

Zuwã
Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na, Zuwã
te te ãma ãrob'ui'éérézé
Ãbaihã wasu'uzé

Ã ãbaihã na rob'ui'ééré'wa nhisi hã, Zuwã na ãsisi hã. ã hã Zezusihi siré 're ãmorĩ, Ti'aduhu sisãnawã. Ta norĩ hã tepe mrami na aré romhuri'wa zahuré. Duré Zuwã hã ãhãiba amo hã te duré 're hãimana, â dawabzuri te te dama 're ã'ab'manharĩ mono hã. Taha nhisi hã, Zuwã Batita. Tazahã ã ãbaihã na rob'ui'ééré'wa hã ta hã ã di.

Zuwã hã ma tô wama wasu'u za'ra, Zezusi hã tô sena 'Re ãhãimana u'âsi mono 'ra uptabi na hã. Zuwã 20.31 ãma te ãhã wasu'u hã tihãiba. Ma tô duré wama waihu'u za'ra, Zezusi hã Danho'reptui'wa na ni'wam norĩ hã te te sina 're ã'umnhasi za'ra mono hã rowẽ na 're ãdahãimana u'âsi za'ra mono zé hã za ta norĩ si te te sina 're ã'uwaĩmrami za'ra mono na hã. Zuwã hã ma tô duré wama ãma romnhimiré'é za'ra, marĩ mono bâ, wahãimanazém na wa te ãma 're ãrosa'rata za'ra mono zéb da hã. Â na ma tô wama ãma romnhimiré'é za'ra, duré ã'u'ëtẽ wapu na, duré rowa'a na, duré pone'ërebã na, duré pone'ërebã 'madã'ã'wa na zama, duré uwa 'ru na zama.

'Re ãhãimana u'âsi mono mreme na ãsisi hã ãsihãibazé wasu'u

¹ Duréihã ti'ai ã ré hã, marĩ ã uptabi di. Ropoto na te te sãna'rata ã ré, te 're mo, 'Re ãhãimana u'âsi mono mreme na ãsisi hã. Ta hã te siré 're simasisi u'âsi zahuré, 'Re ãhãimana u'âsi mono me. Duré ta

hã 'Re ãhâimana u'âsi mono. ² Ti'ai õ ré hã, te siré 're simasisi zahuré, marĩ õ uptabi ré hã. ³ Ta hã ma tô uburé te te ro'apoto, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te tâma ãpisutuzéb zarina. Te te ro'apoto mono õ 'wa'âhã, aré marĩ õ uptabi di. ⁴ Ta hã rowē na 're ãdahâimana u'âsi za'ra mono zé nhomri'wa, te dama 're hâimana, 'Re ãhâimana u'âsi mono mreme na ãsisi hã. Dama rob'uiwē'wa ne, rowa'a na damorĩ wē na 're danomro mono da, te za roti wē na te te dama 're awaihu'u. ⁵ Robra na ne, dawasété na 're danomro mono nherē, te za dama rob'uiwē'wa ne 're ãmorĩ hã te te 're da'apawaptob u'âsi, tinhimiroti na. Niwa da te dawi uprosi waihu'u õ di za ãsimiroti hã, dawasété na 're ãdanomro mono norĩ hã.

⁶ Tawamhã 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô aibã hã satõ, te te dama 're sadawa wasu'u mono da. Aibã nhisi hã Zuwã na ãsisi hã. ⁷ Ta hã ma tô te te dama 're wasu'u, rob'uiwē'wa ne 're ãmorĩ wasu'u hã. ⁸ Zuwã hã rob'uiwē'wa ne 're ãmorĩ hã 're hâimana mono õ di. Rob'uiwē'wa ne 're ãmorĩ wasu'u na te te 're da'apo're pu'u mono da si, ma tô we datēme wi, Zuwã hã. ⁹ Rob'uiwē'wa ne 're ãmorĩ hã tô sena ãsimiroti hã. Ta hã ti'ai u ma we datēme wi, aihĩni ãsimiroti hã da te waihu'u pese za'ra da.

¹⁰⁻¹¹ Ta hã te oto ti'ai ãma 're hâimana, 'Re ãhâimana u'âsi mono mreme na ãsisi hã. Tazahã 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa para, te te ro'apoto mono nherē, ro'apoto mono 'wa na da te waihu'u za'ra õ di. Tisiré zudezu norĩ rob u, ma tô wei mo. Tane nherē, sô 're tob'uzu za'ra mono õ di, ta norĩ hã. ¹² Ni'wam norĩ si ma tô sô 're tob'uzu za'ra. Ma tô te te ãma 're sasõmri za'ra. Taha wa, ma tô ta norĩ si pisutu za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ra, 're hâimana za'ra mono da. ¹³ E ã'ra siro, ma tô ta norĩ hã 're rere'e, ti'ai ãma timama sipoto na. Mare

di. Taha zarina, ĩ'ra siro, 're rere'e mono õ di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono si ma tô âma 're 'ra za'ra.

¹⁴ Dama 'Re ĩhâimana u'âsi mono wasu'u'wa da hã, wa'rata 're sãmra mono da, ma tô sihâiba. Simizawi pese uptabi di. ĩsimiroti hã wẽ uptabi di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra wa, õhõ si 're morĩ wẽ uptabi di. Misire ĩ'ra hã. Õhõ si, waihu'u pese uptabi di. Wa norĩ hã wa tô wasiwi waihu'u za'ra ni, 're ĩmorĩ wẽ uptabi na. ĩwaihu'u pese na zama, wa tô waihu'u za'ra ni.

¹⁵ Ta hã ma tô Zuwã Batita hã te te dama 're wasu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra na, da te 're waihu'u za'ra mono da. ãne ĩtẽme wisi wamhã, te dama 'mahã, Zuwã Batita hã:

— Õhõta aibã hã te wei mo. ĩwana, wa tô te aima 're wasu'u za'ra wa'wa: “Õ hã ĩza'u si wei morĩ nherẽ, ĩma pire di. E marĩ wa. ĩpoto õ ré, 're morĩ u'âsi wa.” — ãne ma tô dama rowasu'u, Zuwã Batita hã.

¹⁶⁻¹⁷ Duréihã wahi'rada Mozési hã ma tô te te dama 're roti, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tãma ĩwaihu'uzéb zarina, ma tô te te dama 're roti, âma 're danomro wẽ mono da. Zezu Cristu hã ma tô õhõ si te te dama 're waihu'u, dawasété nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩda'azawi pese mono zém na. Simizawi pese uptabi wa, te te 're wa'apawaptob u'âsi, âma 're wanomro wẽ mono da, Zezu Cristu hã. ¹⁸ Tĩ'ai âma 're ĩdanomro mono hã datõmo na da te 're 'madâ'â za'ra mono õ di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Õhõ si, ma tô Timama hã 'madâ, siré 're simasisi u'âsi zahuré mono wa, Timama me. ĩ'ra hã misire, 'Re ĩhâimana u'âsi mono

'ra hã. Ta hã ma tô te te dama 're wasu'u u'âsi Timama hã, da te 're waihu'u za'ra mono da.

Zuwã Batita te te dama 're ïrowasu'u mono zé wasu'u

Marcusi 1.1; Rucasi 3.2-3

¹⁹ Tawamhã aibã norĩ hã ma tô aihutu, Zuwã Batitaha u, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ hã. Tipawapto'wa norĩ me, ma tô ïtême aihutu, réwita norĩ me. Zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã te te satõrĩ za'ra wa, ma ïtême aihutu, Zeruzarẽ hawi.

Tawamhã ïtême sihutu wamhã, te siwi sadanharĩ za'ra, ãne:

— E 'wa hã, a hã.

²⁰ Taha wa, te ãne tãma siwasu'u za'ra:

— Wa hã Cristu õ di, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisudu hã, Danho'reptui'wa da.

²¹ Te duré siwi sadanharĩ za'ra:

— E 'wa hã bété, a hã. E a hã, Eriasi apã aihâiwa'udu.

Tawamhã asa te duré tãma nharĩ za'ra:

— Mare di. Ta hã õ di, wa hã.

Taha wa, te duré siwi sadanha:

— E a hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa zô, 're ïdanhimipari za'ra mono, te 're aimo.

Tawamhã asa te duré tãma nharĩ za'ra:

— Mare di. Wa hã, ta hã õ di.

²² Tawamhã te duré siwi sadanha:

— E 'wa hã bété, a hã. Ma'ãpé wei wama asiwasu'u su'u za'ra na, wa te aiwaihu'u za'ra da, wei wazatõrĩ'wa norĩ ma, wa te aiwasu'u za'ra da.

²³ Taha wa, te oto tãma siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hã a'ubuni wi, dama roti'wa. ãne, wa tô te dama 're rob'mahârâ: “Wanhib'apito zô, te

za bâdâdi hã ãmana 'rãmi asiwi ãsa'ra wa'aba mo, awa'awi da.” Æne ma tô wahi'rada Iza'iza hã te te dama 're roti aré, 'Re ãhãmana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã. Tane wa tô duré wa hã te dama 're roti, ãsimiroti zarina. — Æne te Zuwã Batita hã tãma siwasu'u za'ra, aibã norĩ ma.

²⁴⁻²⁵ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Ma tô wama siwasu'u za'ra. A hã, Cristu õ di. A hã, Eriasi õ di. A hã, 'Re ãhãmana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa zô, 're ãdanhimipari za'ra mono õ di. E marĩ da, te bété â dawabzuri hã dama 're ã'ab'manharĩ mo, a hã õ nherẽ. — Æne te tãma nharĩ za'ra.

²⁶⁻²⁷ Tawamhã Zuwã te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Â na si, wa tô â dawabzuri hã te dama 're ab'manharĩ. Tane nherẽ, ãza'u si we ãmorĩ hã 'Re ãhãmana u'âsi mono te te dama 're sadawa wasu'u mono da, ma tô wei wi. Zahadu sa'rese za'ra wa'aba õ di, a norĩ wa'wa hã. Ta hã ãma pire wa, ãpara'uza wasisizé te tãma wasihu waihu'u õ di. — Æne Zuwã Batita hã te tãma siwasu'u za'ra.

²⁸ Æne romhãimanazé hã Betãnha na 'ri wa'õtõ nhisi ãma Zodã zara niwĩ â dawabzuri te te dama 're ã'ab'manharĩzéb ãma hã.

'Re ãhãmana u'âsi mono 'ra wasu'u
Marcusi 1.10; Rucasi 3.22

²⁹ Tawamhã awẽ ma tô Zuwã Batita hã Zezusi hã tisã, ãtẽme morĩ ré. Te te sãmri wi, te dama 'mahã, ãne:

— Õhõta te we oto mo, Pone'ẽrebã hã, 'Re ãhãmana u'âsi mono te te ãpisudu hã dawasédé hã te te dama 're apari mono da. ³⁰ ãwana wa tô ãne hã aima wasu'u za'ra wa'wa: “ãza'u we ãmorĩ hã ãma pire di. ãpoto õ ré, 're morĩ u'âsi wa, ãma pire di.”

Ãne, wa tô aima rowasu'u za'ra wa'wa. ³¹ Wa hã te duré waihu'u ô di aré, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãpisutu na hã Danho'reptui'wa da. Tazahã, wa norĩ hã Izarazéhé nhihudu hã wa te waihu'u za'ra da, wa â dawabzuri hã te dama 're ab'manharĩ.

³²⁻³³ — ãsi'uihã na, wa hã te duré waihu'u ô di. 'Re ãhâimana u'âsi mono, ma tô ãma waihu'u, te te ãpisudu hã. Ãne te ãma wasu'u: “Ãtême wa za satô ãpẽ'êzani hã, te ãpisutu u. ãhawi morĩ ô di za. ãrata te za 're sãmra u'âsi. A hã te za ãma ã'madã. ãma 'madã'ã wamhã, te za oto ãwaihu, ô hã te ãpisutu na, ãpẽ'êzani te te dama 're anhomri mono da.” Ãne ãzatôrĩ'wa hã te ãma wasu'u. Tô sena ma tô ãma rowasu'u. Wa hã wa tô ãma 'madã. Ma tô we ãtême mo, hãwa hawi utu'u ne, 'Re ãhâimana u'âsi mono pẽ'êzani hã. ãhawi morĩ ô di. ³⁴ Wa hã wa tô ãma 'madã. Tô sena, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Ô hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ra. — Ãne te dama wasu'u, Zuwã Batita hã.

Aibã norĩ hã, Zezusihi ãma te te ãsasômri na'rata zahuré zé wasu'u

³⁵ Tawamhã awẽ te duré Zuwã Batita hã wasiré tihãiba. Wa norĩ hã ãsiré 're wane wa, wa ãsiré aima'wara ni. Tawamhã wasiré wasimasab ré, ma Zezusi hã ro'razã. ³⁶ Tawamhã, Zuwã Batita hã te te 'madã'ã wamhã, te dama 'mahã:

— Ôhõta Pone'ërebã, 'Re ãhâimana u'âsi mono hawi we ãmorĩ.

³⁷ Tawamhã Zuwã Batitaha mreme hã wa te wapari wa, wa tô oto wanem ni, Zezusihi zarina.

³⁸ Taha wa, Zezusi hã ma wei wazô aipi'ra. Te wei wa'madã. Tawamhã te wama tinha, ãne:

— E marĩ zô, te we ane wa'wa.

Tawamhã asa wa tãma nharĩ ni:

— Rowahutu'wa, asãmrazé hã wa te waihu'u da, wa wei wanem ni.

³⁹⁻⁴⁰ Tawamhã Zezusi te wama tinha:

— Oto pé ãzaprõni aba, ãnhamrazé hã sabui wa'aba da. Taha wa, wa oto ãme wanem ni, ãsãmrazéb u. Wasihutuzéb u ma tô bâdâ hã we tĩho're za'a. Tawamhã bâtâ na wa ã'rata aimasisi ni, ãdéréhé me. Simahã no, ãdéré hã. ⁴¹ Tawamhã tidub'rata zô te mo, ãdéré hã. Te te sãmri wamhã, ãne te tãma rowasu'u:

— Danho'reptui'wa hã wa tô sôpêtê ni, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãpisudu hã. Danho'reptui'wa hã ta hã “Cristu”, damreme amo na hã.

⁴² Tawamhã ma tô Zezusihi u we saprõ apâ. We te te ãtême ãwisi wamhã, Zezusi te Sima hã 'madâ. Te tãma tinha:

— A hã Sima, Zuwãhã 'ra. ãhãna wa za asisi na saprĩ. Sepasi na asisi hã za oto. — ãne te tãma tinha. ãma ãsaprĩ hã Pedru na ãsisi hã.

Zezusi hã, Piripi norĩ te te ãpisutu na'rata zahuré zé wasu'u

⁴³ Tawamhã awê Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u morĩ da, te Zezusi hã sina ropisutu. Taha wa, wa ãsiré oto ai'aba'rê ni. Wasi'aba'rêi ré, wa tô aibâ hã sôpêtê za'ra ni, Piripi na ãsisi hã. Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— We aimorĩ, ãsiré 're aimorĩ da oto.

Taha wa, te oto ãsiré mo. ⁴⁴ Piripihĩ za'ru hã Besada na 'ri nhisi hã. Tame te duré ãdéré norĩ hã 're simasisi zahuré, Pedruhu me. ⁴⁵ Tawamhã Piripi te Natãna'éhé zô mo. Te te sãmri wamhã, ãne te tãma tinha:

— Aibâ hã wa tô sabu za'ra ni, wahi'rada Mozési te te âma ĩrob'ui'ééré siro hã romhâ ré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ zama ĩsa'u te te âma ĩrob'ui'ééré za'ra hã. Ta hã Zezusi, Nazaré hawi we ĩmorĩ hã, Zuzéhé 'ra hã. — Ăne te Piripi hã tãma rowasu'u.

⁴⁶ Tawamhã te Natãna'é hã asa tãma tinha, ăne:

— Oro Nazaré hawi ĩwê hã wei morĩ ôm ne.

Tawamhã Piripi asa te tãma tinha:

— We aimorĩ, wanem hã, sabu da.

Taha wa, te apâ ĩtême saprô.

⁴⁷ Tawamhã te te sãmri wi, te Zezusi hã tãma tinha, Natãna'éhé ma, ăne:

— Ôhôta te wei mo, Izarazéhé nhihudu uptabi hã 're ĩmorĩ wê uptabi hã. Sadawa nhipese ăna te 're mo.

⁴⁸ Taha wa, te Natãna'é hã asa tãma tinha:

— E niha ma tô ĩwaihu.

Taha wa, te duré Zezusi asa tãma tinha:

— Piripi hã te te ai'mahârâ ô ré, wa tô ai'madâ, pidera wede 'rowi asãmra ré.

⁴⁹ Tawamhã Natãna'é asa te duré tãma tinha:

— Rowahutu'wa, a hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra. A hã uburé Izarazéhé nhihudu norĩ nhib'apito.

⁵⁰⁻⁵¹ Tawamhã Zezusi asa te duré tãma tinha:

— Tane tô. Wede 'rowi asãmra ré, te ai-waihu'u wa, ma tô asina ĩwaihu, asina ĩwapari wa. ĩwaihu'u pese wa, ma tô ĩ'ăma atob'uzu. Ni-wapsi te za marĩ hã ĩ'madâ, ĩwaihu'u pese na marĩ hã te aima ĩwaihu'uzém nhipai u. Asô'a wa'aba, te za hâiwa hã we 'ridawa, ĩnho'ômoi baba. Tawamhã siwa'rămi te za nasi we ĩtême ai'aba'ré hâiwa hawi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ hã,

dasiré ãpoto u hã. — ãne ma tô tãma waihu'u sirõmo za'ra, Zezusi hã.

2

Cana ãma dasina damrozé wasu'u

¹ Tawamhã maparane ma tô wa'ãma timara. Taha pari, dasaihurizé hã ma tô 'manharĩ za'ra ni, dasina damrozém na hã. Cana na 'ri wa'õtõ nhisi ãma, ma tô 'manharĩ za'ra ni. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Cana hã. Zezusihi na hã te tame dame tihãiba. ² Zezusihi zô zama, te tahârâ ni, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ zô zama, dasina damro u wasi'aba'ré da. Taha wa, wa duré wa norĩ hã dame asimro ni. ³ Tawamhã, ma tô uwa 'ru 'rãĩ wa'u ãsé hã da'ãma ai'utõ, da te 'mahâpãrĩ mono õ ré. Taha wa, te Zezusihi ma ãna hã tinha, ãne:

— Uwa 'ru 'rãĩ wa'u ãsé hã ma tô da'ãma ai'utõ, da te 'mahâpãrĩ mono õ ré.

⁴ Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha:

— Áté a hã ãma waihu'u õ di za, marĩ te ã'manharĩ da hã. Bâdâ zahadu ãwa waptã'ã õ di, ãne te ã'manharĩ da hã.

⁵ Taha wa, te ãna hã romhuri'wa norĩ ma tinha, ãne:

— Tiha te te aima waihu'u za'ra wa'aba wamhã, ma'ãpé ãmreme hã 'madã'ã pese za'ra wa'aba za. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

⁶ Tame te piza hã 're simasa êtê 'manharĩ hã, â ré hã 6 na ãhãiba hã. Nima norĩ hã 80 na â za'ratazé hã, duré nima norĩ hã 120 na â za'ratazé hã. 'Re wasaihuri mono õ ré hã, wahi'rata norĩ nhimiroti zarina, wa 're wanhimisõ za'ra, wa norĩ hã zudezu wa. Taha da, te 're simasa, piza ãsa'êne

hã. ⁷ Tawamhã Zezusi te romhuri'wa norĩ ma tinha, âne:

— Â hã nasi amrami za'ra wa'aba, piza 're sa'wari za'ra wa'aba da. 'Masisi za'ra wa'aba.

Tawamhã ma tô siwi 'masisi, piza 'remhã â hã.

⁸ Tawamhã Zezusi te tâma nharĩ za'ra, âne:

— Ma'âpé, â hã oto amrami za'ra wa'aba, danhipi na dawada'uri'wai u 'wasari aba da, te te téiwa pibu da.

⁹⁻¹⁰ Tawamhã ma tô ítēme 'wasa, te te téiwa da. Te te téiwai wamhã, â si ô di oto. Ma tô sirob'rãi wa'u. Nima hawi uwa 'ru 'rãi wa'u ísé hã te te waihu'u ô di, danhipi na dawada'uri'wa hã. Romhuri'wa norĩ si ma tô waihu'u za'ra. Tawamhã te te téiwa wamhã, sina ãmro zahuré zô, te hã, aibã zô. Taha wa, te âne tâma tinha:

— E niha ma bété ĩsei uptabi si dawi íté, wasaihuri na'rata hawi, wa te âhuri tō da. Dasaihuri na'rata hawi, te ĩsei uptabi hã da te dama 're sômri za'ra, da te 're âhuri mono da. Sa'êtē na da te 're âhuri mono wapsi, te za ĩwa'u zeĩ prã hã da te dama 're sômri za'ra. Tanei ô di, a hã. Nimosi ma tô ĩsei uptabi hã dama ĩ'ru, da te âhuri da. — Âne te aibã ma tinha, danhipi na dawada'uri'wa hã.

¹¹ Âne hã marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'ô hã te te dama ĩ'manharĩzém na ma tô Zezusi hã dapawaptom na sãna'rata, tiwaihu'u pese na, Cana na 'ri nho'ômo nhisi âma. Darireza na danhipti'a nho'ômo nhisi 'remhã, Cana hã. Taha wa, waihu'u pese wa, wa tô wasina umnhasi za'ra ni, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã.

¹² Tawamhã Capana'u na 'ri nho'ômo nhisi u te oto mo, Zezusi hã. ĩna zama te ĩsiré mo. ĩno norĩ zama te ĩsiré ai'aba'ré. Wa norĩ zama, wa

ĩsiré ai'aba'ré ni, ĩsiré 're wanomro mono wa. Tawamhã, wasihutu wamhã, syry na wa tame asimro ni.

'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorõwa hawi, Zezusi te te ĩdazate mono zé wasu'u

Mateusi 21.12-17; Marcusi 11.15-19; Rucasi 19.45-48

¹³ Romhuture di oto, zudezu norĩ te, dato hã da te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zéb u hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, Ezitu hawi te te ĩdawaibuzém na âma dasipo're pu'u za'ra da, Pascowa na dato nhisi hã. Tawamhã romhuture wa, datoi u te oto mo Zeruzarê u, Zezusi hã. Wa norĩ zama, wa duré ĩsiré ai'aba'ré ni. ¹⁴ Zeruzarê âma te 'ri za'êne hã 're sa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're ĩdawata za'ra mono zé hã. 'Ri 'wawi wa'ra 're, te aibâ norĩ hã 're si'ubumro. Ta norĩ hã powawê te te dama 're wede za'ra, duré pone'ërebâ, duré utu'u. ĩhâiba amo norĩ hã te duré rob'uiprazém na te te dawĩ âma 're saprĩ za'ra. ¹⁵ Tawamhã Zezusi hã aibâ norĩ hã te te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô marĩ hã sada 'manharĩ za'ra, wedenhorõ na te te âma sate mono da, rob u. Tawamhã ma tô te te sate, ĩsimizama ré. Wedeza hã ma tô duré tiwi pizari za'ra, rob'uiprazé hã te te tiwi sãmra za'ra da, te te dawĩ âma 're ĩsaprĩ za'ra mono mono norĩ wi. ¹⁶ Te duré tâma rob'ru za'ra, utu'u wede'wa norĩ ma, âne:

— Mo oto rob u sani za'ra wa'aba. 'Ri hã ã hã, ĩmama âma 're ĩdawata za'ra mono zé. Âme dama 're rowede za'ra wa'aba mono õ di za oto. — Âne te tâma nharĩ za'ra.

¹⁷ Taha wa, wa tô âma wapo're pu'u za'ra ni, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wai mreme ui'ére na. Âne duréihã ma tô wahi'rada hã tinha,

'Re ãhâimana u'âsi mono ma: "Asõrõwa da hã marĩ na te romhuri za'etẽ wa, wa tô ãwa ãma waze, asawi te." ãne ãmreme na wa tô wapo're pu'u za'ra ni.

¹⁸ Taha wa, te dama ãpire norĩ hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E 'wa sadawa para, ma tô ãdazate mo, rob u. 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa para, sate mono wamhã, e marĩ te za ã'manha, dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã wa te ãma aiwaihu'u za'ra da.

¹⁹ Tawamhã Zezusi te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Marĩ hã wa za aima wasu'u za'ra wa'wa, ãma ãwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hã. ã hã 'ri hã asiwi sãmra aba wamhã, wa za apã 'ri su'u. Bãdã misi te za ã'ãma mo, apã te 'ri ré hã. — ãne te tãma siwasu'u za'ra.

²⁰ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— E niha te za ã'ri su. E niha bãdã misi te za ai'ãma mo, apã 'ri ré, a hã. ã hã da te dasiwi 'ri su'u õ di, 'ri za'etẽ wa. Wahub ahã na ma tô da'ãma tiwahu, da te dasiwi 'ri za'ra ré hã. 46 na ma tô ãma dawí tiwahu. — ãne asa te Zezusihi ma nharĩ za'ra.

²¹ 'Ri te te wasu'u wamhã, tihãiba te wasu'u, Zezusi hã. Sõ'awi siwasu'u õ wa, ãmreme hã dama pibu prã za'ra di. ²² Ab're hawi hãiwa'utu wapsi, wa za ãma wapo're pu'u za'ra ni, apã za te te ã'ri wasu'u na hã. Wa za wasima rowasu'u za'ra ni, ãne: "Tô sena na ma tô Zezusi hã tihãiwa'utuzém na dama siwasu'u. Tô sena na ma tô duré wahi'rata norĩ hã romhã ré ãhãiwa'utuzém na rob'ui'ére sirõmo za'ra ãbaihã na, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã." ãne, wa za wasima rowasu'u za'ra ni.

Zezusihi ma, uburé danhimirosa'rata na tãma ãdawaihu'u pese zé wasu'u

²³ Tawamhã Zezusi hã zahadu Zeruzarẽ ãma hâimana ré, ma tô Pascowa na dato nhisi hã dasiwi 'manharĩ ni. Tame sãmra ré, ma tô marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ wẽ, tiwaihu'u pese na, 'Re ãhâimana u'âsi mono we te te ãsatõrĩ na, da te waihu'u za'ra da. Taha wa, marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã danho'a te te dama 're ab'manharĩ mono wẽ te, ma tô da'ahã na saze za'ra ni. ²⁴⁻²⁵ Tane nherẽ, da te dasina ã'umnhasi za'ra na, te te sina damreme zazei õ di, Zezusi hã. E marĩ wa. Uburé danhimirosa'rada hã tãma waihu'u pese wa. Ni'wa ã'upana te te tãma 're da'awaihu'u mono õ di, Zezusihi ma. Si'uihã na ma tô te te 're da'awaihu'u, danhimirosa'rata na. Taha wa, tô sena da te dasina umnhasi za'ra õ wa, te te sina damreme zazei õ di, Zezusi hã.

3

Zezusi hã, Nicodemosihi ma, te te ãnharĩzé wasu'u

¹ Aibã hã te 're hâimana, Nicodemosi na ãsisi hã. Ta hã roti'wa, wasiré zudezu. Parisezu na, wa tô wa te 're sisi za'ra, wahi'rata norĩ nhimiroti, parisezu norĩ siré te te 're 'madã'ã pese mono wa.

² Ta hã ma tô Zezusihi u wi, barana. ãtẽme wisi wamhã, ãne te tãma tinha:

— Rowahutu'wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô wei watẽme asatõ, wama 're rowasu'u mono da. ãne wa tô ai'ãma waihu'u za'ra ni. Taha zadawa para, ma tô marĩ hã dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã dama 're ã'ab'manharĩ wẽ u'âsi mo, da te ãma aiwaihu'u za'ra da, we te te asatõrĩ na. Ta hã te te aima 're waihu'u mono õ 'wa'ãhã, a hã ãwaihu'u'õ

hã dama 're ab'manharĩ mono õ di aré. — ãne te Zezusihi ma tinha.

³ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— Tô sena, wa aima waihu'u. Dapẽ'ẽ 're, 're dapoto téb za'ra mono õ wamhã, 'Re ãhãimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ 're danomro mono õ di za.

⁴ Tawamhã Nicodemosi te duré asa tãma tinha:

— E niha te za aibã hã si'ĩhi nherẽ, tipoto té. E niha te za tina dub're apã âzé, duré apã poto téb da. — ãne te Zezusihi ma tinha.

⁵⁻⁶ Tawamhã Zezusi te duré asa tãma tinha:

— Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ai'uté hã dama 're poto za'ra mono wamhã, 'Re ãhãimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ, 're nomro sirõmo mono õ di za. Tipẽ'ẽzani hã te te dama 're anhomri mono wapsi, te za 're dapoto téb za'ra, dapẽ'ẽ 're. Tawapsi te za oto ãsib'a'uwẽ si 're danomro. 'Re ãhãimana u'âsi mono hã 're ãdanomro wasété mono hawi te te 're da'a'upsõĩ mono wa, duré Tipẽ'ẽzani hã te te dama 're anhomri mono wapsi, te za oto dapẽ'ẽ 're, 're dapoto téb za'ra. Tawapsi te za oto duré ãsib'a'uwẽ 're danomro. Dapẽ'ẽ 're, 're dapoto téb za'ra mono õ wamhã, 'Re ãhãimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ, 're danomro mono õ di za. ⁷ A hã, aipoto tém neza. ãne te aima nharĩ wa, ãma nharĩ õ di za, ãne: “E niha wa za ãpoto té.” ⁸ Rowa'u wa za aima wasu'u, waihu'u da. Rowa'u hã te te 're rowapõrĩ mono wamhã, ãpupu'u si wa wa te 're wapari za'ra. ãpupu'u na si wa za wa te 're waihu'u za'ra, 're ãwairébé mono zém na hã. Uihã na te rowa'u hã 're wairébé, nimomo 're wa'u'u 'rãsutu za'ra mono da. E ma hawi te rowa'u hã 're wairébé na'rata. E momo te duré 're wa'u'u 'rãsutu za'ra. Wama waihu'u pese za'ra õ di. Tane dama

waihu'u pese ã di, dapẽ'ẽ 're, 're ãdapoto téb za'ra mono zé hã. Dama waihu'u pese ã nherẽ, te za 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te dama 're anhomri, Tipẽ'ẽzani hã dapẽ'ẽ 're, 're ãdapoto téb za'ra mono zém na, da te dasina 're waihu'u za'ra mono da. — Æne te Zezusi hã tãma rowasu'u.

⁹ Tawamhã Nicodemosi te duré asa tãma tinha:

— E niha te za Tipẽ'ẽzani hã te te dama 're anhomri, dapẽ'ẽ 're, 're dapoto téb za'ra mono da.

¹⁰ Taha wa, te duré Zezusi hã asa tãma tinha:

— A hã Izarazéhé nhihudu norĩ ma, rowahutu'wa. Tane nherẽ, ãnhimirowasu'u hã aima pibui prã ti. E niha waihu'u ã di bété. ¹¹ Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Wa norĩ hã marĩ hã wama waihu'u pese wa, duré wa te 'madâ'â wa, wa ãne wa te dama 're wasu'u. Tane nherẽ, wa te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono nherẽ, ãma 're wazaze za'ra wa'aba mono ã di. ¹² Ti'ai ãma romhâimanazé hã, wa tô aima wasu'u za'ra wa'wa. Tane nherẽ, te aima wasu'u za'ra wa'aba nherẽ, ãma ãzaze za'ra wa'aba ã di. E niha te za tawamhã hãiwa ãma da te 're ãwaihu'u za'ra mono zéb da hã te aima wasu'u za'ra wa'aba wamhã, ãma ãzaze za'ra wa'wa. Até ãma ãzaze za'ra wa'aba ã di za. ¹³ Ni'wa hã hãiwa u sébré ã di, apã wei morĩ da, hãiwa ãma romhâimanazé hã te te dama 're wasu'u mono da. Wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã ãsiwaprosi, wa we hãiwa hawi mo, te dama 're rowasu'u mono da.

¹⁴⁻¹⁵ — Duréihã Mozési hã ma tô a'ubuni wi wahi ne 'manharĩ hã sasõ, ãsi'uwazi waipo 'manharĩ hã, wedewaré na sa'o da. Ta hã wahi te te ãsari za'ra hã te te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô tizéptâ'â za'ra. Dâ'â za'ra ã di. Tane te za duré wa hã dasiwi ãzasõmri ni, wedepo'o nhonhi'rãmi

na ĭza'o da. Tawamhã wa za dazada dârâ. E marĩ da. Danho'reptui'wa na da te dasina 're ĭ'umnhasi za'ra mono wa, 're dadâ'â za'ra mono âna, 're dasi'ubumroi u'âsi mono da, hâiwa âma, 'Re ĭhâimana u'âsi mono 'rata. ¹⁶ 'Re ĭhâimana u'âsi mono hã te te 're da'azawi pese uptabi. Taha wa, ma tô ti'ra hã misi nherẽ, we tisõ, dazada dâ'â da. Tawamhã ĭ'ra, da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhã, dadâ'â âna te za hâiwa âma ĭ'rata 're dasi'ubumroi u'âsi. Ropipa âma ĭsiti 're dasi'ubumroi mono õ di za. ¹⁷ Dapo're'õ u'âsi 're danomro mono wa, te te 're da'ahã za'ra mono da, we te te satõrĩ õ di ti'ra hã, 'Re ĭhâimana u'âsi mono hã. 'Re ĭdanomro wasété mono hawi te te 're da'anho'reptui mono da si, ma tô we satõ, ti'ai u.

¹⁸⁻¹⁹ — Ni'wam norĩ hã ĭ'ra te te sina 're umnhasi za'ra mono wamhã, e 'Re ĭhâimana u'âsi mono hã te za te te tãma 're nharĩ za'ra, âne: “Aiwẽ'õ za'ra wa'aba wa, wa za te 're aihã za'ra wa'wa.” Âne na hã te te tãma 're nharĩ za'ra mono õ di za. Tizazei'õ'wa norĩ ma si te za âne na te te tãma 're nharĩ za'ra, ĭ'ra te te sina 're umnhasi za'ra mono õ wa. Duré tiwasédé te te sima 're sawi pese za'ra mono wa, te za âne na te te tãma 're anharĩ. 'Re ĭmorĩ wẽ uptabi hã ti'ai u ma tô wei mo, rowa'a ĭwẽ hã. Ta hã wẽ nherẽ, da te dasiwi 're sawi pese za'ra mono õ di. Dapo're'õ u'âsi 're danomro mono wa, te robra si da te dasima 're sawi pese za'ra. ²⁰ Ni'wam norĩ hã 're nomro wasété u'âsi mono wamhã, te za 're ĭmorĩ wẽ uptabi hã te te 're 'ruiwapari za'ra, rowa'a ĭwẽ hã. Tawamhã ĭtẽme 're nomro mono õ di za, ĭsimirosa'rata wasété na te te 're awaihu'u mono wa, 're siséb za'ra mono õ'umnhasite. ²¹ 'Re ĭnomro wẽ mono norĩ si te za ĭtẽme 're nomro, rowa'a u. E marĩ da. 'Re ĭhâimana

u'âsi mono nhimiroti si te te 're ĩ'madâ'â pese mono na, te te 're awaihu'u mono da. — Āne ma tô Zezusi hã Nicodemosihi ma waihu'u.

Zezusi norĩ wasu'u, Zuwã Batitaha wasu'u me

²² Tawamhã Zezusi hã te mo, Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi u. Wa norĩ hã wa ĩsiré ai'aba'ré ni. Wasihutu wamhã, tame wa a'â wahâimana za'ra ni. Tame te Zezusi hã â dawabzuri hã dama ab'manha. ²³⁻²⁴ Zuwã Batita hã te duré te te dama 're ab'manharĩ â dawabzuri hã, wanhiti. Sarĩ na 'ri nhisi 'rata â hã, sa'êtê di. Taha wa, te tame a'â nhamra, Eno na â nhisi 'rata, Zuwã Batita hã. Tawamhã te nasi ĩtême dasito, â dawabzuri hã te te dama 'manharĩ da. Zahadu Zuwã hã danhib'apito te te 'rui ô di, da te dasiwi sêrê da, dazazéb 're. Taha wa, te zahadu te te dama 're ab'manharĩ.

²⁵ Tawamhã aibâ me te timreme na ai'wapé, Zuwãhã siré 're ĩnomro mono norĩ hã. Â dawabzuri wasu'u na te ai'wapé za'ra. ²⁶ Taha wa, ma Zuwã Batitaha tême aimasa, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã. Āne te tãma wasu'u za'ra:

— Rowahutu'wa, Zodã zara niwĩ aihâimana ré, ma tô Zezusi hã we atême wi. Wisi wi, ma tô dama ĩwasu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisutu na Danho'reptui'wa da. E niha te bété ô hã te te duré dama 're ab'manharĩ, â dawabzuri hã. Zezusihi u si te oto aihĩni 're danomro. — Āne te tãma rowasu'u za'ra.

²⁷⁻²⁸ Tawamhã Zuwã asa te tãma nharĩ za'ra, âne:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono si te za te te dama 're apisutu romhuri hã, da te tãma 're romhuri za'ra mono da. Wa tô aré aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, âne: “Ta hã ma tô datême ĩzatô ĩwana, Danho'reptui'wa te dama 're wasu'u mono da. Wa

hã, Cristu ò di. Danho'reptui'wa da, te te ãpisutu ò di.” Æne na hã aima ãsiwasu'u za'ra wa'aba zém na hã ma tô aré ãwapari za'ra wa'wa. — Æne Zuwã Batita hã te tãma siwasu'u za'ra.

²⁹ Tawamhã aibã ãmro siwadi na ma tô sina simiré'ê, ãne:

— Dasina 're damro za'ra mono wamhã, aibã hã oto mro wa, ãsiwadi hã toi uptabi di. Aibã hã ãmro hã tito na siwasu'u wamhã, toi uptabi di, ãsiwadi hã. Tane duré wa hã, ãtoi uptabi di. E marĩ wa. Da'ahã na oto 're danomro mono wa, Zezusihi u. ³⁰ Taha wasu'u hã, wasu'u za'etê uptabi di za oto, dama. Wa hã oto ãwasu'u syryre di za. Tane nherê, ãma rowê uptabi di. — Æne te tãma siwasu'u za'ra, Zuwã Batita hã.

Hãiwa hawi we ãmorĩ si, uburé dama ãpire uptabi wasu'u

³¹ Hãiwa hawi we ãmorĩ hã, uburé dama pire uptabi di. Wa norĩ hã ti'ai ãma a'uwe wa, marĩ hã ti'ai ãma, wa te 're ã'madã'ã za'ra mono si, wa wa te dama 're wasu'u za'ra. Hãiwa hawi we ãmorĩ si, uburé dama pire uptabi di. ³² Hãiwa ãma uburé te te 're ã'ab'madã'ã mono na, duré te te 're ã'awapari mono na, te za sena na te te dama 're wasu'u. Taha wa, te te dama ãma 're arowasu'u mono wamhã, mreme pire uptabi di. Tane nherê, aihĩni ãmreme hã da te 're saze za'ra mono ò di. ³³ Da te 're saze za'ra mono wamhã, ãne te za da te dasima 're wasu'u za'ra: “Tô sena, ma tô ti'ra na te te dama 're wasu'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã.” Æne te za ãsazei'wa norĩ hã te te sima 're rowasu'u za'ra. ³⁴ Ti'ra we te te satõrĩ wamhã, ma tô Tipê'êzani hã tãma tisõ, ãré 're morĩ u'ãsi da. Taha wa, te Timama nhimiroti si te te dama 're wasu'u. ³⁵ Ti'ra

te te 're sawi pese uptabi, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Tawamhã ma tô pisutu, uburé dama pire uptabi da. Duré uburé marĩ ma pire da, ma tô ti'ra hã pisutu, hãwa ãma ti'ai ãma zama. ³⁶ Ì'ra hã Danho'reptui'wa na da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhã, dama 're rowẽ za'ra mono di za. 'Re dadâ'â za'ra mono ãna, te za 're dasi'ubumroi u'âsi ì'rata, hãwa ãma. Ìmreme, da te 're wapari za'ra mono õ wamhã, dama 're rowẽ za'ra mono õ di za. 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimihâzé hã te za da te dasina 're waihu'u u'âsi za'ra, ì'ra mreme hã da te 're wapari za'ra mono õ wa.

4

Zezusi hã pi'õi wi, â te te ãwaptẽrẽzé wasu'u

¹ Tawamhã parisezu norĩ hã ma tô Zezusihi wasu'u hã wapari za'ra. ãne ma tô dasima wasu'u za'ra ni: “Da'umro na si te oto 're dahâimana za'ra, Zuwã Batitaha nhimiroti 'madâ'â'wa hã. Da'umro na si te â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ. Zezusihi nhimiroti 'madâ'â'wa si te oto da'ahâ na 're dahâimana za'ra.” ² ãne, da te dasima rowasu'u za'ra nherẽ, si'uihã na te te dama 're ab'manharĩ mono õ di, Zezusi hã. Wa norĩ si, wa ãsadawa para wa te dama 're 'manharĩ za'ra, â dawabzuri hã. ³ Tawamhã Zezusihi ãma danhimirowasu'u hã parisezu norĩ u ãwaptã'ã na te te waihu'u wamhã, te ãsiti timorĩ za'ra, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi. Apâ te mo, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Wa norĩ hã wa ãsiré ai'aba'ré ni, ãsiré 're wanomro mono wa.

⁴⁻⁶ Tawamhã Darireza u morĩ wamhã, ma tô sima wẽ, awa'awi dawa'wai baba te te ro'razâri da. Taha wa, wa tô samaritanu norĩ ro wa'wai baba,

ro'rahâri za'ra ni, Samariza na danhipti'a nho'ômo nhisi wa'wai baba. Wa tô oto rob'umhutu za'ra ni, 'ri nho'ômo u, Sica u hã. Tawamhã â zô ab're u, wa tô aihutu ni, abzumazéb u. Zuzéhé nhipti'ai âma te â zô ab're hã 're hâimana, Zaco hã ti'ra ma, ti'a hã te te îsômri wa. Tame te Zezusi hã nhamra, â zô ab're âma. Te te âma wazere wa, te tame nhamra.

⁷⁻⁸ Tawamhã 'ri nho'ômo u, wa tô ai'aba'rê ni, wasa hã wa te wasisa 'mai'uipra za'ra da. Zezusihi si te waza'u tinhamra za'ra, â zô ab're âma. Tame sãmra ré, te we pi'ô hã mo, â zô, samaritanu na îwaptêrê hã. Tawamhã â zô ab're u wisi wi, te Zezusi hã 'mahâ, âne:

— Â we îma a'âri, te hã'rêne da. 'Rubu di.

⁹ Tawamhã te pi'ô hã asa tâma tinha:

— E niha te â hã îwi îwaptê, wasiré samaritanu ô nherê. A hã zudezu. — Zudezu norĩ hã duré samaritanu norĩ hã siré 're hâimana za'ra mono ô wa, te âne pi'ô hã tâma tinha.

¹⁰ Taha wa, ma tô Zezusi hã asa tâma tinha:

— 'Re îhâimana u'âsi mono nhoprubzé hã waihu'u 'wa'âhã, duré îwaihu'u 'wa'âhã, te aré â hã îwi îwaptê. Tawamhã â u'â hã wa aré aima tisô.

¹¹ Taha wa, te duré pi'ô hã asa tâma tinha:

— Â zô ab're hã, ab're 'rehâ di. A hã ai'ubana te asã. Tiha na â hã a'âri ô di za. E niha te za tawamhã î'a'â, â u'â hã. ¹² Wahi'rada Zaco hã ma tô dama tisô â hã, â zô ab're hã. Ti'ra norĩ me te te 're î'âhuri mono zé, â hã wanhib'â hã. Îsimizama zama te te 're î'âhuri mono zé. Wahi'rada hã wama pire za'ra di. E a hã tâma aipire wa, te za bété â u'â hã îma îsô. — Âne te pi'ô hã asa tâma tinha.

¹³ Tawamhã Zezusi te duré asa tâma tinha:

— Tane tô. Ā hã da te 're âhuri mono wamhã, apâre 'rubu di. ¹⁴ Īnhib'â hã te dama 're an-homri mono wa, da te 're âhuri mono wamhã, 'rubu âna te za ĩré 're dasi'ubumroi u'âsi. Ub're 're ĩsidototo u'âsi za'ra mono ne, dawĩ 're si'utôĩ waihu'u za'ra mono ô di za, da te 're âhuri mono wamhã. Tawamhã 're dadâ'â za'ra mono âna, te za 're dasi'ubumroi u'âsi, hâiwa âma.

¹⁵ Taha wa, te pi'ô hã oto tiwi waptẽ, ĩsib'â hã:

— Ta hã asib'â hã te za ĩma ĩsô, te 're 'rubu u'âsi tō mono da, we sô 're ĩneb u'âsi tō mono da.

¹⁶ Taha wa, te Zezusi hã tãma rob'ru, âne:

— Mo oto aimorĩ aimro zô, we ĩtẽme saprõni da.

¹⁷ Tane nherẽ, ma tô pi'ô hã âne tãma siwasu'u:

— Wa hã ĩmro ô di.

Taha wa, te Zezusi hã oto tãma rowasu'u:

— Tane tô. Āhãna oto aimro ô di. ¹⁸ A hã 5 na aimro hã aré. Āhãna hã aimro uptabi ô di. Taré te asiré 're aimasisi aba mo, aibâ me. Tô sena ma tô ĩma asiwasu'u, aimro ô na hã.

¹⁹ Pi'ô hã te duré asa tãma tinha:

— Wa tô oto aiwaihu'u. A hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, te 're aimo. ²⁰ E mame te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're dawata za'ra. E ã êtẽ 'rãihâ âma. E Zeruzarẽ âma. Ā êtẽ 'rãihâ hã ma tô wahi'rata norĩ hã pisutu za'ra, âme âma 're dawata za'ra mono da. Asiré zudezu norĩ hã ma tô Zeruzarẽ hã pisutu za'ra, tame âma 're dawata za'ra mono da.

²¹ Tawamhã Zezusi te duré pi'oi ma tinha:

— Niwapsi, âne da te dasima 're wasu'u za'ra mono ô di za oto: “Ā êtẽ 'rãihâ âma si, te za Wamama âma 're dawata za'ra.” Duré âne da te dasima 're wasu'u za'ra mono ô di za: “Zeruzarẽ âma si te za âma 're dawata za'ra.” ²²⁻²⁴ Āhãna te za

oto daro mono bâ âma 're wata za'ra, ĩsazei uptabi 'wa norĩ hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'êzani ré 're nomro mono wa, te za tô sena âma 're wata za'ra. Te za tâma 're sisômri u'âsi za'ra, ĩsimiroti zarina si 're nomro mono da. Ta norĩ si ma tô te te sima 're awẽ, âma 're wata u'âsi za'ra mono da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã waihu'u pese uptabi di. Hâiba õ nherẽ, te daro mono bâ 're sãmra, ĩpê'êzani hã. Taha wa, te za oto daro mono bâ âma 're wata za'ra, ĩsazei uptabi 'wa norĩ hã. ĩpê'êzani ré 're nomro mono wa, te za tô sena âma 're wata za'ra. Te za tâma 're sisômri u'âsi za'ra, ĩsimiroti zarina si 're nomro mono da. A norĩ wa'wa hã te âma 're aiwata za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, waihu'u za'ra wa'aba õ di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Wa norĩ hã wa tô waihu'u za'ra ni. Taha wa, wa âma 're wawata u'âsi za'ra. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã Danho'reptui'wa da, ta hã zudezu. Āne na hã wama waihu'u pese za'ra di. — Āne Zezusi te pi'õi ma rowasu'u.

²⁵ Tawamhã pi'õ te duré tâma tinha:

— Niwapsi te za we datême wi, Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã, Cristu na da te 're ĩsisi za'ra mono hã. Wei wisi wapsi, te za uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti hã te te wama 're awaihu'u, wa te 're waihu'u za'ra mono da. Āne na hã ĩma waihu'u pese di, ĩwasu'u hã.

²⁶ Tawamhã Zezusi te duré asa tâma tinha:

— Wa hã wa tô we datême wi. Wa hã te aima ĩrowasu'u hã Danho'reptui'wa, wa 're mo. — Āne te pi'õi ma siwasu'u, Zezusi hã.

²⁷ Tawamhã pi'õi ma siwasu'u ré, wa tô ĩtême aihutu ni. Pi'õi ma nherẽ, siwasu'u wa, wa âma watob'uzu za'ra ni, wanhimirosa'rata na si. Tane

nherẽ, pi'õ hã wa te wasiwi sadanharĩ õ di, âne: “E marĩ zô te ãrata asa.” Duré Zezusi hã âne wa te wasiwi sadanharĩ õ di: “E niha te pi'õi ma nherẽ, asiwasu'u. E marĩ da, te pi'õi ma nherẽ, ãrowasu'u.” Æne, wa te wasiwi sadanharĩ za'ra õ di.

²⁸⁻²⁹ Taha pari, te pi'õ hã oto mo, 'ri tẽme. Sisa'u ma piza hã tirẽ. Wisi wamhã, ma tô dazô hã awa'awi, âne:

— Oto wasi'aba'rei wa'aba, aibã hã sabu za'ra wa'aba da. Uburẽ te 're ã'ab'manharĩ mono zé hã ma tô ãma waihu'u. Áté õ hã 'Re ãhãmana u'âsi mono te te ãpisudu, Danho'reptui'wa da.

³⁰ Taha wa, te we oto awa'awi ãtẽme ai'aba're ni, da'ahã na.

³¹ Wa norĩ hã pi'õ morĩ za'u si, wa ãsa hã tãma 'ru za'ra ni, sa da. ³² Tawamhã Zezusi te wama nharĩ za'ra, âne:

— ãsa hã te ãma tihãiba, aima ãwaihu'u'õ za'ra wa'wa hã.

³³ Æne hã te te wama waihu'u za'ra wa, wa tô wasima nharĩ za'ra ni:

— Áté ãsa hã ma we tãma 'mai'ãwisi ni, nima hawi.

³⁴ Tawamhã te Zezusi hã asa wama nharĩ za'ra, âne:

— 'Re dasaihuri mono wamhã, dama 're rowẽ za'ra mono di za. Tane, wa hã. We ãzatõrĩ'wa te te ããma ãrotizé hã te ãsina uwaimrami wamhã, ãma rowẽ di za. ãnhimiromhuri hã te tãma uprosi wamhã, ãma rowẽ di za duré. — Æne Zezusi te wama siwasu'u za'ra. ³⁵ Te duré wama rowasu'u:

— Daburu hã ma tô ã'madã'ã za'ra wa'wa. 'Madã'ã za'ra wa'aba wa, ma tô ãne ãrowasu'u za'ra wa'wa: “Zahadu romhã di, danho hã da te 're ãrãihãri za'ra mono zéb u hã. Maparane si'uiwa

na a'amo hã âma 're si'utõrĩ mono parip si, te za amnho hã da te 're 'rãihâri za'ra. Tawapsi dama romhuri ahâ di za oto.” ãne te a norĩ wa'wa hã ãrowasu'u za'ra wa'wa. ãne, wa za wa hã aima rowasu'u za'ra wa'wa oto, waihu'u za'ra wa'aba da. Buru hã 'madâ'â za'ra wa'aba. Ôhõta te we oto ai'aba'rê ni. Romhuture di oto, da te ãzaze za'ra zéb u hã. Aima romhuri ahâ za'ra wa'aba di za, da te 're ãzaze za'ra mono zém na da hã. — ãne te wama siwasu'u, Zezusi hã. ³⁶ Te duré wama rowasu'u za'ra, âne:

— Danho hã dama 're 'rãirê za'ra mono wapsi, te za da te 're 'rãihâri za'ra, buru tede'wai ma. Da te tâma 're uprosi za'ra mono wapsi, te za te te 're da'apawa'âbâ, buru tede'wa hã. Romhuri te te 're uprosi za'ra mono wamhã, tâma 're rowê za'ra mono di za oto, rob'rãihâri'wa norĩ ma hã. Robzuri'wa norĩ ma zama 're rowê za'ra mono di za. Tane wa hã buru tede'wa ne, wa za te tâma 're wa'âbâ za'ra, ãzadawa wasu'u'wa norĩ ma. Ta norĩ ma zama tâma 're rowê za'ra mono di za. E marĩ wa. Te te dama 're ãzadawa wasu'u za'ra mono ré, da te 're ãzaze za'ra mono wa. Duré dadâ'â âna hãiwa âma 're dasi'ubumroi u'âsi mono wa za, taha wa, tâma 're rowê za'ra mono di za. ³⁷⁻³⁸ Daburu na da te 're robzuri za'ra mono wamhã, te za duré da te 're 'rãihâri za'ra. Tawamhã ni'wa hã te te rob're nherê, te te 'rãihâri ô wamhã, te za wasu'u ni, âne: “Ô hã ma rob're 'rata. Tane nherê, te te 'rãihâri ô di, si'uihã na. Í'upana sô ãromhuri'wa si ma ãsimiromhuri hã uprosi.” ãne te za wasu'u ni. Tane ma tô aibâ norĩ hã aiwana te te dama 're ãwasu'u 'rata za'ra. Taha wa, te za oto da te 're ãzaze za'ra, a norĩ wa'aba zama 're ãzadawa

wasu'u za'ra wa'aba mono nherẽ, datẽme te 're asatõrĩ za'ra wa'aba mono wamhã. — ãne Zezusi ma tô wama rowasu'u za'ra, ãsiré 're wanomro mono wa.

³⁹⁻⁴⁰ Tawamhã ahâ na ma tô ãtẽme aihutu samaritanu norĩ hã, 'ri nho'õmo hawi. Pi'õ nhimirowasu'u hã da te saze sirõmo za'ra wa, ma tô we ãtẽme aihutu ni. ãne 'ri tẽme wisi wi, ma tô aré pi'õ hã dama rowasu'u: “Õ hã aibâ hã uburé te 're ã'ab'manharĩ mono zé hã ma tô ãma waihu'u.” ãne ma tô aré dama rowasu'u.

Tawamhã ãtẽme dasihutu wamhã, te ãma ropti za'ra ni, a'â da'rata sãmra da. Taha wa, te syry na da'rata nhamra, 'ri nho'õmo ãma. Tame sãmra ré, te bâdâ hã maparane ãma ne.

⁴¹ Taha wa, da'ahâ na ma tô dasina umnhasi za'ra ni, dasi'uihâ na ãmreme hã da te wapari za'ra wa. Danho'reptui'wa na ma tô saze za'ra ni, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãpisutu na hã. ⁴² Tawamhã te ãne pi'õi ma nharĩ za'ra, pi'õ nhimirowasu'u wapari'wa norĩ hã:

— Asimirowasu'u hã wa te wapari za'ra wa, wa tô saze za'ra ni. ãhãna wasi'uihâ na wa tô ãmreme hã wapari za'ra ni. Taha wa, wa oto waihu'u za'ra ni, õ hã Danho'reptui'wa te 're mo. — ãne te samaritanu norĩ hã tãma nharĩ za'ra, pi'õi ma.

Zezusi hã, dama ãpire zadawa zapari'wai 'ra te te ãpesezé wasu'u

⁴³ Tame sãmra pari, te oto apâ mo Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, Zezusi hã. Wa norĩ hã wa ãsiré ai'aba'ré ni. ⁴⁴⁻⁴⁵ Zezusi hã ma tô ãne nasi wama rowasu'u za'ra aré: “Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã ãrob ãma 're

ĩdasi'ubumroi mono norĩ si, ĩsimiroti na wazép sina sô 're datob'uzu za'ra mono õ di.” ãne Zezusi hã ma tô wama sina wasu'u za'ra aré. Taha wa, te apâ mo, Darireza u. Apâ wasihutu wamhã, ma tô dasima wẽ za'ra ni, da'rata 're sãmra mono da. E marĩ wa. Ta norĩ hã ma tô aihutu Zeruzarẽ u, Pascowa na datoĩ wa, dame si'rã'õtõ da. Tame ma tô âma 'madâ'â za'ra, Zezusi hã tiwaihu'u pese na te te ĩdapawaptobzém na. Taha wa, ma tô sô tatob'uzu za'ra ni, Darireza âma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ hã.

⁴⁶ Tawamhã Zezusi hã ma tô apâ wi, Cana na 'ri wa'õtõ nhisi u. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi âma, Cana hã. Tame ma tô Zezusi hã â na uwa 'ru 'rãĩ wa'u ĩsé 'manha aré, te te 're ĩromhõsi mono na. Cana âma sãmra ré, ma tô aibã hã ĩtẽme wi, Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi hawi. Ta hã apito zadawa zapari'wa. ⁴⁷ Zezusihi wasu'u hã te te wapari sirõmo wa, ma ĩtẽme wi, ĩ'ra hã hãzé wa. ãne te dasima wasu'u za'ra ni: “Zudeza hawi ma tô Zezusi hã wi, Darireza u.” Tawamhã ĩtẽme wisi wamhã, ãne te ti'ra hã tãma wasu'u, wawa sina: “Ĭ'ra hã hãzé ahã wa, wa we asô mo, ĩma pese da. Te za oto ĩwi dârâ.”

⁴⁸ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— E niha te za marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono zéb zarina si 're ĩzaze za'ra wa'aba mo.

⁴⁹ Taha wa, te asa tãma tinha, aibã hã:

— Ĭ'ra hã ĩwi dâ'â õ ré, ĩsiré âma aimorĩ, ĩtẽme.

⁵⁰ Tawamhã Zezusi te duré asa tãma tinha:

— Te za oto apâ aimo, ĩtẽme. Ai'ra hã aiwi dâ'â õ di za. Rowẽ na te za aima 're mo. — ãne te tãma tinha, Zezusi hã.

Tawamhã ma aibã hã ti'ra na mreme zaze. Taha wa, te apâ mo, ti'ra u. Tane nherẽ, bātã na ti'ra u wisi sirõmo õ di. Misi ma a'â nhono. Awẽpsi te za wi, ti'ra u hã. ⁵¹ Tawamhã tãma ãromhuri'wa norĩ hã 'ri tẽme wisi õ ré, ma tô sina uzusi za'ra. Ma tô tãma rowasu'u za'ra, ãne:

— Ai'ra hã hãzé õ di. Rowẽ na te oto nhamra.

⁵² Taha wa, ma tô ãmama hã asa ãma sadanharĩ za'ra, ãne:

— E mame bātã na ma tô séptârã.

Tawamhã te ãne asa tãma rowasu'u za'ra:

— Bãdã sipra wi ma tô tiwahã.

⁵³ Tawamhã ãmama te tãma rowasu'u za'ra oto:

— Tane tô. Ahãmhã bãdã sipra wi, ma tô Zezusi hã ãne ãma tinha: “Ai'ra hã aiwi dâ'ã õ di za. Rowẽ na te za aima 're mo.” — ãne te tãma rowasu'u za'ra, Zezusihi mreme na. Taha wa, ma tô Zezusi hã sazei pese, aibã hã. ãmro zama ma tô saze. Aihĩni ma tô saze za'ra Zezusi hã, ti'ra norĩ me. Tãma ãromhuri'wa norĩ zama ma duré saze za'ra.

⁵⁴ ãne Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma ma tô tiwaihu'u pese na marĩ ã'manharĩ waihu'u'õ hã dama 'manha Zezusi hã, Zudeza hawi wisi wi. ãne dapawaptom na ma tô ãma sahu, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono we te te ãsatõrĩ na, da te waihu'u za'ra da.

5

Zezusi hã aibã ãhi'rẽ te te ãpesezẽ wasu'u

¹ Tawamhã daro mono bã ma tô Zeruzarẽ ãma tasi'rã õtõ ni, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono ãma dawata za'ra da. Taha wa, ma tô Zeruzarẽ u dame mo Zezusi hã, dame ãma wata da. Wa norĩ hã wa ãsirẽ ai'aba'rẽ ni duré, ãsirẽ 're wanomro mono wa.

²⁻⁵ Tawamhã Zeruzarẽ ãma te aibã hã 're sãmra,

ihâzé ré hã. 38 na ma tô oto âma tiwahu, tihâzé te te 're sépata mono ré hã. Ta hã te dame nomro, ihâzé ré norĩ me, itob'a norĩ me, duré ĩ'râtẽire norĩ me, duré ĩhi'ré norĩ me zama. Pu'u 'rata te ta norĩ hã 're simi'wara, pu'u wawẽ 'rata. 'Ri 'wawi wa'ra âma, pu hã. Tame 'ridawa hã pone'ẽrebâ 'mzasizé hã. Wamremezém na Betezata na 'ridawa nhisi hã. Pu'u 'rata te uridi hã 're simasa, 5 na ihâiba hã. Tame te da'ahã na 're danhimi'wara uriti wa, ihâzé ré hã. Hãwa âma Danhib'apito uptabi ma romhuri'wa zô, te dasina 're danhimipari za'ra. Ta hã te we 're ne hãwa hawi, â hã te te 're upi mono wa, 're âsisasisi mono da. Tawamhã ni'wa hã â sisasisi ré, te te ĩsi'rai 'rada hã te za séptârâ. ⁶Tawamhã Zezusi hã ma tô oto datême wi, ihâzé ré norĩ u. Wisi wi, ma aibã hã tisã. Hâzé ré âma ĩwahub ahã na ma tô waihu'u, Zezusi hã. Taha wa, te aibã ma tinha:

— E aséptâ'â da hã te asima ĩwẽ.

⁷Tawamhã aibã ma asa sada'â:

— Apito, ni'wa hã hãimana ô di, 're âsisasisi mono ré, ĩ'âma ĩsi'rai'wa da hã pu'u u. Âi ba atãma hãire nasi ĩsi'rúi mono ré, te nasi ĩwana si'ra za'ra ni, âi ba. — ãne te aibã hã Zezusihi ma siwasu'u.

⁸Taha wa, ma tô Zezusi hã tãma tinha, ãne:

— Ma'ãpé, aiwahutu. Asa'warizé hã âri, aimorĩ da oto.

⁹Taha wa, ma awa'awi tipese, aibã hã. Pese wamhã, tiza'warizé hã ma tô ti'â. Tawamhã para na te oto 're mo. ãne na hã sabadu na ma tô tiromhãiba, romhuri zahârizém na. ¹⁰Taha wa, ma tô zudezu norĩ nhib'apito norĩ hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— 'Re ãhâimana u'âsi mono ma tô dama roti, da te 're romhuri za'ra mono tô da, sabadu na hã. A hã ãsimiroti 'madâ'â ãna te asa'warizé hã 're ã'â, romhuri zahârizém na hã.

¹¹ Taha wa, te aibâ hã asa tâma nharĩ za'ra:

— Aibâ hã ãpese'wa hã ma tô ãza'warizé hã ãma ti'ru. ãpara na oto 're ãmorĩ da, te duré ãma tinha.

¹² Tawamhã te sadanharĩ za'ra:

— E 'wa hã ma tô asa'warizé hã aima ti'ru. E 'wa hã ma tô duré aima tinha, aipara na 're aimorĩ da hã oto.

¹³ Taha wa, ma tô duré aibâ hã asa tâma nharĩ za'ra:

— Me. Te waihu'u ô di, wa hã. — ãne te tâma nharĩ za'ra. Zezusi hã te te pese pari, ãma sapa'a ô di. Da'ahâ wa, te awa'awi ãsiti mo. ãne wa, Zezusihi nhisi hã te te waihu'u ô di, aibâ hã.

¹⁴ Tawamhã 'ri 'wawi wa'ra 're, ma tô aibâ hã sôpêtê Zezusi hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb ãma. Te te sôpêtê wamhã, ãne te aibâ ma tinha, Zezusi hã:

— Ma tô oto aséptâ, ãhãna hã. Taha wa, ai-wasédé hã 're 'manharĩ mono ô di za oto, 're 'manharĩ u'âsi mono wa, marĩ ãwasété uptabi hã aima romhâimana ô'umnhasite. — ãne te tâma tinha.

¹⁵ Tawamhã aibâ te mo, dama ãpire norĩ u. ãne te tâma siwasu'u za'ra:

— ãpese'wa hã, wa tô waihu'u. Zezusi hã ma tô ãpese.

¹⁶ Taha wa, dama ãpire norĩ hã te oto sada tihâimana za'ra, romhuri zahârizém na te te pese wa, sabadu na.

¹⁷ Tawamhã Zezusi hã ma tô tâma nharĩ za'ra, ãne:

— Īmama hã te za te te 're da'apawaptob u'âsi. Īzama wa za duré te 're da'apawapto. — Āne te tãma siwasu'u za'ra.

¹⁸ Taha wa, te āma sima roti za'ra, te te siwi wĩrĩ da, romhuri zahârizé hã ĩsimiroti za'ra zarina, te te 'madâ'â õ wa, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã Timama na te te wasu'u wa, aiwa ĩwaihu'u pese zahuré na hã.

Zezusi hã, Timama zadawa para dama pire na 're ĩhâimana mono zé wasu'u

¹⁹ Tawamhã Zezusi hã te duré tãma nharĩ za'ra:
— Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Wa hã ĩsi'uihã na dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ na te 're da'apawapto waihu'u mono õ di. Īmama zadawa para, wa tô te 're da'apawapto. Īmama hã ti-waihu'u pese na te te 're ĩda'apawapto mono ne, wa tô te 're da'apawapto. ²⁰ Wa hã ĩ'ra wa, te te 're ĩzawi pese. Ta hã ma tô ĩpisutu, dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ na te te 're ĩda'apawapto mono ne, te duré 're da'apawapto mono da. Wa hã te 're da'apese mono wa, ma tô ĩ'āma 're datob'uzu za'ra. Zahadu wapsi, Īmama te za duré ĩma tinha, tiwaihu'u pese na te te 're da'apawapto mono zarina, te 're da'apawapto mono da. Tawamhã te za duré ĩ'āma 're datob'uzu za'ra, ĩwaihu'u pese uptabi wa.
²¹ 'Re dadâ'â za'ra mono wa, te Īmama hã ab're hawi te te 're da'ahâiwa'utu, apâ 're danomro u'âsi mono da. Īzama te ĩsima 're ĩ'awẽ mono norĩ ma, wa za duré te 're anharĩ, apâ 're hâiwa'utu za'ra mono wa, 're nomro u'âsi mono da, wa hã ĩ'ra wa. Tawapsi te za da te 're ĩwaihu'u za'ra, ĩwaihu'u pese uptabi na. ²²⁻²³ Īmama hã 'râwi sipisutu õ di, ti'ai āma dahâimanazéb zarina te te dama 're

arowairébé mono da. Taha da, ma tô ti'ra wa, ïpisutu. E marĩ da. Āma 're ĭdawata za'ra mono ne, ĭsine ĭwaihu'u pese wa, ĭ'āma zama 're dawata za'ra mono da. Ĩ'āma 're dawata za'ra mono ō wamhã, we ĭzatōrĩ'wai āma zama duré 're dawata za'ra mono ō di za, ĭmama āma.

24-25 — ĭmreme hã da te 're wapari za'ra mono wamhã, duré we ĭzatōrĩ'wa hã da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhã, te za tipẽ'ẽ na sina uwaimrami sirōmo za'ra, rowẽ na 're ĭdahâimana u'âsi za'ra mono zé hã. 'Re ĭhâimana u'âsi mono nhimihâzé hã te te sina 're waihu'u za'ra mono ō di za. Te za tipẽ'ẽ na āma saprĩ sirōmo za'ra, dapẽ'ẽ 're, dadâ'â u'âsi 're ĭdahâimana za'ra mono zém hawi, dapẽ'ẽ 're rowẽ na 're ĭdahâimana u'âsi za'ra mono zéb u hã. 26 ĭmama hã dapẽ'ẽ 're, dadâ'â āna rowẽ na 're ĭdahâimana u'âsi za'ra mono zé nhomri'wa dama. Ĩ'ra wa, ma tô duré ïpisutu, ĭzama 're ĭdahâimana u'âsi za'ra mono zé nhomri'wa na dama 're ĭhâimana mono da. 27 Ta hã ma tô duré ĭma tinha, ti'ai āma dahâimanazéb zarina, te dama 're arowairébé mono da, ĭsadawa para wa hã ti'ai āma dasiré ĭpodo hã 're ĭhâimana mono wa.

28-29 — ĭmreme na atob'uzu za'ra wa'aba mono ō di za. Niwapsi te za 're ĭdadâ'â za'ra mono hã tahâiwa'utu za'ra ni. ĭhârâ hã da te wapari za'ra wa, te za ab're hawi tawairébé ni. Tawamhã 're ĭnomro wẽ mono norĩ hã te za apâ hâiwa'utu za'ra, rowẽ u'âsi 're hâimana u'âsi za'ra mono da oto, 'Re ĭhâimana u'âsi mono 'rata. 'Re ĭnomro wasété mono norĩ zama, te za duré apâ hâiwa'utu za'ra, 'Re ĭhâimana u'âsi mono nhimihâzé hã te te sina 're waihu'u za'ra mono da.

*Zezusi hã, Timama zadawa para datême 're
ĩmorĩzém na dama ĩsiwasu'uzé*

30 — Ĩnhimipisutu zarina si, marĩ na te dama 're arowairébé mono õ di za. Ĩmama nhimipisutu zarina si, wa za ti'ai âma 're ĩdahâimana za'ra mono zéb zarina, te dama 're arowairébé. Ĩnhimipisutu zarina, marĩ na te dama 're arowairébé mono da, te ĩsima 're da'awẽ mono õ di, wa hã. We ĩzatõrĩ'wa nhimipisutu zarina si, te dama 're arowairébé mono da, wa ĩsima te 're da'awẽ u'âsi. Taha wa, te dama 're arowairébé mono wamhã, te dama âma upa za'ra õ di za. Duré ropipa hã 're ĩnomro wasété mono norĩ ma, te 're apisutu mono wamhã, te tãma âma upa za'ra õ di za.

31 — ĩsiwaprosi uptabi, aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba õ di. Nĩ'wa te te ĩzadawa waptob õ wamhã, âté te za ĩzadawa nhipese na ĩma 're ĩnharĩ za'ra wa'aba mo. Taha wa, ĩsiwaprosi uptabi, aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba õ di. 32 Ĩhâiba amo hã ma tô ĩzadawa wapto. Tô sena ma tô aima sina ĩwasu'u za'ra wa'wa. Âne na wa tô waihu'u.

33-37 — Â ro'ore hã te te dama rob'uiwẽ wamhã, dama rowẽ di. Tane Zuwã Batita hã ma tô simi'ẽ na te te dama 're sadawa wasu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Tawamhã te te dama 're sadawa wasu'u mono ré, dama rowẽ di. A norĩ wa'wa hã ma tô ĩtême ĩda'mazatõrĩ za'ra wa'wa, te te siwi sadanharĩ za'ra da, ĩsimirowasu'u na. Tô sena ĩsimirowasu'u hã. E marĩ da, wa âma aipo're pu'u za'ra wa'wa, Zuwã Batita te te ĩ'âma ĩrowasu'uzém na hã. 'Re ĩzaze za'ra wa'aba mono da, te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono da, wa âma aipo're pu'u za'ra wa'wa, ĩsimirowasu'u na hã ĩsina. Zuwã Batita hã ma tô

mreme pire na te te dama 're ĭwasu'u wē. Mreme pire nherē, ti'ai āma ĭpoto si, ō hā. Ti'ai āma 're ĭpoto za'ra mono zô si, 're ĭnhimipari mono ō di, te te dama 're ĭwasu'u wē za'ra mono wa, da te 're ĭzaze za'ra mono da. E marĩ wa. ĭmama hā te te dama 're ĭwasu'u wē mono wa, 'Re ĭhâimana u'âsi mono hā. Ta hā ma tô ĭpisutu, te te 're ĭromhōsi mono zarina, te 're da'apawapto mono da, we te te ĭzatōrĩ na da te dasiwi 're waihu'u za'ra mono da. A norĩ wa'wa hā niwa atōmo na 'madâ'â za'ra wa'aba ō di, ĭmama hā. Duré niwa aipo're na ĭmreme hā wapari za'ra wa'aba ō di. ³⁸ Duré ĭmreme hā aipē'ē 're, 're hâimana za'ra wa'aba mono ō di. Taha wa, te te we atēme ĭzatōrĩ za'ra wa'aba nherē, asina 're ĭumnhasi za'ra wa'aba mono ō di. ³⁹⁻⁴⁰ A norĩ wa'wa hā te āne asima 're ĭrowasu'u za'ra wa'aba mo: “Wa norĩ hā wa wa te 're sōré u'âsi za'ra, 'Re ĭhâimana u'âsi mono mreme ui'ééré hā. Taha wa, wa za āma wasina uwaimrami za'ra ni, 're ĭdanomro u'âsi mono zé hā.” Āne te asima 're ĭrowasu'u za'ra wa'aba mo. Ta hā te ĭwasu'u, 'Re ĭhâimana u'âsi mono mreme ui'ééré hā. 'Re sōré u'âsi za'ra wa'aba mono nherē, asima 're ĭwē za'ra wa'aba mono ō di, 're ĭzaze za'ra wa'aba mono da. 'Re ĭzaze za'ra wa'aba mono 'wa'âhā, wa aré aima pīsutu za'ra wa'wa, 're ĭdanomro u'âsi mono zé hā asina uwaimrami za'ra wa'aba da.

⁴¹ — Wa hā ĭāma 're aiwata za'ra wa'aba mono zô, ĭsina 're ĭnhimnhasi mono ō di. ⁴² E marĩ wa. Te ĭsina aiwaihu'u za'ra wa'aba wa, asimirosa'rata na. 'Re ĭhâimana u'âsi mono, 're sawi pese za'ra wa'aba mono ō di. ⁴³ ĭzama asiwi 're ĭzawi pese za'ra wa'aba mono ō di. ĭmama zadawa para we atēme ĭmorĩ za'ra wa'aba nherē, āma 're ĭzaze

za'ra wa'aba mono ã di. Āté te za ni'wam norĩ nhimirowasu'u si 're ĩsazei pese za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te we datême 're satõrĩ za'ra mono ã nherẽ, ta norĩ hã. ⁴⁴ A norĩ wa'wa hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're aiwêsãmri za'ra wa'aba mono da, asima 're wẽ uptabi za'ra wa'aba mono ã di. Ma tô asima 're ĩdawẽ uptabi za'ra wa'aba mo, ti'ai âma 're ĩdanomro mono si te te 're aiwêsãmri za'ra wa'aba mono da. E niha te za tawamhã, asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mo. Wa hã ĩ'ra nherẽ, âté asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono ã di za. ⁴⁵ E ĩmama ma, wa za aiwasu'u za'ra wa'wa, 're ĩzaze za'ra wa'aba mono ã na. Mare di. Mozési hã te za tâma aiwasu'u za'ra wa'wa, 're ĩzaze za'ra wa'aba mono ã na, aima ĩ'umnhasi za'ra wa'wa hã. ⁴⁶ Duréihã Mozési hã ma tô ĩwana ĩ'ãma rob'ui'ére siro dama. Tane nherẽ, ĩsimi'ui'ére hã sena na 're saze za'ra wa'aba mono ã di. 'Re saze za'ra wa'aba mono 'wa'âhã, te aré 're ĩzaze za'ra wa'aba mo. ⁴⁷ ĩ'ãma rob'ui'ére hã sena na 're saze za'ra wa'aba mono ã wamhã, e niha te za tawamhã ĩmreme na 're ĩzaze za'ra wa'aba mo. Āté ĩmreme na 're ĩzaze za'ra wa'aba mono ã di za. — Āne Zezusi ma tô tâma rowasu'u za'ra, dama ĩpire norĩ ma.

6

Zezusi hã da'ahâ uptabi nherẽ, te te ĩda'asaihurizé wasu'u

Mateusi 14.13-21; Marcusi 6.30-44; Rucasi 9.10-17

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô uba're na saprĩ, ĩsõ'õmo na. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi âma, ĩsõ'u hã. Tiberizadi na ĩsõ'õmo nhisi hãiba amo hã. Wa norĩ hã wa ĩsiré saprĩ za'ra ni, ĩsiré

're wanomro mono wa. ² Da'ahâ na te duré
ĩsarina ai'aba're ní. E marĩ wa. Tiwaihu'u pese
na, marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama
ab'manharĩ wẽ mono wa, danho'a. ³ Tawamhã
sa'a nhisi u, wa hãimo ai'aba're ní, Zezusihi siré.
Sa'a nhisi ãma, wa oto ĩsiré asimro ní. ⁴ Romhuture
di oto, zudezu norĩ te, dato hã da te 're ĩ'manharĩ
za'ra mono zéb u hã, Pascowa na dato nhisi hã.

⁵ Tawamhã ĩtẽme dasi'aba'rei wamhã, ma tô
da'ab'madâ, Zezusi hã. Da'ahâ uptabi na te ĩtẽme
ai'aba're ní. Te te da'ab'madâ'â wamhã, Piripihĩ
ma, te tinha, ãne:

— E mame dasa hã te 're simi'wara, wa te dama
ĩ'uipra za'ra da hã, aihĩni ãma dasaihuri da hã.

⁶ Taré ma sadawa pibu Piripi hã, 'râwi te te sina
roti sirõmo nherẽ, te te ĩda'apawaptobzéb da hã.

⁷ Taha wa, te Piripi hã asa tãma tinha:

— Da'ahâ uptabi wamhã, wa aré dasa na
rob'uiprazé hã ahâ uptabi nherẽ, uprosi za'ra ní,
200 na ĩhãiba nherẽ. Tane nherẽ, te aré da'ãma
ai'utõ, ĩ'u'etẽ wapu hã. Syry na dasa hã da te huri
da nherẽ, aihĩni dasa hã da te huri õ di aré. — ãne
Piripi te tãma tinha.

⁸⁻⁹ Taha wa, wa ĩsiré 're ĩwanomro mono hã misi
Zezusihi ma 'manharĩ ní. Ādéré hã Sima Pedruhu
no hã te tãma tinha, ãne:

— 'Watébrémi te, ĩ'u'etẽ wapu hã te tihãiba,
arozum ne u'ẽne hã. 5 na ĩhãiba hã. Duré pe'a hã
maparanere. Tawamhã ãne aihĩni dasaihuri õ di
za. — ãne te Ādéré hã Zezusihi ma wasu'u.

¹⁰ Tawamhã ma tô Zezusi hã asa wama nharĩ
za'ra:

— Te za dama ĩnharĩ za'ra wa'wa, ti'ai wa,
dasi'ubumro da. — ãne te wama nharĩ za'ra.

Tame du hã sa'êtê di. Taha wa, ma tô ti'ai wa asimro ni. Da'ahâ uptabi di. Aibâ si, wa te wasiwi sa'rata wamhã, 5 miu na ãhâiba hã. ¹¹ Tawamhã Zezusi ma tô waibu, ã'u'êtê wapu hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono âma te tiwata, sôpru wa. Taha pari, ma tô wama sômri za'ra, wa te dama sômri za'ra mono da. Pe'a zama ma duré wama sômri za'ra, wa te dama sômri za'ra mono da. Tawamhã ã'u'êtê wapu hã umrore nherê, da'âma si'utôĩ ô di. Pe'a zama maparane nherê, da'âma si'utôĩ ô di. Taha wa, ma tô aihîni dasa hã huri ni. Ma tô da te 'mahâpãrĩ, da'âma si'utôĩ âna. ¹² Da te 'mahâpãrĩ mono wamhã, Zezusi hã te wama 'ru za'ra, apâ wa te ubumroi mono da, danho'rada hã taré simi'wara tã mono da.

¹³ Taha wa, wa tô apâ wa te ubumro za'ra. Si'ôtô wa, wa tô wa te sé. Si'ôno hã ahâ di, danho'rata ré hã, wa te ã'ubumro za'ra hã ã'u'êtê wapu wê'êi ré hã. 12 na si'ôno hã.

¹⁴ ã'u'êtê wapu hã umrore nherê, da'âma si'utôĩ ô wa, ma tô âma tatob'uzu za'ra ni, waihu'u pese wa, Zezusi hã. Tawamhã te âne dasima rowasu'u za'ra ni, dasaihuri wê te:

— Tô sena ô hã 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, we datême ãmorĩ zô 're ãdanhimipari za'ra mono. Oto wa te wasiwi saprôni aba, âma wanhib'apito za'ra da. — Âne te dasima rowasu'u za'ra ni.

¹⁵ Tawamhã Zezusi hã danhimiroti hã ma tô sina waihu'u. Taha wa, te siwaprosi sa'a nhisi u mo apâ, danhiti.

*Zezusi hã â nhisi baba ãmorĩzé wasu'u
Mateusi 14.22-33; Marcusi 6.45-52*

16-17 Tawamhã mara simei wamhã, wa tô si'ra za'ra ni âi ba, uba're na wa te saprĩ za'ra da, zara u, Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi u. Robra di oto. Zahadu watẽme wisi za'ra õ di, Zezusi hã.

18 Tawamhã ma rowa'u hã wawi tiwatobro za'ra, rowa'u'u za'ẽne hã. Taha wa, âsisasi hã sa'êtẽ di.

19 Wa norĩ si, wa tô wasiré sari za'ra ni uba're hã, Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norĩ si. Sa'a hawi wasi'aba'rei wamhã, â wa'wa u ma tô uba're hã waré tihâimana za'ra. 5 na ti'ai pibuzém na, wa tô oto wasina wapahã za'ra ni, niha wamhã, âté 6 na ti'ai pibuzém na. Tawamhã Zezusi hã wa tô wasiwi sãmri ni. Â nhisi baba te wei watẽme timorĩ za'ra, uba're u. Romhuture di oto. Wa te wasiwi sãmri wamhã, wa tãma wapẽ'ẽwara za'ra ni.

20 Taha wa, Zezusi te wama si'mahârâ za'ra, âne:

— Wa hã wa we atẽme ĩmorĩ 'wa. ĩma aipahi za'ra wa'aba tõ.

21 Tawamhã âne wama si'mahârâ za'ra wa, tãma wapahi za'ra âna, wa tô sô wahârâ za'ra ni, uba're u watẽme sébré za'ra da, wama rowẽ za'ra wa. Watẽme sébré za'ra wi, ma tô uba're hã â zadaré u sina ropto, wa te wasima âma ĩrotizéb u.

Zezusihi zô ĩdanhoprézé wasu'u

22 Tawamhã da'ahâ na te waza'u asimro ni, ĩsõ'u zaihâ na bâta pusizém niwĩ. Taha wa, awẽmhã te âne dasima rowasu'u za'ra ni:

— Ahâmhã hã uba're hã misire te nomro, âmhã. Zezusihi siré 're ĩnomro mono norĩ si ma tô asisi uba're wa, te te siré sari za'ra da. Zezusi hã ĩsiré sébré za'ra õ di. E momo te bété mo. — Âne te tasisadanharĩ za'ra ni. 23 Tawamhã ni'wam norĩ hã ma tô uba're na datẽme saprĩ za'ra wawa'rãmi, zara u. Tiberizadi hawi ma tô datẽme saprĩ za'ra,

'ri nho'ômo hawi. Wanhîb'apito hã 'Re îhâimana u'âsi mono âma îwatazéb u, ma tô âma roptob za'ra, dasa hã da te îhurizéb u. ²⁴ Tawamhã Zezusi hã sãmra ô wa, duré wa norî zama wasi'ubumroi ô wa, ma tô uba're wa, asisi ni, tisa te te îhuri norî hã zara u te te âma saprî za'ra da apâ. Tawamhã Zezusihi zô danhopré da, ma tô uba're na saprî za'ra ni, Capana'u u.

Zezusi hã dasai uptabi na dama îsiwasu'uzé

²⁵ Tawamhã Zezusi hã ma tô sãmri za'ra ni, Capana'u âma îsô'u zara niwî. Da te dasiwi sãmri wamhã, âne te sadanharî za'ra ni:

— Rowahutu'wa, e niwa ma tô we aiwi, âwa.

²⁶ Taha wa, te Zezusi hã asa tâma nharî za'ra:

— E marî da, te we îzô asôpré wa'aba mo. E marî dama î'manharî waihu'u'ô hã îwaihu'u pese na te aima 'manharî za'ra wa'aba wa, ma tô îwaihu'u za'ra wa'wa, 'Re îhâimana u'âsi mono we te te îzatôrî na. E taha wa, te we îzô asôpré wa'aba mo. Mare di. Taré î'u'êne hã 'mahâpârî za'ra wa'aba mono wê te, te we îzô asôpré wa'aba mo. ²⁷ Dasa hã dawî wasété su'u di. Taha wa, asa zô si 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono ô di za. Dasa ne zô si, te za 're îrob'ruiwapari za'ra wa'aba mo, wê na 're îhâimana u'âsi mono ne zô si. Ta hã rowê u'âsi dadâ'â âna 're îdahâimana u'âsi za'ra mono zé, te wasu'u. Wa hã ti'ai âma dasiré îpoto wa, ma tô îmama hã îpisutu, îsadawa para te dama 're anhomri mono da, rowê u'âsi 're îdahâimana u'âsi za'ra mono zé hã.

²⁸ Tawamhã ma tô asa tâma nharî za'ra ni, âne:

— E marî na ma tô 'Re îhâimana u'âsi mono hã te te sima 're da'awê, te te sima 're îwê mono zéb uwaibaba, wa te tâma âma 're uwaimrami za'ra

mono da. Ma'ãpé wama waihu'u za'ra na, wa te waihu'u za'ra da.

²⁹ Tawamhã te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— 'Re ãhãimana u'âsi mono, ma tô we ãzatõ, da te dasina 're ã'umnhasi za'ra mono da. Tawamhã asina 're ã'umnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, te za tãma ãma 're ã'uwaímrami za'ra wa'aba mo, te te sima 're ãwẽ mono zéb uwaibaba, 're ãzaze za'ra wa'aba mono wa.

³⁰⁻³¹ Taha wa, te asa tãma nharĩ za'ra ni, ãne:

— Wahi'rata norĩ hã a'ubuni wi 're nomro mono ré, ma tô te te 're huri mana na dasa nhisi hã. ãne ma tô daza'u ãma rob'ui'ééré ãbaihã na, 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã: “Ma tô te te dama 're anhomri, hãiwa hawi dasazé hã.” A hã bété. E marĩ te za wanho'a duré wama ã'manha, dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã, wa te ãma aiwaihu'u pese za'ra wa, wa te asaze za'ra da.

³² Taha wa, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Mozési hã hãiwa hawi te te dama 're anhomri mono õ di, dasazé hã. ãmama si hãiwa hawi dasa nhomri'wa te 're hãimana, ate wa'aba da, dasai uptabi hã. ³³ Dasa hã 'Re ãhãimana u'âsi mono nhibzari hã hãiwa hawi we ãmorĩ te wasu'u, dadâ'ã ãna 're ãdahãimana u'âsi za'ra mono zé hã te te dama 're anhomri mono da. — ãne te Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra.

³⁴ Tawamhã te asa tãma nharĩ za'ra ni, ãne:

— Wama 're anhomri u'âsi mono, wasai uptabi hã.

³⁵ Taha wa, te Zezusi hã oto tãma siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hã dasai uptabi na, wa ãsiwasu'u. Mra wa, dasa hã da te 're 'mahãpãrĩ za'ra mono wamhã, dama 're rowẽ za'ra mono di za. 'Rubu wa, ã hã

da te 're âhuri mono wamhã, dama 're rowẽ za'ra mono di za. Tane duré, Danho'reptui'wa na da te dasina 're ĩ'umnhasi za'êtẽ za'ra mono wamhã, dama 're rowẽ za'ra mono di za. ³⁶ A norĩ wa'wa hã ma tô ĩ'madâ'â za'ra wa'wa. Tane nherẽ, asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono õ di. ãne wa tô aima wasu'u za'ra wa'wa aré. ³⁷ ĩmama ma tô da'apisutu, ĩnhib'a'uwẽ si 're danomro mono da. Ta norĩ si te za te te 're ĩzaze za'ra, te te ĩpisutu za'ra norĩ hã. Te te 're ĩzaze za'ra mono nherẽ, e wa za ĩsiwi te 're awẽ'õ. Mare di. Te ĩsiwi 're awẽ'õ mono õ di za. ³⁸ Wa hã hãwa hawi wa wei mo. E marĩ da. E 'râwi ĩnhimiroti si te ĩsima 're 'madâ'â mono da. Mare di. 'Râwi ĩnhimiroti si te ĩsima 're 'madâ'â mono da, we ĩmorĩ õ di. We ĩzatõrĩ'wa nhimiroti si te 're 'madâ'â mono da, wa wei mo. ³⁹ E marĩ, ma tô te te sima 're wẽ, ĩmama hã. ĩzazei'wa norĩ te 're ab'madâ'â pese u'âsi mono wa, ĩte u'âsi 're nomro mono da, ma tô te te sima 're wẽ, ĩte da, te te ĩma 're apisutu sirõmo mono wa. Ma tô duré te te sima 're ĩwẽ, ĩzazei'wa norĩ na hã 're dâ'â za'ra mono wa, bâta na te ahãwa'utu da, apâ 're hãimana u'âsi za'ra mono da oto, ti'a ĩsi'utõrĩzéb ãma. ⁴⁰ ĩmama ma tô duré te te sima 're da'awẽ, da te dasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono wa, rowẽ na 're dahãimana u'âsi za'ra mono da, hãwa ãma. Tawamhã 're dâ'â za'ra mono wa, wa za bâta na hãwa'utu za'ra, ti'a ĩsi'utõrĩzéb ãma. — ãne te Zezusi hã tâma siwasu'u za'ra.

⁴¹⁻⁴² Dasa hã hãwa hawi we ĩmorĩ na siwasu'u wa, te ãne sima rowasu'u za'ra, dama ĩpire norĩ hã:

— Oro hãwa hawi wei morĩ za. Õ hã Zezusi, Zuzéhé 'ra. ĩna zama wama waihu'u pese za'ra di.

— ãne te sima rowasu'u za'ra.

⁴³ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Tôã. Tane ĩma nharĩ za'ra wa'aba õ di za. ⁴⁴ Dasi'uihã na da te 're ĩzazei waihu'u za'ra mono õ di za. ĩmama si te za te te 're da'apisutu we ĩzatõrĩ'wa hã, da te 're ĩzaze za'ra mono da. Tawapsi te za da te 're ĩzaze za'ra. Tawamhã 're dadâ'ã za'ra mono wa, wa za bâta na ab're hawi da'ahâiwa'utu ti'a ĩsi'utõrĩzéb âma, apâ 're dahâimana u'âsi za'ra mono da oto. ⁴⁵ Duréihã ma tô âne na rob'ui'ééré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã: “Timreme te za te te dama 're awaihu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã.” Âne ma tô âma rob'ui'ééré. Tawamhã ĩmama, timreme te te dama 're awaihu'u mono wamhã, da te âma 're sazei pese za'ra mono wamhã, ĩmreme na zama te za duré da te 're ĩzazei pese za'ra. ⁴⁶ ĩmama hã datõmo na da te 're 'madâ'ã za'ra mono õ di. ĩwétési wa tô te 're 'madâ'ã, ĩhawi we ĩmorĩ wa.

⁴⁷ — Tawamhã Danho'reptui'wa na da te dasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono wamhã, rowẽ u'âsi te za dadâ'ã âna 're dahâimana u'âsi za'ra hâiwa âma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata. Tô sena, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. ⁴⁸ Wa hã dasa na, wa ĩsiwasu'u, rowẽ na 're ĩdahâimana u'âsi za'ra mono zé nhomri'wa, 're ĩmorĩ wa, dama. ⁴⁹ Wahi'rata norĩ hã a'ubuni wi 're nomro mono ré, ma tô mana na te te 're huri. Tane nherẽ, dâ'ã âna 're hâimana u'âsi za'ra mono õ di, ta norĩ hã. Ma tô tidâ'ã za'ra. ⁵⁰ Hâiwa hawi dasa na 're dasaihuri mono wamhã, rowẽ u'âsi te za dadâ'ã âna ĩ'rata 're dahâimana u'âsi za'ra, hâiwa âma. ⁵¹ Wa hã dasa na wa tô ĩsiwasu'u, hâiwa hawi we ĩmorĩ wa. Ni'wam norĩ hã ĩ'ãma 're saihuri u'âsi

mono wamhã, te za dâ'â ãna 're hâimana u'âsi za'ra, hâiwa ãma. Taha da, wa za ĩhâiba hã dama tisõ, dazada ĩdâ'â da. — ãne Zezusi te tãma siwasu'u za'ra, dama ĩpire norĩ ma.

⁵² Taha wa, te sima rowasu'u za'ra:

— E niha te za õ hã tihâiba hã wama sômri za'ra, ãma 're wasaihuri u'âsi mono da.

⁵³ Tawamhã Zezusi te duré asa tãma nharĩ za'ra:

— Wa hã ti'ai ãma dasiré ĩpodo. ĩhâiba na 're asaihuri aba mono õ wamhã, duré ĩwapru, 're âhuri aba mono õ wamhã, rowẽ u'âsi ĩ'ãma 're anomro aba mono õ di za. ⁵⁴ ĩ'ãma 're dasaihuri mono wamhã, duré ĩwapru, da te 're âhuri mono wamhã, rowẽ u'âsi te za ĩ'ãma 're danomro. Tawamhã 're dadâ'â za'ra mono wa, wa za bâtâ na ab're hawi da'ahâiwa'utu ti'a ĩsi'utõrĩzéb ãma, apâ 're dahâimana u'âsi za'ra mono da. ⁵⁵ ĩhâiba hã dasai uptabi. Duré ĩwapru hã, â uptabi. ⁵⁶ ĩhâiba na 're dasaihuri mono wamhã, duré ĩwapru, da te 're âhuri mono wamhã, te za ĩsiré 're dahâimana u'âsi za'ra. Wa hã wa za duré ĩsiré 're ĩmorĩ u'âsi za'ra. ⁵⁷ ĩmama hã ma tô we ĩzatõ, 're ĩmorĩ u'â hã. Ta hã 're hâimana u'âsi mono wa, wa za duré wa hã 're ĩhâimana u'âsi. Taha wa, ĩ'ãma 're dasaihuri mono wamhã, te za ĩsine 're dahâimana u'âsi za'ra hâiwa ãma, 're dadâ'â za'ra mono ãna. ⁵⁸ Wa hã dasa na, wa tô ĩsiwasu'u, ĩmama, hâiwa hawi te te we dama ĩnhomri na. Wahi'rata norĩ hã ma tô duréihã hâiwa hawim na tisa hã te te 're huri. Tane nherẽ, dâ'â ãna 're hâimana u'âsi za'ra mono õ di. Ma tô tidâ'â za'ra. ĩ'ãma 're dasaihuri mono wapsi, dadâ'â ãna te za 're dahâimana u'âsi za'ra, hâiwa ãma.

⁵⁹ Āne Zezusi ma tô tâma siwaihu'u za'ra, zudezu norĩ te, rowahutuzéb āma, Capana'u āma.

ZeZusi hã tisiré norĩ te te sina ĩsadanharĩ za'ra zé wasu'u, za te te ĩrême za'ra zéb zô

⁶⁰ Tawamhã Zezusihĩ nhimirowasu'u hã ma tô dame wapari za'ra, ĩsazei'wa norĩ hã. Te te wapari za'ra wamhã, āne te ahâ na sima rowasu'u za'ra:

— ĩsimirowasu'u hã wama pire di, wa te āma ĩsaze za'ra zéb da hã.

⁶¹ Ta norĩ hã sima si te te rowasu'u za'ra nherě, ma tô ĩmreme hã sina waihu'u za'ra, Zezusi hã. Taha wa, te tâma nharĩ za'ra, āne:

— E ĩmreme hã asiwi wě'ô za'ra wa'aba wa, te za ĩrême za'ra wa'wa. ⁶² Wa hã ti'ai āma dasiré ĩpodo hã, apâ hâiwa u ĩmorĩ ré, ĩ'madâ'â za'ra wa'aba wamhã, e niha te za tawamhã asima ĩrowasu'u za'ra wa'wa. ⁶³ 'Re ĩhâimana u'âsi mono pě'ězani si te za te te dama 're anhomri, dadâ'â āna 're ĩdahâimana u'âsi za'ra mono zé hã. Dasi'uihâ na da te dasina 're uwaimrami za'ra mono ô di za. Marĩ na te aima 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za ĩpě'ězani hã te te dama 're anhomri, 're ĩdahâimana u'âsi za'ra mono zé hã. ⁶⁴⁻⁶⁵ Āne, wa aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Tane nherě, āne aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba nherě, aihĩni ĩmreme na ĩzaze za'ra wa'aba ô di za, âté. Dasi'uihâ na da te 're ĩzazei waihu'u za'ra mono ô di za. ĩmama si te te dama 're anharĩ mono wapsi, te za ĩmreme na da te 're ĩzaze za'ra. Āne wa tô aima rowasu'u za'ra wa'wa aré. — Āne Zezusi ma tô tâma rowasu'u za'ra. E marĩ wa. Da'ahâ na ĩsiré 're danomro mono nherě, aihĩni te te sazei uptabi za'ra ô wa. Ta norĩ hã tô senai ô na, ma tô Zezusi hã sina waihu'u za'ra. Duré te te

dama ãhâiba nhomri da hã ma tô sina waihu'u siro, Zezusi hã.

Taha wa, ma tô aré dama rowasu'u:

— Dasi'uihã na da te 're ãzaze za'ra mono õ di za. ãmama si te te dama 're anharĩ mono wapsi, te za da te 're ãzaze za'ra. — ãne ma tô dama rowasu'u aré, da te waihu'u za'ra da.

⁶⁶ Tawamhã da'ahã na oto ãsiré 're danomro mono õ di, ãsazei'wa norĩ hã. ãmreme te te wapari ze za'ra õ wa, ma tô oto rême za'ra ni. ⁶⁷ Taha wa, te Zezusi hã wazadanharĩ za'ra:

— E a norĩ wa'aba zama te za ãrême za'ra wa'wa. — ãne te wazadanharĩ za'ra, 12 na wahâiba norĩ hã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã.

⁶⁸ Tawamhã Sima Pedruhu si te asa tãma tinha:

— Mare di. Wa te airême za'ra õ di za. Wa te airême za'ra wamhã, e 'wa tême, wa za 're wanomro, rowasu'uwẽ hã wa te 're ãwapari za'ra mono da hã. Aimreme si wama pire za'ra di. Aimreme na si da te 're asaze za'ra mono wamhã, rowẽ u'âsi te za ai'ãma 're danomro. Te za duré hãiwa ãma 're dadâ'ã za'ra mono ãna 're dahãimana u'âsi za'ra, 'Re ãhãimana u'âsi mono 'rata. ⁶⁹ 'Re ãhãimana u'âsi mono, ma tô we asatõ. Wa norĩ hã wa tô asaze za'ra ni. A hã 're aimorĩ wẽ uptabi di. ãne na wa tô aiwaihu'u za'ra ni. — ãne te Zezusihi ma tinha.

⁷⁰ Tawamhã Zezusi asa te wama nharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã 12 na aihâiba za'ra wa'wa hã wa tô aipisutu za'ra wa'wa, ãsiré 're anomro aba mono da, dama 're ãzadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da. Tane nherẽ, misire Wa'uburé nhib'a'uwẽ te 're mo, asiré wa'aba. — ãne ma tô wama waihu'u za'ra.

⁷¹ Wa'uburé nhib'a'uwẽ hã te te wama wasu'u za'ra wamhã, Zudasi te wasu'u, Sima Icarizotihî 'ra hã. Ta hã 12 na Zezusihi siré 're ïwanomro mono norĩ siré 're morĩ nherẽ, te za niwapsi dama hãiba nho, Zezusi hã.

7

Zezusi hã ïsisãnawã norĩ, Zudeza u te te siwi ïsatõrĩzé wasu'u

¹ Tawamhã Zezusi hã te datẽme 're mo, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma si. Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma oto datẽme 're morĩ õ di. E marĩ wa. Te te siwi wĩrĩ da, te te sima ãma roti za'ra wa, dama ïpire norĩ hã. Taha wa, te oto ïsiti 're timorĩ za'ra datẽme si, Darireza ãma si. ² Romhuture di oto bådã hã dasi'rã'õtõzéb u hã, ãma ïdasipo're pu'u za'ra da hã, 'Re ïhãimana u'âsi mono te te ïdanhimroi wẽ mono zém na a'ubuni wi, darop téb u. ³ Tawamhã ïno norĩ hã te apã siwi satõ Zezusi hã, Zudeza u morĩ da. ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Apã te za oto aimo, Zudeza u asazei'wa norĩ u, marĩ ïwẽ hã dama ab'manharĩ ré, te te ãma ai'madã'ã za'ra da, asazei'wa norĩ hã. ⁴ Ni'wam norĩ hã te te sima 're dawẽ za'ra mono wamhã, dama marĩ 'manharĩ wẽ na da te 're waihu'u za'ra mono da, pi'uriwi ïwẽ hã te te dama 're 'manharĩ za'ra mono õ di za. Sõ'awi te za te te dama 're ab'manharĩ. Taha wa, ma'ãpé sõ'awi dama 're ab'manharĩ u'âsi mono za, da te ãma 're aiwaihu'u za'ra mono da. — ãne ma tô ïno norĩ hã tãma waihu'u za'ra, Zezusihi ma.

⁵ Ta norĩ hã tidub'rada hã zahadu te te saze za'ra õ di, 'Re ïhãimana u'âsi mono, we te te ïsatõrĩ na Danho'reptui'wa da.

⁶ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra, ãne:
 — Zahadu bâdâ hã ĩwa waptã'ã õ di, ãma ĩmorĩzéb da hã. Niwam na ãma ai'aba'rúi wa'aba wamhã, aima rowẽ za'ra wa'aba di za. ⁷ Da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono õ di za. ĩwétési te da te dasiwi 're ĩruiwapari. E marĩ wa. Da te 're ĩmanharĩ wasété za'ra mono zé hã te dama 're awaihu'u mono wa. ⁸ A norĩ wa'aba si te za ai'aba'rúi wa'wa, dasi'rã'õtözéb u hã. Āhãna ĩmorĩ õ di za. Zahadu bâdâ hã ĩwa waptã'ã õ di, ãma ĩmorĩzéb da hã. — ãne Zezusi te tãma nharĩ za'ra.

⁹ Taha wa, te a'â nhamra Darireza ãma, Zezusi hã.

Zezusi hã dasi'rã'õtözéb ãma ĩsãmrazé wasu'u

¹⁰ Tawamhã ĩno norĩ hã datozéb u si'aba'rúi za'u si, te oto Zezusi hã mo pi'uriwi. ¹¹ Dasi'rã'õtözéb wamhã, te sô rob'madâ'â za'ra, dama ĩpire norĩ hã. Te nasi sô anharĩ za'ra:

— E mahãta Zezusi hã. — ãne te nasi sô anharĩ za'ra.

¹² Dasi'rã'õtözéb u ĩdasito mono norĩ hã te duré dasima rowasu'u za'ra ni. Misire damreme õ di ãma. Ni'wam norĩ hã te ãne dama rowasu'u za'ra:

— Ō hã te 're timorĩ wẽ, Zezusi hã.

Ni'wam norĩ hã te duré dama rowasu'u za'ra:

— Mare di. Sadawa nhipese na te õ hã te te dama 're rowasu'u. — ãne te dama rowasu'u za'ra. Tawamhã ĩwasu'u na ãma dasisaze za'ra õ di.

¹³ Pi'uriwi te ãne dasima wasu'u za'ra ni, Zezusi hã. Sô'awi da te dasima rowasu'u za'ra õ di, dama ĩpire norĩ pipa te.

¹⁴ Tawamhã dasi'rã'õtözéb ré, ma tô Zezusi hã wi, 'ri za'etẽ u, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb u. 'Ri 'wawi wa'ra 're, te dama rowahutu. ¹⁵ Tawamhã dama ĩpire norĩ hã ĩmreme

te te wapari za'ra wamhã, ma tô âma titob'uzu za'ra. ãne te sima rowasu'u za'ra:

— Ô hã watême 're zasi mono ô di, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti, wa te tâma 're waihu'u za'ra mono da. E niha ma tô waihu'u pese, te te dama 're ãrowasu'u mono zéb da hã. — ãne te sima rowasu'u za'ra.

¹⁶ Taha wa, te Zezusi hã asa tâma nharĩ za'ra:

— ãsi'uihã na te dama 're rowasu'u mono ô di. 'Re ãhâimana u'âsi mono, ma tô we ãzatô, te dama 're rowasu'u mono da. Taha zadawa para, wa tô te dama 're rowasu'u. ¹⁷ E niha te za da te 're ãwaihu'u za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti na si te dama 're ãrowasu'u mono na hã, niha wamhã, ãsi'uihã na ãnhimiroti na si te dama 're ãrowasu'u mono ô na hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti si, da te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhã, te za da te âma 're ãwaihu'u za'ra. ¹⁸ Dasi'uihã na danhimirosa'rata na da te dama 're rowasu'u za'ra mono wamhã, te za sô 're simnhasi za'ra, mreme wê wa, âma 're dawata za'ra mono zô. Datême dazatôri'wai âma si 're dawata za'ra mono da, da te dasima 're wê za'ra mono wamhã, tô sena na si danhimirowasu'u hã. Dazadawa nhipese ô di. ¹⁹ Duréihã Mozési hã ma tô aima sômri za'ra wa'wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti hã, aihirata norĩ wa'aba ma hã. Tane nherê, ãsimiroti hã 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono ô di. E marĩ wa, te bété asima ãwê za'ra wa'wa, asiwi ãwĩrĩ aba da. — ãne te Zezusi hã tâma nharĩ za'ra.

²⁰ Tawamhã ãne hã da te wapari za'ra wamhã, te asa tâma nharĩ za'ra ni:

— E 'wam norĩ hã ma tô bété sima aiwê za'ra, te te siwi aiwĩrĩ da. Wa'uburé te te aima nharĩ wa,

te asimiza'rese âna wama ãnharĩ za'ra. — Âne te Zezusihi ma nharĩ za'ra ni.

²¹⁻²³ Tawamhã te Zezusi hã asa dama tinha:

— Misi dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã wẽ nherẽ, te dama 'manharĩ'ru te, ma tô ã'ãma atob'uzu za'ra wa'wa. Duréihã Mozési hã ma tô dama pisutu danhihâiwata nhihârizé hã, ãwana wahi'rata norĩ hã te te dama ãpisutuzéb zarina. Taha wa, bâdâ te te ãpisutuzém na te za aibâ 'rare hã 're ãsihâiwata nhihâri za'ra wa'aba mo, sabadu na. Âne na te za tâma âma 're ã'uwaímrami za'ra wa'aba mo, Mozési te te dama ãpisutuzé hã. Tawamhã e marĩ da, ma bété ãzada asahi za'ra wa'wa, romhuri zahârizém na aibâ te pese wa, sabadu na. ²⁴ Ma'ãpé atõmo na dahâiba mana wawi, asiwi 're ãda'madâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina si, asiwi 're dawẽ'õ za'ra wa'aba mono tõ, ã'uwaibaba si 're dawaihu'u za'ra wa'aba mono da. — Âne Zezusi te dama tinha.

Zezusi hã 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãpisutu na rowasu'u

²⁵ Tawamhã ni'wam norĩ hã ma tô Zezusihi mreme hã wapari za'ra, Zeruzarẽ âma 're ãsi'ubumroi mono norĩ hã. Taha wa, te âne âma sima rowasu'u za'ra:

— Ni'wai âma te sima roti za'ra, te te siwi wĩrĩ da, wama ãpire norĩ hã. Áté õ hã da te dasiwi ãwĩrĩ da hã. ²⁶ Ni'ã. Sõ'awi te te dama 're rowasu'u mono nherẽ, da te tâma nharĩ za'ra õ di, rowahutu na te te sazâri da. E Danho'reptui'wa na ma tô siwi waihu'u za'ra, wama ãpire norĩ hã. ²⁷ Danho'reptui'wa wei morĩ wamhã, ãsa'ru hã dama waihu'u za'ra õ di za. Õhõ za'ru hã wama waihu'u pese za'ra di. — Âne te dasima rowasu'u za'ra ni.

28 Tawamhã ma tô sina damreme waihu'u, Zezusi hã. Taha wa, 'ri za'êtê 'wawi wa'ra 're, zahadu te te dama rowahutu ré, te âne da'mahâ, mreme 'râihâ na:

— Oro asiwi ãwaihu'u za'ra wa'aba za. Oro ãza'ru hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba za duré. Tô sena ãwaihu'u za'ra wa'aba ô di. ãza'ru uptabi hã waihu'u za'ra wa'aba ô di duré. ãsi'uihâ na we ãmorĩ ô di. 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa para, wa wei mo. Tô sena ãsimiroti hã we ãzatõrĩ'wa nhimiroti hã. Tane nherê, ta hã asiwi waihu'u za'ra wa'aba ô di. 29 Wa hã ãma waihu'u pese di we ãzatõrĩ'wa hã, ãhawi we ãmorĩ wa. — Âne te Zezusi hã dama siwasu'u.

30 Tawamhã ma tô duré sima âma roti za'ra, te te siwi âri da, dama ãpire norĩ hã. Tane nherê, te te siwi âri ô di. E marĩ wa. Zahadu bâdâ hã 'Re ãhâimana u'âsi mono te te âma ãpisutuzé hã, ãwa waptã'ã ô wa. 31 Tawamhã ta norĩ hã sada hâimana za'ra nherê, ma tô da'ahâ na saze za'ra ni, Zezusi hã. Taha wa, te âne dasima rowasu'u za'ra ni:

— Danho'reptui'wa da, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãpisudu hã oto wei morĩ wamhã, e te za te te dama 're ab'manharĩ, marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'ô hã, Zezusi te te dama 're ã'ab'manharĩ mono nhipai u hã. — Âne te dasima rowasu'u za'ra ni.

Parisezu norĩ hã, Zezusihi zô te te ãdazatõrĩ za'ra zé wasu'u

32 Tawamhã parisezu norĩ hã ma tô Zezusihi âma dawapari za'ra. Taha wa, ma tô sô da'mazatõrĩ za'ra, Zezusi hã te te siwi âri da, 'ri 'madã'ã'wa norĩ hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhorõwa 'madã'ã'wa norĩ hã. 'Re ãhâimana u'âsi

mono ma, da'ãma romhuri'wa ãpire norĩ me, ma tô sô satõrĩ za'ra, sasedoti ãpire norĩ me.

³³ Tawamhã ãtẽme sihutu wamhã, Zezusi te tãma nharĩ za'ra:

— Syry na wa za oto ai'rata ãnhamra 'wa. Taha pari, wa za apã mo, we ãzatõrĩ'wai u. ³⁴ ãzô rob'madã'ã za'ra wa'aba nherẽ, asiwi ãsãmri za'ra wa'aba õ di za. Nimomo wa za mo. Nimomo ãmorĩ wamhã, ãma ãtẽme 're anomro waihu'u aba mono õ di za. — ãne te tãma siwasu'u za'ra.

³⁵ Taha wa, te sima rowasu'u za'ra, dama ãpire norĩ hã:

— E momo te za bété mo, wa te wasiwi sãmri za'ra tã da hã. E darob amoi u te za mo, wasiré zudezu norĩ u deredu norĩ 'rata, 're ãsi'ubumroi mono norĩ u. E tamomo te za oto mo, deredu norĩ rob ãma te te 're rowahutu mono da. ³⁶ Ma tô wama rowasu'u za'ra, wa te sô rob'madã'ã za'ra nherẽ, za wa te wasiwi ãsãmri õ na hã. Ma tô duré wama rowasu'u za'ra, nimomo morĩ wamhã, za ãtẽme ãwasihutu waihu'u õ na hã. Wa te wasiwi waihu'u za'ra õ di, te te wama ãnharĩ za'ra zé hã. — ãne te sima rowasu'u za'ra.

Zezusi hã â u'âsi na dama ãsiwasu'uzé wasu'u

³⁷ Tawamhã ãrẽme ma dasi'rã'õtõ mono wa, ma tô Zezusi hã hãwi za, te te dama rowahutu da, datozém na bâdã ãpire uptabi na. ãne te dama tinha:

— 'Rubu wamhã, ma'ãpé we ãtẽme 're anomro aba mono za, â u'â hã te aima 're sãmri za'ra wa'aba mono wa, 're âhuri aba mono da. ³⁸ Duréhã ma tô ãne â u'âsi na rob'ui'ééré, 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã: “Â u'â hã 're sidototo u'âsi mono wamhã, dama

rowêzé hã te za dama 're hâimana u'âsi, ĩspti hã. Tane Danho'reptui'wa na da te dasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono wamhã, taha zarina te za rowê nhomri'wa hã dama 're hâimana za'ra." ãne ma tô âma rob'ui'ééré, ĩbailhã na hã. — ãne te Zezusi hã dama rowasu'u.

³⁹ ã u'â te te dama wasu'u wamhã, Tipê'êzani te wasu'u, Zezusi hã. Niwapsi te za te te tãma 're anhomri, tizazei'wa norĩ ma. Dâ'â wa, hâiwa'utu parip si, te za Tipê'êzani hã te te tãma 're anhomri.

Zezusihi âma ĩdasisadanharĩ za'ra zé wasu'u

⁴⁰ Tawamhã Zezusihi mreme, da te wapari za'ra wamhã, te dasima rowasu'u za'ra ni:

— Tô sena õ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa zô, 're ĩdanhimipari za'ra mono.

⁴¹ Nĩ'wam norĩ hã te duré dama rowasu'u za'ra:

— Õ hã Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu.

Nĩ'wam norĩ hã te duré dama rowasu'u za'ra:

— Oro õ hã Darireza hawi wei morĩ za. Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã Darireza hawi wei morĩ õ di za.

⁴² Danho'reptui'wa da hã apito Dawihi nhihudu te za, u, 're mo. Berẽ âma te za, u, podo, tihi'rata za'ru âma, Dawihi za'ru âma. ãne duréihã ma tô âma rob'ui'ééré siro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã. — ãne te dasima rowasu'u za'ra ni.

⁴³ Taha wa, ĩwasu'u na dasisaze za'ra õ di.

⁴⁴ Nĩ'wam norĩ si te sima wẽ za'ra, te te siwi âri da. Tane nherẽ, te te siwi âri õ di.

Dama ĩpire norĩ hã, Zezusi, Danho'reptui'wa na te te dame 're ĩsaze za'ra mono õ zé wasu'u

⁴⁵ Tawamhã Zezusihi zô ãsihutu norĩ hã te apã ai'aba're, sasedoti ãpire norĩ u, parisezu norĩ u zama. Ubana ãtẽme sihutu wamhã, te sadanharĩ za'ra, ãne:

— E marĩ da, we asiwi saprõni aba õ di, watẽme.

⁴⁶ Tawamhã te asa tãma nharĩ za'ra:

— Ni'wa te te ãma wabzu õ di, ãsimiroti wẽ na hã. Taha wa, wa te wasiwi ãri õ di, wa te wei wasiwi saprõni da, atẽme za'ra wa'aba.

⁴⁷ Taha wa, te parisezu norĩ hã asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E niha a norĩ wa'aba zama ma tô ãmreme hã dame ãsaze za'ra wa'wa, tô sena te te dama 're rowasu'u mono newa. ⁴⁸ E Danho'reptui'wa na ma tô 'mazaze dama ãpire hã, durẽ parisezu hã. Mare di. Ni'wa te te ãma sazei õ di. ⁴⁹ Õ norĩ hã ma tô saze za'ra, tãma waihu'u pese za'ra õ wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ãrob'ui'érézé hã. Taha wa, te za õ norĩ hã te te siwi 're wẽ'õ pese za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. — ãne te parisezu norĩ hã 'ri za'ëtẽ 'madâ'â'wa norĩ ma nharĩ za'ra.

⁵⁰⁻⁵¹ Tawamhã parisezu norĩ siré hã ma tô oto rowasu'u, Nicodemosi hã, Zezusihi u aré ãmorĩ hã barana. ãne te tãma rowasu'u za'ra, tisiré parisezu norĩ ma:

— E marĩ te te ãmanharĩ zô, wa te wasiwi waihu'u ãna, wa za wasiwi wẽ'õ za'ra ni. E ãne wahi'rada Mozési ma tô dama roti, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti zarina. Mare di. ãne te te dama roti õ di. — ãne Nicodemosi te tãma rowasu'u za'ra, tisiré parisezu norĩ ma.

⁵² Taha wa, te durẽ asa tãma nharĩ za'ra:

— E a zama Darireza hawi we aimorĩ wa, te ãne wama ãwaihu'u za'ra. Darireza hawi te te 're da'azatõrĩ mono õ di, te te dama 're ãsadawa wasu'u za'ra mono da hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. ãmreme ui'éré hã robaba di, ãma. Ma'ãpé sõré na za, ãma ãrob'ui'éré õ na waihu'u da. — ãne te tãma nharĩ za'ra, Nicodemosihi ma. ⁵³ Taha pari, tinhorõwa u te te ropé da, ma oto wairé.

8

Pi'õ hã aibã aimawi ré nomro wa, Zezusihi u da te dasiwi ãsaprõnizé wasu'u

¹ Tawamhã Zezusihi me, wa ai'aba'ré ni, êtê 'rãihã u, Oriwera u. ² Awẽmhã mararé, wa apã ai'aba'ré ni 'ri za'êtê u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb u. Wasihutu wamhã, 'ri 'wawi wa'ra u, wa asisi ni. Tamomo da'ahã na ma tô Zezusihi u ubumro ni. Tawamhã ma tô nhamra, te te dama rowahutu da, Zezusi hã. ³ Te te dama rowahutu ré, ma tô we ãtẽme aihutu, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norĩ hã, parisezu norĩ me. Pi'õ hã te we ãtẽme siwi saprõ. Mro ré nherẽ, aibã aimawi ré nomro ré, da te 'madã'ã wa, te we ãtẽme siwi saprõni za'ra, niha ãsimiroti hã te te ãma waihu'u za'ra da. Tawamhã dawa'wa u ma tô siwi 'mazé pi'õ hã, Zezusihi nho're sab da. ⁴ Tawamhã Zezusi te siwi 'mahã, ãne:

— Rowahutu'wa, ã hã pi'õ hã mro ré nherẽ, aibã aimawi ré nomro ré, ma tô dasiwi 'madã'ã ni. Taha wa, wa we atẽme wasiwi saprõni ni, asimiroti hã wa te ãma waihu'u za'ra da. ⁵ Damro ré nherẽ, aibã aimawi ré 're danhimi'wara mono wa, êtê na da te dasiwi 're simroi mono da, ma tô te te

dama 're a'ru, wahi'rada Mozési hã. A hã bété, e niha asimiroti hã pi'õi âma hã. — Âne te siwi âma sadanha.

⁶ Mozésihi nhimiroti zarina te te dama 'rui õ wa, te te siwi wê'õ za'ra da, ma tô âne siwi âma sadanha. Tane nherê, Zezusi hã asa te te âma sada'âbâ za'ra õ di. Ti'a zô ma tô aiwê'ê, tinhiptômo na te te ui'ére da. ⁷ Îmreme zô, te te nasi 'mahârâ za'ra wamhã, ma tô apâ wahudu. Âne te tâma nharĩ za'ra:

— Ni'wa hã wasété âna 're morĩ wamhã, te za simrimi 'rata, êtê na.

⁸ Tawamhã ma tô duré aiwê'ê, ti'a zô te te ui'ére da. ⁹ Tawamhã Îmreme te te wapari za'ra wamhã, dawana îhâiba prédub 'rata, uimrehêne ma tô watoebro. Îsa'u si te nasi wairé, misi si siwi Îsaprõni'wa hã Îmreme te te sina wapari za'ra wa, sisép te. Zezusi hã siwaprosi te oto za. Pi'õ si te dawa'wa za, Zezusihi nho're. ¹⁰ Tawamhã Zezusi hã ma tô apâ wahudu. Pi'õ siwaprosi sa wa, te oto sadanha:

— E mahâta aiwasu'u'wa norĩ hã. E 'mazab õ di, te te dama ai'ru za'ra da, da te dasiwi aiwĩrĩ da, aiwasédé hã te te ai'âma Îsa'ra za'ra norĩ hã.

¹¹ Taha wa, te pi'õ hã asa tâma tinha:

— Maze di. Ni'wa hã sab õ di, te te dama ĩ'ru da, da te dasiwi ĩwĩrĩ da.

Taha wa, Zezusi te duré asa tâma tinha:

— Tane tô. Wa hã te duré dama ai'rui õ di za, da te dasiwi aiwĩrĩ da. Mo oto aĩmorĩ. Aiwasédé hã 'manharĩ na sahu õ di za. — Âne te pi'õi ma tinha.

Zezusi hã dama rob'uiwê'wa na dama ĩsiwasu'uzé wasu'u

¹² Tawamhã Zezusi te duré dama tinha, âne:

— Wa hã dama rob'uiwẽ'wa na wa ĩsiwasu'u. Ĩnhimiroti zarina 're danomro mono wamhã, dawasété na 're danomro mono õ di za, robra na. Rowa'a na si te za ĩ'ãma 're danomro u'âsi, rowẽ na si.

¹³ Tawamhã parisezu norĩ hã te asa tãma nharĩ za'ra:

— Asiwaprozi wama asiwasu'u wamhã, tô sena wama asiwasu'u õ di.

¹⁴ Taha wa, te Zezusi hã asa duré tãma nharĩ za'ra:

— Tane nherẽ, ĩsiwaprosi aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba nherẽ, tô sena, wa aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. Nima hawi we ĩmorĩzé hã waihu'u za'ra wa'aba õ di. ĩwétési, wa tô ĩsina waihu'u. Ni-momo ĩmorĩzé hã duré waihu'u za'ra wa'aba õ di. ĩwétési wa tô ĩsina waihu'u siro. Taha wa, tô sena te ĩsina waihu'u pese wa, te za ĩmreme na 're ĩzaze za'ra wa'aba mo. ¹⁵ Danhimirosa'rata zarina si, te 're ĩdawaihu'u za'ra wa'aba mo, dawẽ na dawasété na zama. Tanei õ di, wa hã. ¹⁶ Tô sena, wa za te 're da'awaihu'u, dawẽ na dawasété na zama. ĩsiwaprosi te 're da'awaihu'u mono õ di za. We ĩzatõrĩ'wai me, wa za wa te 're da'awaihu'u, dawẽ na dawasété na zama. ¹⁷ Duréihã ma tô Mozési hã ãne na te te dama 're roti, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para: “Ni'wa hã siwaprosi te te 're da'awas'u mono wamhã, 're saze za'ra wa'aba mono õ di za, ĩsimirowasu'u na. Siwaprosi wamhã, mreme wapure di. Maparane wapsi, 're ĩne wẽ hã ãma 're sisaze zahuré mono wamhã, te za ĩsimirowasu'u zahuré na 're ĩsaze za'ra wa'aba mo. Sahuré wamhã, mreme pire zahuré di.” ãne Mozésihi nhimiroti na rob'ui'ééré hã. ¹⁸ Wa hã wa ĩsiwasu'u. We ĩzatõrĩ'wa hã te duré ĩwasu'u,

Ĩmama hã. Taha wa, ĩsiwaprosi ĩsiwasu'u õ wa, te za wamreme hã tô sena na 're ĩsaze za'ra wa'aba mo.

¹⁹ Tawamhã parisezu norĩ hã te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E mahãta tawamhã, aimama.

Taha wa, ma tô duré Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— ĩmama te aima wasu'u za'ra wa'aba nherẽ, asiwi ĩwaihu'u za'ra wa'aba õ di. ĩmama zama, asiwi waihu'u za'ra wa'aba õ di. Tô sena ĩwaihu'u za'ra wa'aba 'wa'ãhã, ĩmama zama te aré ĩwaihu'u za'ra wa'wa.

²⁰ ãne te tãma rowasu'u za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb ãma, 'ri 'wawi wa'ra 're, te te dama rowahutu ré. Rob'uiprazé, da te 're ĩséme mono zéb 'rata sab ré, te ãne tãma rowasu'u za'ra. Taha wa, te te siwĩ âri ze za'ra nherẽ, te te siwĩ âri õ di, dama ĩpire norĩ hã. E marĩ wa. Zahadu bâdã hã ĩwa waptã'ã õ wa, te te sima ãma ĩrotizé hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã.

“E 'wa hã a hã,” ãne Zezusi da te dasiwi ĩsadanharĩ za'ra zé wasu'u

²¹ Tawamhã Zezusi hã te duré tãma nharĩ za'ra, parisezu norĩ ma:

— Aihawi wa za ĩmorĩ za'ra wa'wa. Tawamhã aiwasété ré, te za 're atã'ã za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã aiwasédé hã te te aima 're pari za'ra wa'aba mono ãna. Aiwasété ré, 're atã'ã za'ra wa'aba mono wamhã, nimomo ĩmorĩ wamhã, ĩzarina ãma 're anomro waihu'u aba mono õ di za. — ãne te Zezusi tãma rowasu'u za'ra.

²² Taha wa, ma tô ãne sima rowasu'u za'ra:

— Õ hã ma tô wama nharĩ za'ra, nimomo morĩ wamhã, ĩsarina 're wanomro waihu'u mono õ di za. E'rãwi siwĩrĩ da bâ, te ãne wama nharĩ za'ra. — ãne te sima rowasu'u za'ra.

²³ Tawamhã ma tô Zezusi hã duré tãma nharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã ti'ai ãma si te 're anomro aba mo. Wa hã hãwa hawi, wa wei mo. A norĩ wa'wa hã ti'ai ãma a'uwẽ te 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Tanei õ di, wa hã. ²⁴ A norĩ wa'wa hã aiwasété ré, te za 're atãã za'ra wa'aba mo. ãne wa tô aima rowasu'u za'ra wa'wa aré. Tawamhã wa hã aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, 're ĩhãimana mono na 're ĩzaze za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za tô aiwasété ré 're atãã za'ra wa'aba mo. — ãne Zezusi ma tô tãma waihu'u za'ra.

²⁵ Tawamhã ma tô siwi sadanha:

— E 'wa hã bété, a hã.

Tawamhã ma duré ãma sada'ãbã za'ra asa:

— Rowahutu na te dama ãma 're ĩsãna'rata mono hawi, wa tô aima 're ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, 're ĩhãimana mono zém na hã. ²⁶ Zahadu uburé marĩ hã te aima waihu'u za'ra wa'aba õ di, 're anomro wasété aba mono zém na hã. We ĩzatõrĩ'wa hã tô sena ma tô te te ĩma 're da'awaihu'u. Taha wa, duré wa hã te te ĩma 're ĩda'awaihu'u mono zéb zarina si, wa za te dama 're awaihu'u, ĩsine. — ãne ma tô Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra.

²⁷ We tizatõrĩ'wa hã te te tãma wasu'u za'ra wamhã, Timama te wasu'u, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. Sõ'awi te te tãma rowasu'u za'ra õ wamhã, ĩmreme tãma pibu prã za'ra di, dama ĩpire norĩ ma. ²⁸ Taha wa, te Zezusi hã duré tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Wa hã dasiré ĩpodo hã niwapsi te za asiwi ĩzasõmri za'ra wa'wa, hãwi ĩza'o da. Tawapsi te

za ĭwaihu'u za'ra wa'wa, aima 're ĭsiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, 're ĭhâimana mono zém na hã. Te za duré ĭwaihu'u za'ra wa'wa, ĭsi'uihã na te dama 're ĭrowasu'u mono ô na hã, ĭmama te te ĭma ĭwaihu'uzéb zarina si, te dama 're ĭrowasu'u mono na hã. ²⁹ We ĭzatôrĩ'wa hã te te ĭma 're ĭroti mono zéb zarina si, wa tô te tãma âma 're uwaimrami u'âsi. Taha wa, ĭ'rata te 're sãmra u'âsi. Te te 're ĭrême mono ô di. — Āne Zezusi ma tô tãma siwasu'u za'ra.

³⁰ Tawamhã ĭmreme hã da te wapari za'ra wamhã, ma tô da'ahã na Danho'reptui'wa na saze za'ra ni.

ĭsazei uptabi 'wa, za 're ĭdanomro mono zé wasu'u

³¹ Tawamhã Zezusi te tãma nharĩ za'ra, ĭsazei'wa norĩ ma hã:

— ĭmreme 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono wamhã, ĭzazei uptabi 'wa, te za 're anomro aba mo. ³² Tawamhã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di za, 'Re ĭhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Ta hã tô sena uptabi. Taha zarina te za asô'reptuzé hã asina 're ĭwaihu'u za'ra wa'aba mo, wada'uri âna si'uihã na 're ĭhâimana za'ra mono norĩ ne, rowě na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da oto. — Āne Zezusi te tãma rowasu'u za'ra.

³³ Tawamhã te duré asa tãma nharĩ za'ra, Zezusihi ma:

— Wa norĩ hã Abra'âhã nhihudu, wa 're wanomro. Niwa dama romhuri'wa da, danhimi'uipra na 're wahâimana za'ra mono ô di. E niha wa za tawamhã wanho'reptuzé hã wasina wa te 're waihu'u za'ra.

³⁴ Tawamhã Zezusi asa te duré tãma nharĩ za'ra:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Dawasété na 're danomro u'âsi mono wamhã, dawasédé, da te 're sahâri waihu'u za'ra mono õ di za, danhimi'uipra norĩ hã titede'wai hawi 're ãwairébé waihu'u mono õ ne. ³⁵ Apito ma, romhuri'wa norĩ hã, apito 'ra me, aiwab õ di. Apito 'ra, te za timama nhorõwa âma 're sãmra u'âsi, ã'ra wa. Tãma ãromhuri'wa norĩ hã ãsõrõwa âma 're si'ubumroi u'âsi mono õ di za. ³⁶ Wa hã wa aima ãsiwasu'u za'ra wa'wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ra na. Aiwaseté hawi te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono wamhã, tô sena te za rowē na ããma 're anomro aba mo. ³⁷ A norĩ wa'wa hã Abra'ãhã nhihudu te 're anomro aba mo. Æne na ãma aiwaihu'u pese za'ra wa'aba di. Tane nherē, ãsihudu nherē, ma tô asiwi ãwē'õ za'ra wa'wa, asiwi ãwĩrĩ za'ra wa'aba da. E marĩ wa. ãnhimiroti hã taré asiwi 're wē'õ za'ra wa'aba mono wa. ³⁸ Wa hã ãmama, te te ãma 're ãwaihu'u mono zéb zarina si, wa tô aima te 're waihu'u za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã aimama te te 're ãaiwada'uri za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te 're ãmanharĩ za'ra wa'aba mo. — Æne Zezusi te tãma nharĩ za'ra.

³⁹ Tawamhã Zezusihi ma, te duré asa nharĩ za'ra, ãne:

— Wa norĩ hã, Abra'ãhã nhihudu.

Tawamhã asa te duré Zezusi hã tãma nharĩ za'ra:

— Abra'ãhã nhihudu uptabi 'wa'ãhã, te aré 're anomro wē wa'aba mo, ãsine. ⁴⁰ 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti hã tô sena uptabi. Taha si, wa tô te aima 're wasu'u za'ra wa'wa, te te ãma 're ãawaihu'u mono zéb zarina. Tane nherē, ma tô ããma asima ãroti za'ra wa'wa, asiwi ãwĩrĩ za'ra wa'aba da. Æne dama 're hâimana mono õ di, Abra'ã hã. A norĩ

wa'wa hă aimama ne, te 're anomro aba mo. —
Ăne Zezusi te tăma nharĩ za'ra.

⁴¹ Tawamhă asa te duré tăma nharĩ za'ra:

— Misire Wamama hă, 'Re ĩhăimana u'âsi mono
hă. Wa norĩ hă ĩ'ra uptabĩ, wa 're wahăimana za'ra.

⁴² Tawamhă Zezusi hă te duré asa tăma nharĩ
za'ra:

— Tô sena 'Re ĩhăimana u'âsi mono hă, Aimama
za'ra wa'aba 'wa'ăhă, te aré asiwi 're ĩzawi pese
za'ra wa'aba mo. E marĩ wa. ĩhawĩ we ĩmorĩ wa,
atême za'ra wa'aba. ĩsi'uihă na we ĩmorĩ ô di. Ta
hă ma tô we ĩzatô. ⁴³ E niha aima waihu'u pese
za'ra wa'aba ô di, ĩnhimirowasu'u hă. Wě nherě,
aima wapari ze za'ra wa'aba ô wa, aima pibu pră
za'ra wa'aba di. ⁴⁴⁻⁴⁵ Aimama za'ra wa'wa hă,
Wa'uburé. A norĩ wa'wa hă ĩ'ra te 're anomro aba
mo. Te te sima 're ĩwě mono zém na si, te asima
're ĩwě za'ra wa'aba mo, tăma âma 're uwaimrami
za'ra wa'aba mono da. Ta hă dapoto na'rata hawĩ
dapărĩ'wa te 're mo. Sadawa nhipese u'âsi wa, tô
sena te te dama 're rowasu'u mono ô di. Tizadawa
nhipese na ma tô săna'rata. Simirosa'rata wasété
u'âsi wa, sadawa nhipese u'âsi di. Taha wa, ĩ'ra
're anomro aba mono wa, ĩnhimirowasu'u hă tô
sena nherě, âma 're ĩzaze za'ra wa'aba mono ô di.
⁴⁶⁻⁴⁷ Tô sena na wa aima te 're wasu'u za'ra wa'wa,
'Re ĩhăimana u'âsi mono nhimiroti hă. Tane nherě,
ĩnhimirowasu'u na 're ĩzaze za'ra wa'aba mono ô
di. E marĩ wa. 'Re ĩhăimana u'âsi mono nhib'a'uwě
norĩ si te za te te 're wapari pese za'ra, ĩsimiroti
hă. A norĩ wa'wa hă ĩsib'a'uwě 're anomro aba
mono ô di. Taha wa, ĩsimiroti hă 're wapari pese
za'ra wa'aba mono ô di. — Ăne Zezusi ma tô tăma
waihu'u za'ra.

Zezusihi wasu'u, Abra'ãhã wasu'u me

⁴⁸ Tawamhã dama ãpire norĩ hã ma tô asa tãma nharĩ za'ra:

— A hã, samaritanu. Wa'uburé ré, 're aimorĩ wa, te asimiza'rese ãna ãne na hã wama ãrowasu'u. Tô sena, wa tô nasi ãne na aima nharĩ za'ra ni. — ãne te taré tãma nharĩ za'ra, Zezusihi ma.

⁴⁹ Tawamhã Zezusi asa te tãma nharĩ za'ra:

— Mare di. Wa'uburé ré, 're ãmorĩ ô di. Wa hã ãmreme wazép sina, wa ãmama hã te aima 're wasu'u wê za'ra wa'wa. Tazahã a norĩ wa'wa hã asiséb ãna te ãne ãma ãnharĩ wasété za'ra wa'wa. ⁵⁰ ããma 're dawata za'ra mono zô, ãsina 're ãnhimnhasi mono ô di, wa hã. Misire ma tô te te sima 're da'awê, ããma 're dawata za'ra mono da. Tô ãuwaibaba te te ããma sima 're ãda'awê mono zé hã. ⁵¹ Tô sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. ãnhimiroti hã da te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhã, 're dadâ'â za'ra mono ãna te za 're dahâimana u'âsi za'ra. — ãne te tãma rowasu'u za'ra.

⁵² Sô'awi te te tãma rowasu'u za'ra ô wa, ãmreme hã tãma pibu prã za'ra di. Taha wa, asa te duré Zezusihi ma nharĩ za'ra:

— Wa'uburé ré, 're aimorĩ na, wama aiwaihu'u pese za'ra di oto. Wahi'rada Abra'ã hã ma tô dêrã. Uburé 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ zama ma duré tidâ'â za'ra. Tane nherê, ma tô ãnha, da te 're asaze za'ra mono wamhã, 're dadâ'â za'ra mono ãna, 're ãdahâimana u'âsi za'ra mono na hã. ⁵³ E Abra'ãhã nhipai u aipire bâ, te ãne wama ãnharĩ za'ra. Ma tô dêrã, ta hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ zama ma tô duré 're dê'â za'ra. E 'wa hã bété, a hã. Ma'ãpé asina

asimirosa'rata na wama waihu'u za'ra na, wa te aiwaihu'u za'ra da.

⁵⁴ Tawamhã Zezusi te duré asa tãma nharĩ za'ra:

— Wa hã, ãpire na ãsina 're ãwata mono õ di. ãpire na ãsina 're ãwata mono 'wa'ãhã, aré dama ãwapure di. ãmama si te ãpire na te te dama 're ãwasu'u. Ta hã Asib'apito na te 're ãsisi za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. ⁵⁵ Tane nherẽ, Asib'apito na 're sisi za'ra wa'aba mono nherẽ, waihu'u za'ra wa'aba õ di. Taha wa, te taré Asib'apito na 're ãsisi za'ra wa'aba mo. Wa hã wa tô waihu'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Aima sô 're ãnhimrami za'ra wa'aba mono 'wa'ãhã, aré ãzadawa nhipese di wa hã, asine za'ra wa'aba. Tô sena wa tô waihu'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. ãsimiroti hã wa tô duré te 're 'madâ'ã pese.

⁵⁶ Aihĩ'rata 'wa, Abra'ã hã ma tô ãwaihu'u siro, we datême ãmorizém na hã ti'ai u. Taha wa, Abra'ãhã ma, rowẽ di. Te 're to. — ãne Zezusi te tãma rowasu'u za'ra.

⁵⁷ Tawamhã te asa tãma nharĩ za'ra, dama ãpire norĩ hã:

— E niha ma tô Abra'ã hã ãwaihu, duréi pese dawi dâ'ã nherẽ. Te aré ãne wama ãwasu'u za'ra, ai'ãma wahub ahã uptabi 'wa'ãhã. Zahadu a hã, ai'ãma wahub ahã õ di. ⁵⁰ na zahadu ai'ãma wahub õ di. — ãne te Zezusi ma, nharĩ za'ra.

⁵⁸ Taha wa, Zezusi te duré asa tãma nharĩ za'ra:

— Tô sena, wa aima ãsiwasu'u za'ra wa'wa. Abra'ã hã poto õ ré, wa 're ãhãimana u'ãsi. — ãne Zezusi ma tô tãma siwasu'u za'ra, dama ãpire norĩ ma.

⁵⁹ Tawamhã te te sadawa 'ru za'ra wa, ma ãne hã sada waibu za'ra, te te siwi ãma wĩrĩ da. Tane

nherẽ, te te siwi wĩrĩ õ di, rob u watobro da, tiwi si'wahi za'ra wa, 'rĩ 'wawĩ wa'ra hawi.

9

Zezusi hã aibã ãpotozém hawi ãtob'a te te ãpesezé wasu'u

¹ Tawamhã morĩ ré, ma tô aibã hã tisã Zezusi hã, ãwaptã'ázém hawi ãtob'a hã. ² ãsiré, wa te wasiwi sãmri za'ra wa, wa tô ãne wasiwi sadanharĩ ni:

— E marĩ wa, ma tob'a na waptãrã. E tiwasédé te te 'manharĩ wa, ma tob'a na waptãrã. E ãmama norĩ hã timro me tiwasédé te te 'manharĩ zahuré wa, ma ã'ra hã tob'a na waptãrã.

³ Taha wa, te Zezusi hã asa wama nharĩ za'ra:

— Mare di. Tiwasédé te te 'manharĩ õ di. ãmama norĩ zama, tiwasédé te te 'manharĩ zahuré õ di. Rowẽ na 're morĩ wa za, ma tob'a na podo, ãwaihu'u pese na da te waihu'u za'ra da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. ⁴ Ta hã ma tô we ãzatõ, dapawaptom na te tãma 're romhuri mono ãa. Rowã'a ré, te za da te 're romhuri za'ra. 'Re mara mono wa, da te 're romhuri waihu'u za'ra mono õ di. Tane rowẽ ré, wa za wa te tãma 're romhuri za'ra. ⁵ Tawamhã ti'ai ãma 're ãnhamra mono ré, dama rob'uiwẽ'wa ne, wa hã dama rowẽ nhomri'wa, wa 're ãhãimana. — ãne te wama siwasu'u.

⁶⁻⁷ Tawamhã Zezusi hã ma tô tizadaipro hã oto time ti'ai u, ti'a te te ãma wai'o da, te te ãma tomhã u'rẽ da. Tawamhã tinhiptõmo na ma tô sada a'ã. Te te ãma tomhã u'rẽi parĩ wamhã, te tãma tinha:

— Mo oto aimorĩ pu'u u, asitõmo upsõ da, Siro'é na pu'u nhisi u. — ãne te satõ. Siro'é na pu'u nhisi hã dazatõrĩ, te wasu'u.

Taha wa, te mo, sitõmo upsõ da. Sitõmo upsõi wamhã, tõmo wẽ di oto aibã hã. Tawamhã te wei mo apã. ⁸Tawamhã da te 'madã'ã za'ra wamhã, te dasima rowasu'u za'ra ni, âne:

— E õ hã rob'uiirazém na te te 're da'awari mono da, 're ãsãmra mono. — Âne te dasima rowasu'u za'ra ni, ãsõrõwa 'rata 're ãdahãimana za'ra mono norĩ hã. Tob'a ré, te te siwi 're ã'madã'ã za'ra mono norĩ me, te âne sima rowasu'u za'ra.

⁹Tawamhã ni'wam norĩ hã te sima rowasu'u za'ra:

— Tô õ hã, tob'a na aré 're ãsãmra mono.

Ni'wam norĩ hã te duré sima rowasu'u za'ra:

— Mare di. Ta hã ã di. Taré ãtob'a ne, õ hã.

Tawamhã te te sina dawapari wamhã, te oto dama sina wasu'u, tito pese'wa hã:

— Wa hã ãtob'a di aré tô.

¹⁰Tawamhã te sadanharĩ za'ra:

— E niha ma tô atõmo wẽ.

¹¹Taha wa, te asa tãma siwasu'u za'ra:

— Aibã hã ma tô tizadaipro na waza ti'a hã, te te ãma ãtomhã u'rẽ da, Zẽzusi na ãsisi hã. Pu'u u ãmorĩ da, te ãma rob'ru, ãsitõmo upsõ da. Taha wa, wa tô mo. ãsitõmo upsõi wamhã, ãtõmo wẽ di oto. — Âne te aibã hã sina dama wasu'u.

¹²Tawamhã ma tô sô sadanharĩ za'ra:

— E mahãta tawamhã, Zẽzusi hã.

Tawamhã te asa tãma rowasu'u za'ra:

— Me. Wa hã te waihu'u õ di. — Âne te asa tãma rowasu'u za'ra, aibã hã.

Parisezu norĩ hã aibã ãtob'a, Zẽzusi te te ãpe, te te siwi ãsadanharĩzẽ wasu'u

¹³Tawamhã parisezu norĩ u te siwi saprõ, aré tob'a na 're ãsãmra mono hã. ¹⁴Romhuri zahãrizém na te ãtẽme siwi saprõ, Zẽzusi hã tizadaipro na

ti'a te te ïwazarizém na, duré te te ïto pesezém na, sabadu na. ¹⁵ Tawamhã te te ïtême siwi âwisi za'ra wamhã, te siwi sadanha, parisezu norĩ hã, niha te te ïto pesezéb zô. Tawamhã asa te tãma siwasu'u za'ra:

— Tizadaipro na ti'a hã te te ïwai'o na, ma tô ïtômo u'ré. Taha pari, wa tô ïsitômo upsô. Âhãna hã wa oto rob'madâ'â wê.

¹⁶ Tawamhã ni'wam norĩ si, te Zezusihi ma nharĩ za'ra, parisezu norĩ hã:

— Ô hã sabadu na te te pese nherê, te te 'madâ'â pese ô di, romhuri zahârizém na roti hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã we te te satôrĩ ô di. We te te satôrĩ 'wa'âhã, te aré te te 're 'madâ'â pese, ïsimiroti hã. — Âne te Zezusihi ma nharĩ za'ra.

Tawamhã ïhâiba amo norĩ hã te rowasu'u za'ra duré:

— 'Re morĩ wasété 'wa'âhã, aré waihu'u pese ô di, marĩ dama ï'manharĩ waihu'u'ô hã te te dama 'manharĩ da hã. — Âne Zezusihi âma ma tô tasisada 'rãmi za'ra ni. ¹⁷ Taha wa, te duré siwi sadanha, parisezu norĩ hã:

— Ô hã te te ato pese nherê, e niha asimirosa'rada hã âma hã.

Tawamhã ma tô duré asa tãma nharĩ za'ra:

— Ô hã 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, te 're mo. — Âne te tãma rowasu'u za'ra.

¹⁸ Tômo wê u'âsi, 're morĩ newamhã, te te ïto pesezém na ma tô wawã za'ra, dama ïpire norĩ hã. Taha wa, ma tô aibâ mama zô tihârâ za'ra, te te âma sadanharĩ za'ra da. Ìna zô zama te tihârâ za'ra. ¹⁹⁻²¹ Tawamhã ïtême simasisi zahuré wamhã, te âma siwi sadanharĩ za'ra:

— E ò hã ai'ra. Ma tô dama ïwasu'u wa'wa, tob'a na ïwaptã'ã na. E niha ma ãhãna titõmo wẽ, tob'a nherẽ. Rob'madâ'â wẽ di oto.

Tawamhã ïmama te asa tãma nharĩ za'ra:

— Ta hã tô wa'ra, te 're mo. Tob'a na ma tô waptãrã. ãne na wama waihu'u pese di. Niha oto te te ïrob'madâ'â wẽ na wa te waihu'u ò di. Duré ïto pese'wa hã wa te waihu'u ò di. A norĩ wa'wa hã te za ï'ra hã asiwi ïsadanharĩ 'wa, ïto pese'wa zô te te aima wasu'u za'ra wa'aba da. Ma tô tiprédu oto. Si'uihã na te za aima siwasu'u za'ra wa'wa.

²² ãne ïmama te tãma nharĩ za'ra, dama ïpire norĩ mreme pipa te. ãne ma tô sima ãma roti za'ra aré: “Ni'wam norĩ hã Zezusi, Danho'reptui'wa da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutu na te te saze za'ra wamhã, wa za wa te tiwi 're rosawĩ za'ra, rowahutuzéb u dame 're sisisi tō mono da.” ãne na ma tô te te sima 're roti za'ra. ²³ Taha wa, te te tãma wasu'u za'ra ò di, ti'ra to pese'wa hã. ï'ra si te te siwi sadanharĩ za'ra da, ï'ra hã oto prédu wa, te ti'ra si tãma 'ru za'ra.

²⁴ Tawamhã parisezu norĩ hã te sô tihârâ za'ra, te te ïto pese zô, apâ ïtême sébré za'ra da. ïtême sébré za'ra wamhã, te tãma nharĩ za'ra:

— Zezusi hã 're morĩ wasété di. ãne wama waihu'u pese za'ra di. Ma'âpé 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma si aiwata, taha si te te ato pese wa.

²⁵ Tawamhã ma tô asa tãma nharĩ za'ra:

— Áté tô sena 're morĩ wasété di, Zezusi hã. Áté 're morĩ wẽ di. Wa hã te waihu'u ò di. ïtõmo wẽ zép si, wa tô ïsina waihu'u. ïtob'a u'âsi, wa aré 're ïnhamra. ãhãna ïtõmo wẽ di oto. — ãne te tãma siwasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

26 Tawamhã asa te te ãto pese ma, te nharĩ za'ra:
— E niha ma tã ato pese.

27 Taha wa, te aibã hã asa duré tãma nharĩ za'ra:
— Wa tã aima rowasu'u za'ra wa'wa aré. Tane nherẽ, ãma ãwapari ze za'ra wa'aba õ di. E marĩ da, wa za bété aima ãsiwasu'u na sahu za'ra wa'wa. E Zezusi hã saze za'ra wa'aba da bã, wa za ãsiwasu'u na aima sahu za'ra wa'wa. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

28 Tawamhã te te sadawa 'ru za'ra wa, te asa tãma nharĩ za'ra:

— A hã ãsazei'wa, te 're aimo. Wa norĩ hã Mozésihi zazei'wa, wa 're wanomro. 29 'Re ãhãimana u'ãsi mono, ma tã Mozésihi ma pisutu, ãsadawa para datẽme 're morĩ da. ãne wama waihu'u pese za'ra di, wa norĩ hã. Õ hã bété, Zezusi hã e ma hawi te wei mo. Wa norĩ hã ãne na hã wa te waihu'u za'ra õ di.

30 Tawamhã te duré asa tãma nharĩ za'ra:

— E niha bété, Zezusi te te ãto pese nherẽ, waihu'u za'ra wa'aba õ di, we ãsatõrĩ'wa hã.

31 Ni'wa hã 're morĩ wasété wamhã, ãmreme te te 're wapari mono õ di za, te te tãma ãma 're a'uwaimrami mono da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Ni'wa hã ãsimiroti te te 're 'madã'ã pese mono wamhã, te za ãmreme hã te te 're wapari u'ãsi, te te tãma ãma 're uwaimrami u'ãsi mono da. ãne wama waihu'u pese za'ra di, wa norĩ hã. 32 Ropoto na'rata hawi 're datob'a za'ra mono wa, ni'wa hã te te 're da'ato pese mono õ di. ãwasu'u hã robaba di aré. 33 Õ hã aibã hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono hawi wei morĩ õ 'wa'ãhã, aré ãto pese õ di. Tãma waihu'u õ di aré. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

³⁴ Tawamhã parisezu norĩ, te asa tãma nharĩ za'ra:

— Aiwaseté ré, ma tô ana dub're asa'ê. Taha wa, ma tô atob'a na aipo. E niha te bété wama ĩrowasu'u za'ra, aiwasété nherê. Mo oto aimorĩ. Rowahutuzéb u dame 're azasi mono ô di za oto. — Âne Zezusi te te ĩto pese ma, te nharĩ za'ra, parisezu norĩ hã.

Sõ'awib õ nherê, Zezusi hã datob'a na tizazei'õ'wa norĩ ãma ĩsimiré'ézé wasu'u

³⁵ Tawamhã te te ĩto pese wi, te te tiwi ĩrosawi za'ra zé hã ma tô wapa, Zezusi hã. Taha wa, te sô rob'madâ, tinhimito pese zô. Te te sãmri wamhã, te tãma tinha:

— E dasiré ĩpodo hã, ma tô ĩsaze.

³⁶ Tawamhã asa te Zezusihi ma tinha:

— E 'wa hã dasiré ĩpodo. Ma'ãpé ĩma wasu'u na, te waihu'u da, duré te saze da.

³⁷ Tawamhã Zezusi asa te duré tãma tinha:

— Wa hã dasiré ĩpodo, ĩ'madâ hã wa aima ĩsiwasu'u.

³⁸ Tawamhã ma tô aibâ hã Zezusihi ma tinha:

— Apito, wa za oto asaze.

Taha wa, hi'rãtitõ ma tô tãma nhamra, Zezusihi ãma wata da.

³⁹ Tawamhã Zezusi te dama tinha:

— Ti'ai u, wa we datême mo, te da'ãma 're arowairébé mono da. E marĩ da. Tipê'ê 're, tob'a na 're ĩsiwaihu'u za'ra mono norĩ hã tob'a ãna oto 're nomro mono da, duré tipê'ê 're, tob'a ô na taré 're ĩsi'madâ'â za'ra mono norĩ hã tob'a u'âsi 're nomro mono da. — Âne Zezusi ma tô dama rowasu'u.

⁴⁰ Tawamhã parisezu norĩ ĩ'rata ĩsimasa, te tãma nharĩ za'ra:

— Wa norĩ hã bété. E wapẽ'ẽ 're, watob'a na wa 're wanomro. E wa norĩ hã te ãwawasu'u za'ra.

⁴¹ Tawamhã Zezusi asa te tãma nharĩ za'ra:

— Aipẽ'ẽ 're, atob'a na 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono 'wa'âhã, te te 're aiwẽ'õ za'ra wa'aba mono õ di aré, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Tawamhã aipẽ'ẽ 're, atob'a õ na 'râwi 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, te za te te 're aiwẽ'õ za'ra wa'wa. — ãne Zezusi ma tô tãma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

10

Pone'ërebâ 'madâ'â'wa na, Zezusi hã te te sina ãsimiré'ézé wasu'u

¹ Tawamhã Zezusi te duré pone'ërebâ tede'wai wasu'u hã dama wasu'u. ãne te dama wasu'u:

— Tô sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa, pone'ërebâ tede'wai wasu'u na. Pone'ërebâ hã wa'ra 're, 're simi'wara mono wamhã, ãsimisaihuri hã 'ridawa u, sô 're sisisi mono õ di. Wa'ra na si te za sô 're sarõtõ za'ra. ² ãtede'wa si te za 'ridawa u sô 're ne, 're zasi mono da, wa'ra 're. ³ Ta hã 'ridawa u, sô 're simasisi mono wamhã, te za te te tãma 're 'ridawa, 'ridawa 'madâ'â'wa hã. Sô 're simasisi mono wamhã, ãmreme te za waihu'u za'ra, pone'ërebâ hã. ãsisi mono bâ, te za sitême sô 're hârâ, rob u te te 're sani za'ra mono da. ⁴ Tinhimizama hã rob u te te 're simroi mono wamhã, ãsôwa te za 're ne. Titede'wai mreme te te waihu'u pese za'ra wa, te za ãsarina 're nomro, ãsimizama hã. ⁵ Pone'ërebâ tede'wai upana nherẽ, e te za dazarina 're nomro. Mare di. 'Re nomro mono õ di za, dazarina. Te za tiwi 're sisa're, ãmreme te te 're waihu'u za'ra mono õ wa. — ãne

Zezusi, ma tô dama rowasu'u, pone'ërebâ tede'wai wasu'u na.

⁶ Tane nherẽ, marĩ te te ĩwasu'u hã da te waihu'u za'ra õ di.

Zezusi hã 'ridawa na te te sina ĩsimiré'ézé wasu'u

⁷ Tawamhã Zezusi te duré dama tinha:

— Tô sena wa za aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. Wa hã wa 'ridawa na ĩsina simiré'é, pone'ërebâ 'mazasizém na wa'ra u. ⁸ Pone'ërebâ hã, titede'wai upana norĩ mreme hã te te 're wapari za'ra mono õ di za, ĩsipsaihuri norĩ mreme hã, danhibrob zô dapãrĩ'wa norĩ mreme hã. Tane 'Re ĩhâimana u'âsi mono zazei uptabi 'wa norĩ hã te te 're wapari za'ra mono õ di za, aimawi te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono norĩ mreme hã, ĩwana datême 're ĩnomro mono norĩ mreme hã. ⁹ Wa hã, 'ridawa na wa tô ĩsina simiré'é, ĩsiwaprosi Danho'reptui'wai wa. 'Ridawa na te za wa'ra u 're sisisi, pone'ërebâ hã. 'Re sisisi mono wamhã, tâma 're rowẽ za'ra mono di za. Tane, da te 're ĩzaze za'ra mono wamhã, dama 're rowẽ za'ra mono di za, wa hã te 're da'anho'reptui u'âsi mono wa. Wa'ra hawi, te za pone'ërebâ hã tisa zô 're wairébé. ĩsa zô, tiwi 're rowaptâ'â za'ra mono õ nherẽ, tâma 're rowẽ za'ra mono di za. Tane ĩzazei'wa norĩ wi, ĩwẽ zô tiwi 're rowaptâ'â za'ra mono õ di za. ¹⁰ E marĩ da, te ĩsimisaihuri norĩ hã wa'ra u 're sisisi. Pone'ërebâ zô te 're nomro, te te dawĩ 're waibui mono wa, te te dawĩ 're simroi mono da. Tanei õ di, wa hã. Wa hã wa tô we datême mo, robzei u'âsi ĩ'ãma 're danomro mono da, duré 're dadâ'â za'ra mono âna, 're dasi'ubumroi u'âsi mono da, hâiwa âma.

Zezusi hã pone'ërebâ tede'wa na te te sina ĩsimiré'ézé wasu'u

11 — Wa hã pone'ërebâ tede'wa na, wa ïsina simiré'é, tinhimizama te te 're ï'azawi pese mono na. E marĩ wa. ïsisawi âna, ïzazei'wa norĩ zada, ïdâ'â wa za, te 're anho'reptui mono da. ¹² Tite wa, te te 're azawi pese, tinhimizama hã, pone'ërebâ tede'wa hã. Tãma ïromhuri'wa hã tite õ wa, te te 're azawi pese mono õ di. Taré rob'uiprazéb zô si, te te 're romhuri. Robzahi hã we sô morĩ wamhã, te za tiwi wara. Pone'ërebâ, te za rême za'ra. Taha wa, te za 'mai'â, robzahi hã. Te te 'mai'âri wamhã, te za âma ropé. ¹³ E marĩ wa, te za tiwi wara, romhuri'wa hã. ïtede'wai õ wa, te za tiwi wara, te te 're azawi pese mono õ wa. ¹⁴⁻¹⁵ Wa hã pone'ërebâ tede'wa, ïsimizawi pese na, wa tô ïsina simiré'é, ïzazei'wa norĩ te 're azawi pese mono wa. ïmama hã ma tô ïwaihu'u, ti'ra na. Wa hã wa duré õ hã waihu'u, ïmama na. Tane duré ïzazei'wa norĩ hã wa tô te 're awaihu'u u'âsi, ïnhib'a'uwẽ na. ïzazei'wa norĩ hã ma tô duré ïwaihu'u za'ra, tinhib'apito na. Ta norĩ zada, wa za ïsisawi âna dârâ, te 're anho'reptui mono da. ¹⁶ Ni'wam norĩ hã te duré 're nomro, ïnhib'a'uwẽ 're hâimana za'ra mono da hã. Ta norĩ âma, wa za pone'ërebâ na simiré'é za'ra, ïnhimiwa'ra 're, 're ïsi'ubumroi mono õ na hã. Ta norĩ zama wa za ïsitême ubumro. Tawamhã te za ïmreme hã te te 're wapari pese za'ra. Pone'ërebâ norĩ hã maparane danhimi'ubumro hã siré oto 're ïsi'ubumroi mono ne, te za simisutu ïnhib'a'uwẽ 're nomro, misi ï'madâ'â'wa, tãma 're ïhâimana za'ra mono wa za.

17 — Taha wa, ïmama te te 're ïzawi pese, ïsisawi âna, sada ïdâ'â za'ra wa za, apâ ïhâiwa'utu pari, 're

ĩmorĩ u'âsi da. ¹⁸ Dasi'uihâ na da te dasiwi ĩwĩrĩ da hã mare di. ĩsi'uihâ na, wa za dârâ, dazada. Wa za duré hâiwa'udu, ĩsi'uihâ na. Āne wa za 'manha, ĩmama te te ĩma ĩpisutuzéb zarina. — Āne Zezusi te dama siwasu'u.

¹⁹⁻²¹ Tawamhã ĩmreme, te te wapari za'ra wamhã, ma tô ni'wam norĩ hã dama rowasu'u za'ra, āne:

— Wa'uburé ré, 're morĩ wa, te āne simiza'rese āna wama siwasu'u. E marĩ da, te za bété ĩmreme hã ĩwapari za'ra wa'wa.

Tawamhã ni'wam norĩ hã te dama rowasu'u za'ra:

— Mare di. Wa'uburé ré, 're morĩ 'wa'âhã, aré mreme wẽ õ di. Mreme wẽ di, õ hã. E wa'uburé, ma tô pawapto, ĩtob'a te te ĩto pese da hã. Mare di. Ta hã waihu'u õ di. — Āne Zezusihi āma ma tô tasisada'rãmi za'ra ni.

Zudezu norĩ hã, Zezusi te te siwi ĩwẽ'õ za'ra zé wasu'u

²²⁻²³ Tawamhã wasiré zudezu norĩ hã daro mono bâ ma tô duré si'rã'õtõ, Zeruzarẽ āma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma dawata za'ra da. E marĩ wa. Apâ 'ri za'ēne hã te te tãma pisutu za'ra wẽ te, āma 're ĩdawata za'ra mono zéb da hã ma tô tasi'rã'õtõ ni, bâdâ dama ĩpire na, āma dasipo're pu'u za'ra da, rowa'u'u wahã, 're sa'wari mono ré. Tawamhã Zezusihi me, wa ai'aba'rẽ ni, 'ri za'ētẽ u. 'Ri 'wawi wa'ra wa'wai baba, wa 're wanomro, Apito Saromahã nhib'uriti na uriti nhisi wa'wai baba. ²⁴ Tamomo ma tô ĩtẽme si'rã'õtõ, dama ĩpire norĩ hã, Zezusihi u. Tawamhã te tãma nharĩ za'ra:

— E niwa te za wama asiwasu'u za'ra. Wama asiwasu'u za'ra zéb zô, wanhimipari wa'a za'ra di. A hã, tô sena Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana

u'âsi mono te te aipisutu wamhã, ma'ãpé sô'awi wama asiwasu'u za'ra na, wa te aiwaihu'u za'ra da. — ãne te Zezusihi ma nharĩ za'ra.

²⁵ Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nharĩ za'ra:

— Wa tô aima ĩsiwasu'u pari za'ra wa'wa. Tane nherẽ, ĩmreme na 're ĩzaze za'ra wa'aba mono õ di. ĩmama zadawa para, wa tô marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te dama 're ab'manharĩ wẽ, da te 're ĩwaihu'u za'ra mono da. ²⁶ Tane nherẽ, asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono õ di, ĩnhib'a'uwẽ 're anomro aba mono õ wa. ²⁷ ĩnhib'a'uwẽ si te za ĩmreme hã te te 're wapari pese za'ra. Pone'ẽrebâ tede'wa, tinhimizama hã te te 're ĩ'awaihu'u mono ne, wa tô ĩnhib'a'uwẽ norĩ hã waihu'u za'ra. Ta norĩ si te za ĩnhimiroti hã te te 're 'madâ'â pese za'ra. ²⁸ Ta norĩ ma, wa za pisutu za'ra, 're dâ'â za'ra mono ãna, 're hâimana u'âsi za'ra mono da, hâiwa ãma 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata. Ni'wa hã te te ĩwi 're waibui mono õ di za, ĩzazei'wa norĩ hã. ²⁹ ĩmama, ma tô ĩma pisutu za'ra, ĩnhib'a'uwẽ si 're nomro mono da. Ta hã danhipai u, uburé dama pire di, ĩmama hã. Uburé marĩ ma, pire di, hâiwa ãma ti'ai ãma zama. Taha wa, ni'wa hã te te tiwi 're waibui waihu'u mono õ di za. ³⁰ Wa norĩ hã aiwa wawaihu'u pese di, ĩmama me. — ãne Zezusi te tãma siwasu'u za'ra, dama ĩpire norĩ ma.

³¹ Tawamhã ta norĩ hã ma duré ẽne hã sada waibu, te te ãma siwi wĩrĩ da. ³² Taha wa, te Zezusi hã duré tãma nharĩ za'ra:

— Wa hã ĩmama te te ĩma ĩpisutuzéb zarina, wa tô marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ na te 're da'apawaptob u'âsi. E ma hã ĩnhimipawaptobzé hã aima wẽ za'ra wa'aba õ wa, te za asiwi ĩwĩrĩ 'wa, ẽtẽ na. Ma'ãpé, ĩma waihu'u za'ra wa'aba.

³³ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— 'Re da'apawapto mono wa, wa te wasiwi aiwĩrĩ ò di za. Aimreme wasété wa, wa za wasiwi aiwĩrĩ ni. Ti'ai âma aipoto nherê, 'Re ìhâimana u'âsi mono me, aiwa aiwaihu'u pese aba na asiwasu'u wa, wa za wasiwi aiwĩrĩ ni, aimreme wasété wa.

³⁴⁻³⁶ Tawamhã Zezusi asa te tãma nharĩ za'ra:

— E ì'ra na ìsiwasu'u wa, ma tô ìmreme hã asiwi ìwê'ò za'ra wa'wa. Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono, ma tô tinhimiroti hã te te dama 're awaihu'u, da te dasima âma 're roti za'ra mono da. Ti'ra na ma tô roti'wa norĩ hã te te 're sisi za'ra. Âne ma tô ìbaihã na âma rob'ui'ééré, ìsada wa wasu'u'wa hã. Tô sena, ìmreme ui'ééré hã. Roti'wa norĩ hã, ti'ra na te te 're sisi za'ra mono wamhã, e wa hã ìmreme wê'òre di, ì'ra na ìsiwasu'u wamhã, ti'ai u we te te ìzatōrĩ nherê, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. ³⁷⁻³⁸ Ìmama hã tiwaihu'u pese na, te te 're da'apawapto. Ìzama, wa tô ìsine te 're da'apawapto. Taha wa, te za ì'ra na ìwaihu'u za'ra wa'wa. Ìsine, te 're da'apawapto mono ò wamhã, ì'ra na 're ìzaze za'ra wa'aba mono ò di za. ì'ra na wa tô aima 're ìsiwasu'u za'ra wa'wa aré. Tane nherê, ìmreme na 're ìzaze za'ra wa'aba mono ò di. Taha wa, Ìmama hã tiwaihu'u pese na te te 're ìda'apawapto mono ne, te 're da'apawapto mono nherê, te za ì'ra na 're ìzaze za'ra wa'aba mo. Tawamhã te za ìwaihu'u za'ra wa'wa, ì'âma 're ìhâimana mono na, Ìmama hã. Te za duré ìwaihu'u za'ra wa'wa, Ìmama âma 're ìhâimana mono na. — Âne Zezusi te tãma siwasu'u za'ra.

³⁹ Tawamhã ma tô duré sima wê za'ra, te te siwi âri da, dama ìpire norĩ hã. Tane nherê, tiwi simani za'ra wa, te te siwi âri za'ra ò di.

⁴⁰ Tawamhã apâ ma tô mo, Zodã pa u Zezusi hã. Ìsiré, wa ai'aba'ré ni. Tawamhã wasihutu wi, wa saprĩ za'ra ni, zara u. Zuwã Batita hã â dawabzuri te te dama 're ì'ab'manharĩ 'rata mono zéb u, wa saprĩ za'ra ni. Tame te a'â nhamra, Zezusi hã.

⁴¹ Tame sãmra ré, te da'ahâ na nasi ìtême aihutu ni. Nasi ìtême dasihutu wamhã, âne te dasima rowasu'u za'ra ni:

— Zuwã Batita hã, ìmreme na da te 're saze za'ra mono da, marĩ dama ì'manharĩ waihu'u'ô hã te te dama 're ab'manharĩ mono ô di. Tane nherẽ, tô sena ma tô Zezusi hã te te dama 're wasu'u. — Âne te dasima rowasu'u za'ra ni.

⁴² Taha wa, tame wasi'ubumroi ré, ma tô da'ahâ na Zezusi hã saze za'ra ni, Danho'reptui'wa na.

11

Razaru ìdâ'âzé wasu'u

¹⁻³ Tawamhã aibã hã te 're hâimana, Razaru na ìsisi hã. Betãnha na 'ri wa'ôto nhisi âma te 're sãmra. Tame te duré ìhidiba norĩ hã 're simasisi zahuré Mariza norĩ hã, Mataha me. Mariza hã niwapsi te za Zezusihi para u'ré, wedewa'u zadaze na, tãma rowẽ da. Taha parip si te za para u'ô, tizéré na.

Tawamhã ma tô tihâzé, Razaru hã. Hâzé wa, ma tô ìhidiba norĩ hã da'mazatô, Zezusihi zô da'maimorĩ da, ìhitébré hã te te tãma 'maiwasu'u da. Ìtême wisi wamhã, âne te Zezusihi ma sadawa wasu'u:

— Apito, aibã 're ìsawi pese mono hã ma tô tihâzé.

⁴ Tawamhã Zezusi hã te te wapari wamhã, te tinha:

— Tane tô. Dâ'â u'âsi nomro ô di za. Taha wa, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono âma 're dawata za'ra,

waihu'u pese wa. Ì'ãma zama te za duré 're dawata za'ra. Wa hã ì'ra wa, te za duré ì'ãma 're dawata za'ra. — ãne te Zezusi hã tinha.

⁵ Mata norĩ hã Zezusihi ma, sawi pese za'ra di, Razaru norĩ hã. ⁶ Tane nherẽ, ìwasu'u te te wapari wamhã, awa'awi ìtẽme morĩ ò di. Maparane ma tô ãma timara, tame sãmra ré. ⁷ Taha pari, te oto wazatõrĩ za'ra, apâ wa te wasiwi saprõni da, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Ìsiré 're wanomro mono wa, te wazatõrĩ za'ra.

⁸ Taha wa, wa tô asa tãma nharĩ za'ra ni:

— Rowahutu'wa, e niha te za apâ aimo. Nimosi dama ìpire norĩ hã te aré siwi aiwĩ, êtẽ na.

⁹ Tawamhã ãne te wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã:

— Bâtâ pusizém hawimhã bâdâ sébrézéb u hã rowa'a di. Tawamhã, ni'wa hã rowa'a na morĩ wamhã, simei ò di za. E marĩ wa. Rowa'a na hã rob'madâ'â pibui pese wa. ¹⁰ Robra na morĩ wamhã, te za aime. — ãne sô'awib ò nherẽ, te wama siwasu'u za'ra, Zezusi hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono, ma tô tãma pisutu, 're ìmorĩzé hã a'â 're morĩ da. Taha wa, te sina hâtâ'â ãna 're mo.

¹¹ Tawamhã Zezusi te duré wama nharĩ za'ra, ãne:

— Wasiwadi te nhono, Razaru hã. Wa za ìtẽme mo, te utu da.

¹² Tawamhã wa tô duré asa tãma nharĩ za'ra ni:

— E marĩ da, te za ìtẽme aimo. Séptâ'â wa, te oto tinhotõ wẽ. — ãne wa tô tãma nharĩ za'ra ni.

¹³ Zezusihi si ma tô ìdâ'â uptabi na waihu'u. Ìsõtõ na te te wama wasu'u za'ra wamhã, ìdâ'âzé te wasu'u. Taré sõtõ newa, wa norĩ hã wa te waihu'u

za'ra õ di, ãdâ'âzé hã. ¹⁴ Wa te waihu'u za'ra õ wa, sô'awi te oto wama rowasu'u za'ra:

— Razaru hã ma tô dârâ. ¹⁵ Hâzé ré ã'rata ãnhamra õ nherê, ãma rowê di. E marĩ wa. Rõmhâïmanazêb zarĩna, ãwaihu'u pese na ãzaze za'ra wa'aba wa za, ãma rowê di. Oto ãtême wasi'aba'rêi wa'aba. — ãne te wazatõrĩ za'ra, Zezusi hã.

¹⁶ Taha wa, Tome hã ãsi'ubza na da te 're ãsisi za'ra mono hã te wama nharĩ za'ra, ãne:

— Oto ãme wasi'aba'rêi wa'aba, ãsu da te wa'uprosi da nherê. — ãne te tinha, Tome Didimo hã. Didimo na ãsisi hã dasi'ubza, te wasu'u.

Tawamhã wa tô ãtême wasiwi saprõni ni, Betãnha na 'ri nhisi u.

Zezusi hã apã dahãiwa'utu'wa na ãsiwasu'uzé wasu'u

¹⁷⁻¹⁹ Tawamhã Betanha u wasihutu wamhã, ma tô ni'wa hã Zezusihi ma rowasu'u, ãne:

— Razaru hã ma tô dârâ. Ma tô dasiwi sêrê ni. Maparane si'uiwa na ma tô ãma timara oto, da te dasiwi ãsêrêzêb na hã. — ãne te tãma rowasu'u. Betãnha u hã romhuture wa, ma da'ahã na wawana aihutu ni, Zeruzarê hawimhã. Si'ubdatõ ti'ai pibuzé hã Betãnha u da hã. Mata norĩ hã da te pẽ'êtété zahuré da, ma ãtême aihutu ni, ãhitébré hã tiwi dâ'â zahuré wa. ²⁰ Tawamhã ni'wa hã ma tô Mata norĩ ma rowasu'u, ãne:

— Zezusi hã te we oto mo.

Taha wa, ma tô Mata hã awa'awi watobro rob u, Zezusi hã te te sina uzusi da. Marizaha si te ãsa'u nhamra, 'ri para. ²¹ Tawamhã Mata hã Zezusi te te sina uzusi wamhã, ãne ma tô tãma tinha:

— Wanhĩb'apito, wahitébré hã hâzé ré wa'rata asãmra 'wa'ãhã, wawi dâ'â õ di aré. ²² Dâ'â nherê,

'Re ãhâimana u'âsi mono ma, aimreme wamhã, te za aima ãma uwaimra.

²³ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Tane tô. Dâ'â nherẽ, te za hãiwa'udu, aihitébré 'wa hã.

²⁴ Mata te duré asa tãma tinha:

— Tane tô. Bâdâ ma tô sima pisutu 'Re ãhâimana u'âsi mono hã, adâ hã te te ã'hãiwa'utuzéb da hã. Tawapsi te za wahitébré hã dazu hãiwa'utu.

²⁵⁻²⁶ Tawamhã Zezusi te duré asa tãma tinha:

— Wa hã 're dadâ'â za'ra mono nherẽ, te 're da'ahãiwa'utu mono pari, 're ãdanomro u'âsi mono zé te dama 're ã'apisutu mono, wa 're mo. Ni'wam norĩ hã Danho'reptui'wa na te te sina 're ã'umnhasi za'ra mono wamhã, tãma 're rowẽ za'ra mono di za. 'Re dâ'â za'ra mono wamhã, dâ'â ãna te za 're hãimana u'âsi za'ra, hãiwa ãma. E tô sena ma ãmreme hã ãsaze.

²⁷ Tawamhã Mata asa te tãma tinha:

— ãhe. Tô sena, wa aimreme hã saze. A hã Danho'reptui'wa da, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te aipisudu. A hã 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ra. Wahi'rata norĩ hã asô 're ãsimipari za'ra mono, a hã, ti'ai u we aimorĩ da hã. — ãne te Zezusihi ma tinha.

Zezusi ãsiwa'ôzé wasu'u

²⁸ Tawamhã apâ te mo Mata hã, 'ri tẽme. Ti'awi pesere ma tô tinoi ma rowasu'u, Marizaha ma:

— Rowahutu'wa te we asô hã, ãtẽme aimorĩ da.

²⁹⁻³⁰ Taha wa, ma si'aba'rẽ na wahudu, Zezusihi u wei morĩ da, Mariza hã. Zahadu 'ri tẽme, wasi-hutu ô di. Mata te te ãwa'uzusizéb ãma, wa zahadu aimasam ni. ³¹ Tawamhã Mariza hã watobro wamhã, ma ãsarina wairé rob u, ãtẽme ãsihutu norĩ

hã. Āne te sima āma romnomri za'ra: “Āté tihitébré 'ru u te mo, āma wawa da.” Tane nherē, tihitébré 'ru u morī ō di, Mariza hã. Zezusihi u te wei mo. Taha wa, ma tô we ĩsarina ai'aba'ré ni.

³² Mariza hã we ĩtēme wisi wamhã, hi'rãtitō ma ĩpapara nhamra, Zezusihi ma wapu wa. Tawamhã āne te tãma tinha:

— Wanhib'apito, wahitébré hã hâzé ré, wa'rata asãmra 'wa'âhã, aré wawi dâ'â ō di. — Āne te tãma tinha, wawa sina.

³³ Tawamhã Mariza hã pê'êzé te, siwa'ō wa, duré we ĩsarina ĩsihutu zama 'ry'ry wa, pê'êzé di, Zezusi hã. Pê'êzé ahâ di. ³⁴ Āne ma tô sadanharĩ za'ra:

— E mame ma tô asiwi ĩsērē 'wa.

Tawamhã asa te tãma rowasu'u za'ra:

— We aimorĩ wasiré, sabu da.

³⁵ Tawamhã pê'êzé ahâ wa, te aiwa'ō, Zezusi hã.

³⁶ Taha wa, te dasima nharĩ za'ra ni:

— Ō hã te te sawi pese uptabi di. Te te sawi pese uptabi wa, te sô tiwawa.

³⁷ Tawamhã da'umro na te tãma nharĩ za'ra ni, āne:

— Ō hã aibâ ĩtob'a, ma tô to pese. E niha bété hâzé ré te te pese ō di, dâ'â tō da, Razaru hã. — Āne te tãma nharĩ za'ra ni.

Zezusi hã Razaru te te ĩhâiwa'utuzé wasu'u

³⁸ Tawamhã ĩsiré, wa ai'aba'ré ni, ab're u. Sa'a zahâpâ, ab're hã. Pê'êzé ahâ di, Zezusi hã. Pê'êzé uptabi na te mo. Tawamhã, ab're u wasihutu wamhã, da te dasiwi āma sitom haré, te ěne hã za. Tōmo za'ētē di, ěne hã.

³⁹ Tawamhã ma tô Zezusi hã ěne hã dama ti'ru, ĩsitobzé hã da te dasiwi sa'ré da.

Taha wa, ma tô Mata hã Zezusihi ma tinha:

— Wanhîb'apito, da te dasiwi ïsêrêzém na hã, maparane si'uiwa na ma tô âma timara. Taha wa, ma tô ti'ro. E'ro nherê, te za ïsitobzé hã dasiwi sa're ní.

⁴⁰ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Tane nherê, te za dasiwi sa're ní. ãma ïzazei wamhã, dama ïwaihu'u'ô te za ï'madã, 'Re ïhãimana u'âsi mono te te ï'manharîzé hã. E âne na hã te aima rowasu'u ô di. Wa tô aima rowasu'u.

⁴¹⁻⁴² Tawamhã ïsitobzé ma tô dasiwi sa're ní. Tawamhã hãimo te oto rob'madã, Timama ma mreme da, Zezusi hã. ãne te tãma tinha:

— ïmama, da'ãma aima 're ïmreme mono wamhã, ïmreme te ïma âma 're ï'a'uwaimrami u'âsi mo. ãhãna te za duré ïmreme hã ïwapa. Taha wa, ïma rowê di. Danho'a, wa âne aima rowasu'u, aima ïmreme ré, da te ïwapari za'ra da. E marĩ da. Aibã âma aima ïmremezé hã âma ïma uwaimrami wamhã, a hã we ïzatôri'wa na dama 're ïsiwasu'u mono zém na, da te 're ïzaze za'ra mono da. — ãne te Timama ma tinha.

⁴³ Timama ma mreme pari, te oto Razaruhu zô hã, mreme 'rãihã na:

— Razaru, ab're hawi we aiwatobro, rob u.

⁴⁴ Tawamhã sô hãrã pari, ma watobro, dã'ã nherê, sib'rata ubu ré, duré para ubu ré, duré 'rã ubu ré. Taha wa, ma tô Zezusi hã dama ti'ru:

— ï'ubuzé hã asiwi wasihui wa'aba, 're morĩ da. Taha wa, ma tô siwi wasihu, ï'ubuzé hã.

Zezusi, da te dasiwi wĩrĩ da, dama ïpire norĩ te te ãma ïrosa'rata za'ra zé wasu'u

Mateusi 26.1-5; Marcusi 14.1-2; Rucasi 22.1-2

⁴⁵ Tawamhã da'ahã na ma tô Zezusi hã saze za'ra ní, Marizaha u ïsihutu norĩ hã. Razaru

hã danho'a te te hâiwa'utu wa, ma saze za'ra ni, 'Re ãhâimana u'âsi mono we te te ãsatõrĩ na. ⁴⁶ Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã ma tô apâ ai'aba're, Zeruzarẽ u parisezu norĩ u, Razaru te te ãhâiwa'utuzém na te te tãma rowasu'u za'ra da. ⁴⁷ Tawamhã ãsimirowasu'u hã te te wapari za'ra wamhã, tisiré norĩ zô te sitême tihârâ za'ra, dama ãpire norĩ zô. Taha wa, ma sitême si'rã'õtô, sasedoti ãpire norĩ hã, duré parisezu norĩ hã duré uburé zudezu norĩ ma roti'wa norĩ zama. Sitême si'rã'õtô wamhã, ãne te sima rowasu'u za'ra:

— E marĩ, wa te ã'manharĩ za'ra da hã. Ô hã te marĩ hã dama ã'manharĩ waihu'u'ô hã te te dama 're ab'manharĩ u'âsi, tiwaihu'u pese na. ⁴⁸ Marĩ, wa te tãma 'manharĩ za'ra ô wamhã, aihĩni te za da te 're saze za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãpisutu na Danho'reptui'wa da. Tawamhã romanu norĩ hã te za wei wazô aihutu. 'Ri za'êne hã te za wawi sãmra za'ra. Te za duré wa'uprosi za'ra, uburé wasiré zudezu norĩ zu. — ãne te sima rowasu'u za'ra.

⁴⁹⁻⁵⁰ ã wahum na hã te Caipasi hã 're hâimana, sasedoti ãpire uptabi na hã. Tawamhã ta hã te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E marĩ da, rosa'rada hã waihu'u aba ô di bété. Aibã misire wa te wasiwi wĩrĩ wamhã, aré wama 're rowẽ za'ra mono di. Aré aihĩni wasi'utõrĩ ô di. — ãne ma tô Caipasi hã tisiré norĩ ma waihu'u za'ra, dama ãpire norĩ ma hã.

⁵¹ ãne te te tãma rowasu'u za'ra wamhã, ã wahum na sasedoti ãpire uptabi na 're ãhâimana mono zéb zarina, si'uihã nai ô nherẽ, te tãma rowaihu'u sirõmo za'ra, Zezusi hã dazada ãdâ'âzém na hã. ⁵² Zudezu norĩ zada si, dâ'â ô di za, Zezusi hã. Daro mono bâ 'Re ãhâimana u'âsi mono, ti'ra da,

uburé te te 're ã'apisutu mono norĩ zada, te za dârâ, simisutu ã'ra si 're danomro mono da.

⁵³ Tawamhã Caipasihĩ nhimiroti hawi te sima ãma roti zahi u'âsi za'ra oto, te te siwi wĩrĩ da, dama ãpire norĩ hã. ⁵⁴ Taha wa, ãrob ãma 're morĩ õ di oto, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Zezusi hã. Darob amoi u te mo, Epra'ĩ na 'ri nho'õmo nhisi u. Ti'a 'ré u'âsi 'rata, Epra'ĩ hã. Wa norĩ hã wa ãsiré ai'aba'ré ni. Tame wa a'â 're wasi'ubumro.

⁵⁵ Romhuture di oto, dato hã da te 're ã'manharĩ za'ra mono zéb u hã, Pascowa na dato nhisi hã. Taha wa, da'ahâ na te Zeruzarẽ u 're danomro daro mono bâ, zudezu norĩ hã. Dato hã sãna'rata õ ré, te za dawasété na tasiwasu'u za'ra ni, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, dawẽ na datoi u danhisisi da. Taha da, ma tô Zeruzarẽ u aihutu ni, bâdâ hã romhuture wa oto, datoi u hã. ⁵⁶ Dasihutu wamhã, Zezusihi zô te tanhopré ni. ãne te dasima rowasu'u za'ra ni:

— E datoi u te za wei mo, 're ãdasi'rã'õtõ mono zéb u hã. ãté wei morĩ õ di za. — ãne 'ri za'êtẽ 'wawi wa'ra 're, dasimasab ré, te dasima ãma romnomri za'ra ni.

⁵⁷ E marĩ wa. Zezusihi ãma te dama roti za'ra aré, dama ãpire norĩ hã:

— Ma'ãpé nimame ãsãmra na 'mai'madâ'â aba wamhã, wei wama wasu'u za'ra wa'aba za, wa te waihu'u za'ra da. — ãne ma tô dama ãma roti za'ra aré, sasedoti ãpire norĩ hã, parisezu norĩ me. Te te siwi âri da, ma tô ãne dama ãma roti za'ra.

12

*Mariza hã Zezusi te te ãpara upsôzé wasu'u
Mateusi 26.6-13; Marcusi 14.3-9*

¹ Romhuri misi da'ãma si'utõrĩ parip si, te za dato hã dasiwi 'manharĩ ni, Pascowa na dato nhisi hã. Tawamhã Zezusi hã te apâ mo, Betãnha u. Wa norĩ hã wa ĩsiré ai'aba're ni. Tame Razaru hã te 're sãmra, ab're hawi Zezusi te te ĩhãwa'udu hã.

² Tawamhã, wasihutu wamhã, ma tô wama api za'ra ni, wasa hã wa te huri da, Zezusi hã sawi te. Mata hã ma tô wasa hã te te wama sé. Razaru hã te wame tisa. ³ Tawamhã Mariza hã ma tô we ti'â, wedewa'u ĩsadaze hã. Nadu na wedewa'u nhisi hã. Ta hã ĩwa'âbâ wawẽ. Zezusihi zô te we ti'â, te te ãma para u're wa, tãma rowẽ da. Tawamhã, te te ãma para u're pari wamhã, ma tô para u'õ, tizéré na. Sadazei pire wa, ma tô 'ri 're zadaze sina. ⁴⁻⁵ Tawamhã Zudasi Icarizoti hã tãma toi õ di, Marizaha ma. Zezusihi siré 're ĩmorĩ Zudasi hã, Zezusi hã te te dama ĩhãiba nhomri da hã. Taha wa, te Marizaha ma tinha, Zudasi hã:

— E marĩ da bété, te te dama wede õ di wedewa'u zadaze hã, rob'uiprazéb zô ĩsibrob'õ norĩ ma, ãma sipé da, ĩwa'â hã. — ãne te Zudasi hã tãma tinha.

⁶ E marĩ wa. E ĩsibrob'õ norĩ hã te te pawaptob zei wa. Mare di. Te te pawaptob ze za'ra wab õ di. Ta hã sipsaihuri di. Rob'uiprazé hã te te wama 're ĩ'madâ'â mono hã, te pi'uriwi te te sima 're 'mazani.

⁷⁻⁸ Tawamhã Zezusi hã ma tô Zudasihi ma tinha:

— Tô'ã. Tãma nharĩ tō. ĩdâ'â wapsi, da te dasiwi ĩnherẽ õ ré, te te ãma ĩhãiba u're da, te aré ĩzada tété. ĩsibrob'õ norĩ hã te ai'rata 're si'ubumroi u'âsi 'wa. Nimahã aima wẽ za'ra wa'aba wamhã, te za 're ĩpawaptob u'âsi za'ra wa'aba mo. Tanei õ di, wa hã. Ai'rata 're ĩnhamra u'âsi aba mono õ di za oto. Taha wa, ai'rata ĩnhamra aba ré, ĩma sõpru wa,

ĩma rowẽ di. — Āne ma tô wama waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Sasedoti ĩpire norĩ hã, Razaru te te siwi wĩrĩ da, te te ãma ĩrosa'rata wasété za'ra zé wasu'u

⁹Tawamhã ma tô dasima rowasu'u za'ra ni, ãne:

— Betãnha ãma te nhamra, Zezusi hã. — Āne te dasima rowasu'u za'ra ni. Taha wa, da'ahã na ma tô we ĩtẽme ai'aba'rẽ ni, da te sabu za'ra da. Zezusihi u si, we dasi'aba'rẽi õ di. Razaruhi u zama te we ai'aba'rẽ ni, ab're hawi te te ĩhãwa'utu u zama, da te sabu za'ra da. ¹⁰⁻¹¹Tawamhã Razaru hã da te sabu za'ra wamhã, da'ahã na ma tô Zezusi hã Danho'reptui'wa na saze za'ra ni. Ta norĩ ma, oto wapu za'ra di, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ĩpire norĩ mreme hã, sasedoti ĩpire norĩ mreme hã. Taha wa, Zezusi, da te saze za'ra 'ru te, te sima ãma roti za'ra Razaruhi ãma, taha zama te te siwi wĩrĩ da.

Zezusi hã Zeruzarẽ u ĩwisizé wasu'u

Mateusi 21.1-11; Marcusi 11.1-11; Rucasi 19.28-40

¹²⁻¹⁸Tawamhã awẽ wa duré Zezusihi siré ai'aba'rẽ ni, Zeruzarẽ u. Zezusi hã Razaru ab're hawi te te hãwa'utu wamhã, ma tô ãma 'madâ'ã za'ra ni aré. Tawamhã ãma ĩ'madâ'ã'wa norĩ hã ma tô dama rowasu'u za'ra aré, Zeruzarẽ ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ ma. Zeruzarẽ u dasi'rã'õtõ wamhã, daro mono bâ ma tô Razaruhi wasu'u hã wapari za'ra ni, ĩdasi'rã'õtõ mono hã. Zezusihi wasu'u, ma duré wapari za'ra ni, Zeruzarẽ u ĩmorĩ na hã. Taha wa, te ĩtẽme ai'aba'rẽ ni, Zeruzarẽ u ĩdasi'rã'õtõ mono hã bâdâdi wa, da te uzusi za'ra da. Wa'asu te dasiré 'wasari ni, dama rowẽ wa, Zezusi da te ãma sawi za'ra da.

Tawamhã Zezusi hã da te uzusi za'ra wamhã, te dasima 'mahârâ za'ra ni, âne:

— 'Re ãhâimana u'âsi mono âma 're wawata za'ra wa'aba mono. Ôhõta Wanhîb'apito, te we oto mo, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa para. 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ãwẽ si te te tãma 're pisutu u'âsi mono da si, wa wasima wẽ za'ra ni, Izarazéhé nhîhudu norĩ nhîb'apito ma hã. — Æne te dasima 'mahârâ za'ra ni.

Tawamhã wasi'aba'rêi ré, ma tô awaru po'repore hã tisã Zezusi hã, ãprédupté hã. Tawamhã ma tô âma darõno, âma morĩ da. Æne wamhã, ma tô sina uwaimra, âma rob'ui'ére hã. Duréihã ma tô âma rob'ui'ére siro, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã. Æne ma tô âma rob'ui'ére, Zeruzarẽ âma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ ma:

“Si'ã na 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, aipahi za'ra wa'aba õ di za. Ôhõta te we atẽme timorĩ za'ra wa'wa, Asib'apito za'ra wa'wa hã awaru po'repore na ãpréduptém na.”

Æne duréihã ma tô âma rob'ui'ére, ãbaihã na hã.

Æma rob'ui'ére te te sina uwaimrami nherẽ, wama waihu'u pese za'ra õ di, âma rob'ui'ére hã. Zezusi hã ab're hawi hãîwa'utu wa, hãîwa u rowẽ uptabi u apã morĩ parip si, wa za âma wasipo're pu'u za'ra ni, rob'ui'ére na. Tawapsi wa za wasima rowasu'u za'ra ni, âne: “Tô sena ma tô sina uwaimra, âma rob'ui'ére hã. Æma dawata za'ra ré, ma tô datẽme mo, awaru po'repore na ãpréduptém na.” Æne wa za wasima rowasu'u za'ra ni.

¹⁹ Tawamhã da'ahâ na da te uzusi za'ra da, ãtême dasi'aba'rêi wamhã, ãne te sima rowasu'u za'ra, parisezu norĩ hã:

— Aihĩni te Zezusihi niwĩ 're danomro. Taré, wa nasi ãma wasima roti u'âsi za'ra ni. — ãne te sima nharĩ za'ra, parisezu norĩ hã.

Deredu norĩ, Zezusi te te 'madâ'â za'ra da, Piripihĩ wi te te ãwaptêrẽ za'ra zé wasu'u

²⁰ Tawamhã deredu norĩ zama ma tô aihutu, Zeruzarẽ u, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma dame wata za'ra da, zudezu'õ norĩ hã. ²¹ Tawamhã tame si'ubumroi ré, te ai'aba'rê, Piripihĩ u. Darireza hawimhã Piripihĩ hã. Besada na ãsa'ru nhisi hã. Piripihĩ u sihutu wamhã, te tãma nharĩ za'ra:

— Wa wasima wẽ za'ra ni, wa te 'madâ'â za'ra da, Zezusi hã.

²² Taha wa, te Piripihĩ hã mo ãdéréhé u, te te tãma sadawa wasu'u za'ra da. Zezusihi u te sis-aprõni zahuré, te te tãma sadawa wasu'u za'ra da. ²³ Tawamhã ãmreme te te wapari wamhã, ãne te Zezusi hã tãma siwasu'u zahuré:

— Wa hã dasiré ãpodo. Romhuture di oto bâdâ hã, ããma 're ãdawata za'ra mono zéb u hã. ²⁴ Tô sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa, amnho potozé wasu'u na hã. E niha te za amnho hã ti'rã ahâ. Ai'uréiwi nomro wamhã, poto õ di za. Ab're 're, 're rere'e mono wa, ãtomhã, 're si'utõrĩ mono wapsi, te za 're poto za'ra. 'Re poto za'ra mono wapsi, 'rãĩ ahâ di za. Misire nherẽ, poto wamhã, nhama wamhã, zâb ahâ di za. — ãne Zezusi te sina simiré'ê, sã'awib õ nherẽ.

²⁵ Te duré tãma rowasu'u zahuré, ãne:

— Ni'wam norĩ hã tihâimanazé te te sima 're sawi za'ra mono wamhã, rowẽ ãsi'utõrĩ'õ hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norĩ hã ãzarina 're nomro mono da, tihâimanazé te te sima 're sawi za'ra mono õ wapsi, tawapsi te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowẽ hã. ²⁶ Ni'wam norĩ hã te te ãma 're romhuri za'ra mono da, te te sima 're ãwẽ za'ra mono wamhã, 're ãmorizém na si te za 're nomro, ãzarina si. Tawamhã ã'rata te za 're hâimana u'âsi za'ra, hâiwa âma. Te te ãma 're romhuri pese za'ra mono wa, ãmama te za âma 're wata za'ra. Te za duré te te tâma 're wa'âbã za'ra, ãsimiromhuri hã.

Zezusi hã za tidã'âzém na ãsiwasu'uzé wasu'u

²⁷ — Æhãna te ãsina rosa'rata ahã di. E ãmama ma, wa za ãsi'ru, te te dawĩ ãnho'reptu da, ãdã'ã õ ré, te robzépata tõ da. Mare di. Tãma ãsi'rui õ di za, te te dawĩ ãnho'reptu da. Dazada ãdã'ã da si, wa wei mo. ²⁸ ãmama, ma'ãpé we ãpawapto na, ã'ãma ãrotizém na te ãsina uwaimrami da, ai'ãma 're dawata za'ra mono hã. — Æne te Timama ma mre. Tawamhã hãiwa hawĩ ma tõ tâma tinha:

— Wa tõ te 're aipawaptob u'âsi, ã'ãma 're dawata za'ra mono da. Wa za duré aipawapto, ã'ãma 're dawata u'âsi za'ra mono da.

²⁹ Tawamhã ma tõ sima rowasu'u za'ra, ã'rata ãsimasa hã:

— Õhõta te wei rãrã, tã hã.

Tawamhã ni'wam norĩ hã te dama rowasu'u za'ra:

— Mare di. 'Re ãhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, te we tâma mre, hãiwa hawĩ.

³⁰ Taha wa, te Zezusi hã dama tinha:

— Ī'udâna wei mreme õ di. Ai'udâna wa'aba zama wapari za'ra wa'aba da, te we ĩma mre. ³¹ 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô âma roti siro, dawasété na. Romhuture di oto bâdâ hã te te âma ĩrotizém na, te te âma ĩ'uwaimramizéb da hã. Romhutu na te za duré tinha Wa'uburé ma, dama sib'uwa wa, oto te te 're dawada'uri tō mono da. ³² Hâiwi ĩza'o da, da te dasiwi ĩzasōmri wapsi, wa za ĩsitēme te 're da'a'ubumro, ĩnhib'a'uwē 're dahâimana za'ra mono da, daro mono bâ. — Āne te Zezusi hã dama siwasu'u. ³³ E marĩ da. Wedepo'o nhonhi'rāmi na ĩdâ'âzém na da te waihu'u sirōmo za'ra da.

³⁴ Tawamhã te āne asa tãma nharĩ za'ra ni:

— Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã dâ'â õ di za. Te za 're morĩ u'â. Āne duréihã ma tô âma rob'ui'ééré za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã. E niha tawamhã te ĩnha, hâiwi da te dasiwi ĩsasōmri na, ti'ai âma dasiré ĩpodo hã. E 'wa hã dasiré ĩpoto na ĩsisi hã. — Āne te Zezusi hã siwi sadanha.

³⁵ Tawamhã Zezusi hã sō'awib õ nherē, te rowa'a na siwasu'u, āne:

— Rowa'a hã te za syry na aima 're hâimana za'ra wa'wa oto. Tawamhã aima 're hâimana za'ra wa'aba mono ré, te za 're anomro aba mo, aiwi 're robra za'ra wa'aba mono õ ré hã. Robra na damorĩ wamhã, nimomo damorĩ da hã dama waihu'u õ di. ³⁶ Ai'rata 're ĩnhamra za'ra wa'aba mono ré, te za asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mo, ĩ'ãma 're anomro wē uptabi aba mono da. — Āne Zezusi te dama roti.

Zudezu norĩ hã, Zezusi Danho'reptui'wa na te te 're ĩsazei õ za'ra mono zé wasu'u

Taha pari te danhiti mo, da te dasiwi 'madâ'â tō da, Zezusi hã. ³⁷ Marĩ hã dama ĩ'manharĩ waihu'u'ō hã ma tō te te dama 're ab'manharĩ wē u'âsi, Zezusi hã, tiwaihu'u pese na. Tane nherē, Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisutu na, da te saze za'ra ō di. ³⁸ Da te saze za'ra ō wamhã, ma dasina uwaimrami za'ra ni, Iza'izaha mreme hã. Duréihã ma tō ta hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma dawasu'u, ĩsadawa wasu'u 'rata 'wa hã. ãne ma tō tãma dawasu'u:

“Wanhib'apito, wa te dama 're asadawa wasu'u za'ra mono wamhã, e ma tō ai'ãma da te 're wazaze za'ra. Mare di. Ai'ãma, da te 're wazaze za'ra mono ō di. Duré aiwaihu'u pese na 're da'apawapto mono wamhã, e ma tō aiwaihu'u pese na da te 're aiwaihu'u za'ra. Mare di. Da te 're aiwaihu'u za'ra mono ō di.”

ãne ma tō tãma dawasu'u Iza'iza hã, wawa sina. ãne ma timreme na rob'ui'ére.

³⁹⁻⁴⁰ Tawamhã da te 're saze za'ra mono da, da te dasima 're wē za'ra mono ō wa, da te 're sazei waihu'u za'ra mono ō di oto. ãne ma tō duré rowasu'u Iza'iza hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zazei'ō'wa norĩ ãma:

“Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tō oto dama tinha, ĩsimiroti hã da te 're waihu'u za'ra mono ãna oto 're danomro mono da, dawasété wi 're dasipizari za'ra mono tō da, te te 're da'anho'reptui mono tō da.”

ãne duréihã ma tō rowasu'u Iza'iza hã, wahi'rada hã. Zezusi, da te 're saze za'ra mono ō wamhã, ma tō oto dasina uwaimrami za'ra ni, Iza'izaha nhimirowasu'u zarina.

⁴¹ Duréihã Iza'iza hã sôtõ 'rowi te te ïrosawêrê ne, ma tô Wanhîb'apito 'madâ, Zezusi hã. Ìhâiba na hã rowa'a za'êtê di. Te te 'madâ'â wa, te âne na rowasu'u siro.

⁴² Tawamhã da'ahâ na Zezusi, da te saze za'ra õ nherê, ma tô ni'wam norĩ hã saze za'ra, dama ìpire norĩ hã, ahâ na. Tane nherê, te te saze za'ra nherê, ìsazei'wa na sô'awi dama 're siwasu'u za'ra mono õ di, parisezu norĩ mreme pipa te. Zudezu norĩ te, rowahutuzéb u dame 're sisisi tõe mono da, te te tiwi 're rosawi za'ra mono õ'umnhasite, te ari'iwî 're si'ubumroi u'âsi. ⁴³ Parisezu norĩ si te te 're wêsâmri za'ra mono da, ma tô te te sima 're wê za'ra. 'Re ìhâimana u'âsi mono si te te 're wêsâmri za'ra mono da, te te sima 're wê za'ra mono õ di. Taha wa, te ari'iwî 're si'ubumroi u'âsi, 're siwasu'u za'ra mono âna, ìsazei'wa na.

Timreme wê'õ'wa norĩ âma, Zezusi te te âma ìrowasu'uzé

⁴⁴ Tawamhã Zezusi te da'ab'mahâ:

— Ni'wam norĩ hã Danho'reptui'wa na te te sina 're ì'umnhasi za'ra mono wamhã, ìzazei'wa si 're nomro mono õ di za. Ì'u'âbâ te za we ìzatõrĩ'wa zazei'wa 're nomro. ⁴⁵ Duré ni'wam norĩ hã te te ì'madâ'â za'ra wamhã, ì'u'âbâ te za we ìzatõrĩ'wa zama 'madâ'â za'ra. ⁴⁶ Wa hã wa tô we datême mo, dama rob'uiwê'wa ne 're ìmorĩ da. E marĩ da. Da te dasina 're ì'umnhasi za'ra mono wa, robra na ne, dawasété na oto 're danomro tõe mono da.

⁴⁷ Áté ni'wam norĩ hã te za taré ìmreme hã te te 're wapari za'ra. E tawamhã wa za ta norĩ hã awa'awi te 're ahâ za'ra. Mare di. Awa'awi te 're dahâ za'ra mono da, we ìmorĩ õ di. Te 're da'anho'reptui mono da si, wa wei mo. ⁴⁸ Ni'wam norĩ hã te te 're ìwê'õ za'ra mono wamhã, duré ìmreme te te

're wê'õ za'ra mono wamhã, zahadu wapsi te za oto siwaihu'u za'ra, tiwasété na. Ti'a ãsi'utõrĩzéb ãma ãmreme na po're pu'u za'ra wa, te za bâta na siwaihu'u za'ra, tiwasété na.

49-50 — ãmama hã ma tô ãzazei'wa norĩ ma pisutu sirõmo za'ra, robzei u'âsi ãma 're nomro mono da. Duré ãrata 're hãimana u'âsi za'ra mono da, hãiwa ãma 're dâ'â za'ra mono tô da, ma tô tãma pisutu sirõmo za'ra. ãne si ma tô ãmama hã ãma waihu'u, te dama 're awaihu'u mono da. Wa hã ãsi'uihã na ãnhimirosa'rata si te dama 're awaihu'u mono õ di. We ãzatõrĩ'wa, te te ãma ãwaihu'uzéb zarina si, wa tô te dama 're awaihu'u. — ãne te dama siwasu'u Zezusi hã.

13

Zezusi hã, tisiré 're ãnomro mono norĩ te te ãpara upsõ za'ra zé wasu'u

¹ Awê te za oto dato hã dasiwi 'manharĩ za'ra ni, Pascowa na dato nhisi hã. Zezusi hã ma tô sina waihu'u, romhuture di oto apâ ãmorízé hã, Timama u. Õne u'âsi te te 're wa'azawi pese Zezusi hã, ãsiré 're wanomro mono wa.

² Tawamhã wasa, wa te huri da, wa tô asimro ni, barana. Wasa hã wa te huri õ ré, ma tô Zudasi Icarizoti hã rosa'rata, Zezusihi zô te te danhimroi mono da, te te dama hãiba nhomri da. Wa'uburé nhimirosa'rata hawim na, te ãne ãma rosa'rata. Simahã 'ra, Zudasi hã. ³ Zezusi hã ma tô ãmama hã pisutu, dama pire da. Uburé marĩ ma, pire da, ma tô pisutu, ti'ái ãma hãiwa ãma zama. 'Re ãhãimana u'âsi mono hawi, ma tô wei mo. Apâ te za oto ãtême mo. ãne ma tô sina waihu'u siro, Zezusi hã.

⁴ Tawamhã wasa hã wa te huri õ ré, ma tô Zezusi hã wahudu. Ti'uzza, ma tô sani. Tisi'u'õzém na ma tô si'awasisi. ⁵ Tawamhã â, ma tô sa'wa, piza'a 're nho'a wa, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã te te ãma wa'apara upsõ da. Te te ãwa'apara upsõ na ma tô sãna'rata, wa'ãma. Te te wa'apara upsõ pari, te za duré te te wa'apara u'õ, tisi'u'õzém na. ⁶ Sima Pedruhu 'rata te oto za. Tawamhã Pedru te tãma tinha:

— Wanhib'apito, e te za ãpara upsõ. Mare di. ãpara upsõ õ di za.

⁷ Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha:

— Te aipara upsõ za'ra wa'aba zé hã, marĩ te aima wasu'u za'ra wa'wa. Zahadu waihu'u õ di, a hã. Zahadu wapsi te za ãwaihu.

⁸ Tawamhã Pedru te duré tãma tinha:

— ãpara upsõ õ di za.

Zezusi te duré asa tãma tinha:

— Te aipara upsõ õ wamhã, ãnhib'a'uwẽ õ di za, a hã.

⁹ Tawamhã Sima Pedru te tãma tinha:

— Wanhib'apito, ãpara si upsõ õ di za. ãnhib'rata zama te za ã'upsõ, ã'rã zama.

¹⁰ Taha wa, ma tô Zezusi hã asa tãma tinha:

— Mare di. 'Re dasisõ mono wapsi, dahãiba hã wẽ di za. Dapara si 're uptob za'ra mono wa, te za apã da te 're upsõ za'ra. A norĩ wa'wa hã aiwẽ za'ra wa'aba di, ãma. Misire ãma ãwẽ õ hã. — ãne te Zezusi hã wama rowasu'u za'ra.

¹¹ Aibã hã ma tô sina waihu'u siro, te te dama ãhãiba nhomri'wa da hã. Taha wa, ma wama waihu'u za'ra, misire ãwẽ'õ na hã.

¹² Tawamhã te te wapara upsô za'ra pari, ma tô apâ si'uzza. Ti'a ma tô nhamra. Sãmra wapsi, te wama nharĩ za'ra:

— E marĩ te aima wasu'u za'ra wa'wa, te aipara upsô za'ra wa'aba zé hã. E ma tô asina ĩwaihu'u za'ra wa'wa. ¹³⁻¹⁵ A norĩ wa'wa hã rowahutu'wa na te 're ĩnhisi za'ra wa'aba mo. Asib'apito na zama te 're ĩnhisi za'ra wa'aba mo. Wa hã rowahutu'wa nã 're ĩnhisi za'ra wa'aba mono wamhã, ĩma wẽ di. E marĩ wa. Wa hã rowahutu uptabi 'wai wa. Duré Asib'apito na 're ĩnhisi za'ra wa'aba mono wamhã, ĩma wẽ di. E marĩ wa. Wa hã, Asib'apito uptabi aba wa. Wa hã Asib'apito wa'aba nherẽ, aiwi ĩsisawi za'ra wa'aba ô di, te aipara upsô za'ra wa'aba tô da. Duré rowahutu'wai uptabi 'wa nherẽ, aiwi ĩsisawi za'ra wa'aba ô di, te aipara upsô za'ra wa'aba tô da. Taha wa, te za ĩsine ĩnhirã zarina 're asipara upsô za'ra wa'aba mo, ĩnhirã zarina 're anomro aba mono da, ĩsine 're asisawi za'ra wa'aba mono ãna, 're asipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da. ¹⁶ Ma'ãpé ĩwapari pese za'ra wa'aba za. Danhib'apito norĩ hã 're sisawi za'ra mono ãna, te te 're dapawaptob za'ra mono wamhã, tãma ĩromhuri'wa norĩ zama, te za ĩsine te te 're dapawaptob za'ra, 're sisawi za'ra mono ãna. Duré te te 're ĩsatõrĩ za'ra mono hã 're sisawi za'ra mono ãna, te te 're dapawaptob za'ra mono wamhã, ĩsada wa wasu'u'wa norĩ zama te za ĩsine te te 're dapawaptob za'ra, 're sisawi za'ra mono ãna.

¹⁷⁻¹⁸ — Āne wa tô aima rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. ĩnhimiroti hã 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono wamhã, aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di za, uburé aima 're rowẽ

za'ra wa'aba mono õ nherẽ. Asimirosa'rata na, wa tô aiwaihu'u za'ra wa'wa. Ìsiré 're anomro aba mono da, te aipisutu za'ra wa'wa hã, misire ma tô ì'maiwẽ'õ wa'wa. Ta hã wa tô pisutu, ìsiré 're morĩ da, 'Re ìhâimana u'âsi mono mreme ui'éré te te sina uwaimrami da. ãne ma tô wahi'rada hã tinha, aré: “Wasiré 're ìwasai mono, ma tô ìwẽ'õ.” ãne ma tô duré ìwẽ'õ'wa na rob'ui'éré siro, poto õ ré, wahi'rada hã. Taha wa, te za oto sina uwaimrami su'u, ìwẽ'õ'wa hã. ¹⁹ Taha õ ré, wa aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa, te te sina uwaimrami wapsi, te ìsina ìwaihu'uzém na, 're ìzazei u'âsi za'ra wa'aba mono da. ²⁰ Ìwapari pese za'ra wa'aba. Zahadu wapsi, wa za ìzazei'wa norĩ hã datême te 're satõrĩ za'ra, te te dama 're ìzadawa wasu'u za'ra mono da. Tawamhã ìmreme za'ra hã da te 're wapari za'ra mono wamhã, da te dasiwi 're sawi pese za'ra mono wamhã, ta norĩ u'âbâ te za ìzama da te dasiwi 're ìzawi pese za'ra. Da te ãdasiwi 're ìzawi pese za'ra mono wamhã, ì'u'âbâ te za duré we ìzatõrĩ'wa da te dasiwi 're sawi pese. — ãne ma tô wama siwasu'u zara, Zezusi hã.

Zezusi hã Zudasi te te ìwasu'uzé wasu'u, za te te dama ìhâiba nhomri'wa da hã

Mateusi 26.17-25; Marcusi 14.17-21; Rucasi 22.7-13, 21-23

²¹ Tawamhã pẽ'êzé uptabi di, Zezusi hã. Taha wa, te duré wama siwasu'u za'ra, ãne:

— Tô sena, wa aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. Misire te za dama ì'maihâiba nhomri 'wa. — ãne te wama nharĩ za'ra.

²² Tawamhã aibâ te te sina ìwaihu'uzém na, wa te waihu'u za'ra õ wa, wa taré wasi'madâ'â za'ra ni.

²³ Wa hã, Zezusi te te 're ĩzawi pese mono, wa ĩ'rata nhamra. ²⁴ Tawamhã Sima Pedru te Zezusihi ãma ĩwada'u, te sadanharĩ da, sadawa 'rasi sina:

— Ma'ãpé sadanharĩ. E 'wa hã te za we te te sô danhimro, te te dama hãiba nhomri da.

²⁵ Tawamhã ĩ'rata ĩnhamra wa, wa oto sadanha, Zezusi hã:

— Wanhĩb'apito, e 'wa hã te za we asô te te danhimro, te te dama aihãiba nhomri da hã. — ãne wa sadanha, Zezusi hã.

²⁶ Taha wa, te ãne asa ĩma tinha:

— ĩ'u'ětē wē'ē, wa za di'i, te tãma sômri da. Taha na te za ĩwaihu, dama ĩhãiba nhomri'wa da hã.

Tawamhã ma tô di'i, te te tãma sômri da, Zudasihĩ ma. Sima Icarizotihĩ 'ra, Zudasi hã. ²⁷ Te te tãma sômri pari, ma oto Satanasihĩ nhimiroti hã wapari pese Zudasi hã, ĩpē'ē 're oto sébré wa. Taha wa, te Zezusi hã Zudasihĩ ma tinha:

— Marĩ hã 'manharĩ su'u pé. — ãne te tãma tinha.

²⁸ E marĩ da, te ãne tãma roti. Wa norĩ hã wa te waihu'u za'ra ô di. ²⁹ Ni'wam norĩ hã te ãma rosa'rata za'ra, ãne: “Rob'uiprazé hã te te 're 'madâ'â mono wa, até marĩ hã wasazéb da, te te wama uipra za'ra da, te ãne tãma roti.” ĩhãiba amo norĩ hã te duré ãma rosa'rata za'ra: “Áté ĩsibrob'ô norĩ ma, syry na te te sômri mono da, te tãma roti.” ãne, wa ĩmreme na wasima ãma romnhoré za'ra ni.

³⁰ Tawamhã te te 'rēne pari, rob u ma tô watobro Zudasi hã, robra u.

Zezusihi nhimirotizép tém na rowasu'u

³¹ Tawamhã rob u watobro za'u si, te ãne wama siwasu'u za'ra, Zezusi hã:

— Wa hã dasiré ĩpodo. Romhuture di oto bâdâ hã ĩãma 're ĩdawata za'ra mono zéb u hã. ĩãma 're dawata za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma te za duré 're dawata za'ra, ĩsiré. ³² ĩsiré âma 're dawata za'ra mono wamhã, te za duré ĩãma tiwata, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Te za ĩãma tiwata su'u. ³³ ĩno norĩ, syry na wa za oto ai'rata ĩnhamra 'wa. Ai'rata 're ĩnhamra u'âsi aba mono da, te za asima 're ĩwẽ za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, wa za mo. Nĩmomo ĩmorĩ wamhã, âma ĩtẽme 're anomro waihu'u aba mono ô di za a'â. Âne wa tô dama waihu'u aré. ³⁴ ĩnhimiroti tẽm na, wa za oto aima roti za'ra wa'wa, 're asisawi pese za'ra wa'aba mono zéb da hã. Wa hã te 're asawi pese za'ra wa'aba mono ne, te za 're asisawi pese za'ra wa'aba mo.

Pedru hã, Zezusi za te te dawi ĩ'udâzém na te te ĩpo're pu'uzé wasu'u

Mateusi 26.31-35; Marcusi 14.27-31; Rucasi 22.31-34

³⁵⁻³⁶ Tawamhã Sima Pedru te sadanha:

— Wanhĩb'apito, e momo te za aimo.

Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha:

— Nĩmomo wa za mo. Âma ĩzarina, aimorĩ waihu'u ô di za a'â. Zahadu wapsi te za ĩzarina âma aimo.

³⁷ Tawamhã Sima Pedru te asa tãma tinha:

— E marĩ wa, âhãna asarina âma ĩmorĩ waihu'u ô di. Te asõ'reptu da, asada ĩdâ'â da hã ĩma wẽ di.

³⁸ Tawamhã ma tô Zezusi hã asa duré tãma tinha:

— E tô sena asiwasu'uzé hã. Tô sena wa aima rowasu'u. ĩzadawa para ô nherẽ, si'a hârâ ô ré, te

za si'ubdatõ dawi ã'udâ, aima ãza'rese õ na. — ãne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u siro, Pedruhu ma.

14

*Zezusi hã, Timama u bâdâdi na te te dama sina
ĩsimiré'ézé wasu'u*

¹ Tawamhã Zezusi te duré wama nharĩ za'ra, ãne:

— ã'ãma aipẽ'ézé za'ra wa'aba õ di za. 'Re ãhãimana u'âsi mono, te za asina 're ã'umnhasi za'ra wa'aba mo. ãzama te za duré asina 're ã'umnhasi u'âsi za'ra wa'aba mo, Danho'reptui'wa na. ²⁻³ ãmama nhorõwa ãma hã rob're za'etẽ di, 're ãdasi'ubumroi mono zéb da hã. Tame 're ãdasi'ubumroi mono zéb õ 'wa'ãhã, te aré aima rowasu'u za'ra wa'aba õ di. Wa za oto aiwi ãmorĩ 'wa, 're asimroi wa'aba mono zéb da hã, te asô pisutu za'ra wa'aba da. Te asô pisutu za'ra wa'aba parip si, wa za wei mo apã, te ãma asimroi wa'aba mono da, 're ãnhamra mono zéb u, tame ã'rata 're aihãimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. ⁴ Nimomo aiwi ãmorĩ za'ra wa'aba zé hã ma tô ãwaihu'u za'ra wa'wa. Bãdãdi hã ma tô duré ãwaihu'u za'ra wa'wa. — ãne te wama rowasu'u za'ra.

⁵ Tawamhã Tome te tâma tinha, ãne:

— Wanhib'apito, nimomo wawi aimorĩzé hã wa te waihu'u za'ra õ di. E niha wa za tawamhã bâdãdi hã waihu'u za'ra ni, ãma 're ãwanomro mono zéb da hã.

⁶ Tawamhã Zezusi asa te tâma tinha:

— Wa hã bâdãdi na, wa ãsina simiré'é. E marĩ wa. Da te 're ãzaze za'ra mono wapsi, amo ãzarina 're dasihutu mono wa za, ãmama tẽme. Wa hã tô sena roti na'rata 'wa. Wã hã 're ãdanomro u'âsi mono zé, te dama 're ã'apisutu mono, wa 're mo.

Taha wa, da te 're ĭzaze za'ra mono wapsi, te za amo 're dasihutu, ĭmama u ĭ'rata 're dasi'ubumroi u'âsi mono da. ⁷ 'Re ĭwaihu'u za'ra wa'aba mono ô di aré, 'Re ĭhâimana u'âsi mono 'ra na. Taha wa, ĭmama na 're waihu'u za'ra wa'aba mono ô di aré, 'Re ĭhâimana u'âsi mono hã. Wa hã 're ĭwaihu'u za'ra wa'aba mono 'wa'âhã, te aré ĭmama hã 're ĭwaihu'u za'ra wa'aba mo. Ma tô oto ĭ'ra na ĭwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, ma tô duré ĭmama hã ĭwaihu'u za'ra wa'wa, 'Re ĭhâimana u'âsi mono hã. ĭmama ma tô oto ĭ'madâ'â za'ra wa'wa.

⁸ Tawamhã Piripi te duré tãma tinha:

— Wanhib'apito, ma'âpé Aimama zô aihârâ, wa te 'madâ'â za'ra da. Wa te 'madâ'â za'ra wamhã, marĩ zô wawi 're rowaptâ'â za'ra mono di za, wama 're ĭrowẽ za'ra mono zéb da hã.

⁹ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Piripi, e zahadu ĭwaihu'u ô di, ai'rata 're ĭnhamra hã za'ra wa'aba mono nherê. Ni'wam norĩ hã te te 're ĭ'madâ'â za'ra mono wamhã, ĭ'u'âbâ te za ĭmama hã te te 're 'madâ'â za'ra. E niha te bété a hã ĭma ĭnha, ĭmama zô ĭhârâ da, 'madâ'â za'ra wa'aba da. ¹⁰ Wa hã ĭmama âma, wa 're ĭhâimana. Ô hã te duré ĭ'âma 're hâimana, ĭmama hã. E te ĭsina aima ĭwasu'u za'ra wa'aba na, âma ĭzazei ô di. ĭsi'uihã na te ĭsina aima wasu'u za'ra wa'aba ô di. ĭmama hã ĭ'âma 're ĭhâimana mono hawi, te aima 're ĭrowasu'u za'ra wa'aba mono zé hã. Āne ĭsimiromhuri hã. ¹¹ ĭmama âma, wa 're ĭhâimana. ĭ'âma te duré 're hâimana, ĭmama hã. Te ĭsina aima 're ĭwasu'u za'ra wa'aba mono na, te za âma 're ĭzazei u'âsi za'ra wa'aba mo. Te ĭsina aima ĭwasu'u za'ra wa'aba na si, âma 're ĭzazei

waihu'u za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za ã'ama 're ãrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo, marĩ ãama ã'manharĩ waihu'u'õ hã te dama 're ã'ab'manharĩ wẽ mono na, taha zarina te ãsina aima 're ãwasu'u za'ra wa'aba mono na, ãma 're ãzaze za'ra wa'aba mono da. ¹² Tô sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Asina 're ã'umnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, te za ãwaihu'u pese zarina 're ãdapawaptob u'âsi za'ra wa'aba mo. A norĩ wa'wa hã 're ãdapawaptob za'ra wa'aba mono zẽ hã, ãnhimipawaptobzẽ ma, sa'ẽtẽ di za. E marĩ wa. Wa hã ãmama u za oto apã ãmorĩ wa. ¹³⁻¹⁴ Taha wa, uburẽ marĩ hã te aima 're ãwẽ za'ra wa'aba mono zẽb uwaibaba si, te za tiwi 're rowaptẽrẽ za'ra wa'aba mo, ãmama wi, ãzadawa para. Tawamhã wa za te aima ãma 're a'uwaaimrami 'wa. ãwi zama ãzadawa para, ãwi 're rowaptẽrẽ za'ra wa'aba mono wamhã, wa za te aima ãma 're a'uwaaimrami 'wa. E marĩ da. ãmama ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, wa hã ã'ra te aima ãma 're a'uwaaimrami aba mono wa za.

Zezusi hã tisirẽ norĩ ma, Timama pẽ'ẽzani na te te tãma ãropisutu za'ra zẽ wasu'u

¹⁵ Tawamhã Zezusi te durẽ wama rowasu'u za'ra, ãne:

— 'Re ãzawi pese za'ra wa'aba mono wamhã, ãnhimiroti si te za 're ã'madã'ã pese za'ra wa'aba mo. ¹⁶⁻¹⁷ Tawamhã ãmama wi, wa za waptẽ, Tipẽ'ẽzani hã te te aima sãmri za'ra wa'aba da, ãsine te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da, a'rata 're sãmra u'âsi za'ra wa'aba mono da. Tô sena na te za ãnhimiroti hã te te aima 're waihu'u u'âsi za'ra wa'wa, ãpẽ'ẽzani hã. ãzazei'õ'wa norĩ hã te te waihu'u za'ra õ di, ãmama pẽ'ẽzani hã. Taha

wa, te te sima 're wē za'ra mono ō di, ĭrata 're sāmra u'âsi za'ra mono da. A norĩ wa'aba si ma tō ĭwaihu'u za'ra wa'wa, ĭpē'ēzani hā ai'rata 're sāmra aba mono wa. Zahadu wapsi te za aipē'ē 're, 're sāmra u'âsi za'ra wa'wa.

18 — Damama norĩ hā timro me 're dâ'â za'ra mono wa, waptép si 're ĭdasi'ubumroi mono ne, asiwaprosi 're asimroi wa'aba mono ō di za. Wa hā wa za we apâ atēme ĭmorĩ 'wa. 19 Syry na, wa za oto ai'rata ĭnhamra 'wa, ĭrēme ma. Taha ré hā te za duré a'â dasiwi ĭ'madâ'â ni. Taha parip si, da te dasiwi ĭzabu na sahu ō di za oto. A norĩ wa'aba si, te za duré ĭzabu za'ra wa'wa. ĭdâ'â nherē, ab're hawi ĭhâiwa'utu wa, wa za oto ĭdâ'â āna 're morĩ u'â. Taha wa, te za duré a norĩ wa'wa hā atâ'â āna 're asimroi u'âsi aba mo, hâiwa āma. 20 Apâ we atēme ĭwisi za'ra wa'aba wapsi, te za ĭwaihu'u za'ra wa'wa, ĭmama āma 're ĭhâimana mono na. ĭāma 're aihâimana za'ra wa'aba mono na, te za asina 're ĭwaihu'u za'ra wa'aba mo. Wa hā ai'āma wa'aba 're ĭhâimana mono na te za duré asina 're ĭwaihu'u za'ra wa'aba mo.

21 — Ni'wam norĩ hā ĭnhimiroti si te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhā, ta norĩ si ĭzawi pese 'wa, te za 're nomro. Te te 're ĭzawi pese za'ra mono wamhā, te za asa ĭmama hā te te 're sawi pese za'ra. Wa hā wa za duré te 're sawi pese za'ra, ĭzawi pese 'wa norĩ hā. Ta norĩ ma si, wa za 're ĭhâimana mono zém na tāma 're ĭsiwaihu'u za'ra. — Āne Zezusi te wama siwasu'u za'ra.

22 Tawamhā Zudasi te oto sadanha:

— E marĩ da, te za bété wa norĩ ma si 're asiwaihu'u mo. E marĩ wa, asazei'ō'wa norĩ ma, 're

asiwaihu'u za'ra mono õ di bété. — ãne Zudasi te sadanha. Zudasi aimawi hã. Icarizoti õ di.

²³ Tawamhã Zezusi asa te duré tãma tinha, ãne:

— Ni'wam norĩ hã te te 're ĩzawi pese za'ra mono wamhã, te za ĩnhimiroti si te te 're 'madâ'â pese za'ra. Tawamhã ĩmama, te za asa te te 're sawi pese za'ra. Wa norĩ hã wa za ĩtẽme 're wasimasisi za'ra, ĩ'rata 're wahãimana u'âsi za'ra mono da. ²⁴ Ni'wam norĩ hã te te 're ĩzawi pese za'ra mono õ wamhã, ĩnhimiroti te te 're 'madâ'â pese za'ra mono õ di za. ãne, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. ĩsi'uihã na ĩmreme na te aima rowasu'u za'ra wa'aba õ di. ĩmama mreme na si, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa, we ĩzatõrĩ'wai mreme na.

²⁵ — Ai'rata ĩnhamra aba ré, wa tô ãne aima rowasu'u za'ra wa'wa. ²⁶ Zahadu wapsi ĩmama wi, te waptẽrẽ wa, te za Tipẽ'ẽzani hã we atẽme satõrĩ za'ra wa'wa, aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hã. Wẽ uptabi di ĩpẽ'ẽzani hã. Ta hã te za uburé marĩ hã te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa. Uburé marĩ hã te aima 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na te za te te 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'wa.

²⁷ — Rowẽ na si 're anomro aba mono zéb si, wa za oto aima pisutu za'ra wa'wa, ĩ'ãma 're aipẽ'ẽzé za'ra wa'aba mono tõi da, duré asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ãna, 're anomro aba mono da. Taré te aima pisutu za'ra wa'aba õ di. ĩzazei'õ'wa norĩ nhimipisutuzém nei õ di, ĩnhimipisutuzé hã.

²⁸ Wa za oto aiwi ĩmorĩ 'wa. Niwapsi wa za duré we apâ atẽme ĩmorĩ 'wa. ãne ma tô te ĩsina ĩrotizé hã ĩwapari za'ra wa'wa aré. ĩmama u wa za oto apâ mo, ĩma ĩpire u. 'Re ĩzawi pese za'ra wa'aba mono

'wa'âhã, te aré 're ato za'ra wa'aba mo, Ìmama u za oto ìmorĩ wa, wa hã. ²⁹ Apâ ìtême ìmorĩ ò ré, wa aima ìsiwasu'u sirõmo za'ra wa'wa. E marĩ da. Te ìsina ìrotizé hã te ìsina uwaimrami wapsi, âma ìzaze za'ra wa'aba da. ³⁰⁻³¹ Aima ìmreme syry aba di za oto. E marĩ wa. Ìzazei'õ'wa norĩ wada'uri'wa, we ìzô morĩ wa, Wa'uburé hã. Ta hã ìma pire ò di. Ìma pire ò nherê, ìtême wasi'aba'rúi wa'aba, Ìmama te te ì'âma ìrotizé hã te ìsina uwaimrami da. Tawamhã te ìsina uwaimrami wapsi, Ìmama te 're ìsawi pese mono na te za da te 're ìwaihũ'u za'ra. — Ìne Zezusi te wama siwasu'u za'ra.

15

Zezusi hã uwa 'ru uptabi na te te sina ìsimiré'ézé wasu'u

¹ Tawamhã Zezusi te duré wama siwasu'u za'ra, ãne:

— Rob'ru na, wa za ìsina simiré'é, uwa 'ru na. Uwa 'ru 'madâ'â'wai âma, wa za Ìmama âma simiré'é. ² Uwa 'ru panhipti sisa'ridi hã wê ò di, 're ì'rã za'ra mono ò hã. Taha wa, uwa 'ru 'madâ'â'wa hã te za ìpanhipti hã te te 're anhihâri ì'rãi'õ hã, te te 're anhamra mono da. Tane te za Ìmama hã ìzazei'õ'wa norĩ hã te te 're azatõrĩ, ìnhiti 're hâimana za'ra mono da. Uwa 'ru panhipti sisa'riti amo hã wê za'ra di, 're 'rã za'ra mono wa. Taha wa, wa za 're ì'rã za'ra mono na simiré'é, ìzazei'wa norĩ âma 're nomro wê mono wa. Ì'wanhipré te te 're ì'anhihâri mono hã, wa za âma simiré'é, ìzazei'wa norĩ te te 're ì'manharĩ wasété za'ra mono zém na. 'Re ì'rã za'ra mono hã ìpanhipti wãi wa, ì'wanhipré ahã wamhã, te za

misi si te te 're anhihâri ĩ'madâ'â'wa hã, 're 'rãi pese za'ra mono da. Tane te za ĩmama hã ĩzazei'wa norĩ wi ĩwasédé hã te te 're anhihâri, 're nomro wẽ uptabi mono da oto. ³ A norĩ wa'wa hã te oto 're anomro wẽ wa'aba mo, ĩnhimiroti si 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono wa. ⁴ Ma'ãpé ĩ'ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono za. Tawamhã wa za 'rãwi ai'rata 're ĩhâimana u'âsi za'ra wa'wa. Uwa 'ru panhipti sisa'riti amo hã 're sab u'âsi mono õ wamhã, 're 'rãi mono õ di za, ta hã. Tane a norĩ wa'wa hã ĩ'ãma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono õ wamhã, 're anomro wẽ waihu'u aba mono õ di za.

⁵ — Uwa 'ru na wa za ĩsina simiré'é. Uwa 'ru panhipti sisa'riti na wa za duré ai'ãma simiré'é za'ra wa'wa. ĩ'ãma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono wamhã, wa za te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, 're anomro wẽ uptabi aba mono da. Asiwaprosi 're anomro wẽ waihu'u aba mono õ di za. ⁶ Ni'wam norĩ hã ĩ'ãma 're hâimana u'âsi za'ra mono õ wamhã, 're nomro wẽ mono õ di za. Ta norĩ ãma, wa za uwa 'ru panhipti nhihâri hã ãma simiré'é. Uwa 'ru panhipti nhihâri hã te te 're ĩ'anhamra mono hã, te za 're 'ré za'ra. 'Re 'ré za'ra mono wapsi, te za simisutu te te 're aza'ra ĩ'madâ'â'wa hã, te te 're asui mono da, 're zata za'ra mono da. ⁷ A norĩ wa'wa hã te za ĩ'ãma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo, 're anomro wẽ wa'aba mono da. Tawamhã ĩmama hã te za te te 're aiwapari u'âsi za'ra wa'wa, tiwi 're ĩrowaptêrê za'ra wa'aba mono zém na hã. Tawamhã tiwi 're ĩwaptêrê za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za tô te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa. ⁸ 'Re anomro wẽ uptabi aba mono wamhã, ĩzazei uptabi 'wa na te za da te 're

aiwaihu'u za'ra wa'wa. Tawamhã Īmama āma te za 're dawata za'ra. E marĩ wa. 'Re anomro wẽ wa'aba mono da, te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono wa. ⁹ Īmama, te te 're ĭzawi pese mono ne, wa tô te 're asawi pese za'ra wa'wa. Ma'āpé Īāma 're anomro u'âsi aba mono, te 're ĩ'asawi pese za'ra wa'aba mono zém na asina 're waihu'u u'âsi za'ra wa'aba mono da. ¹⁰ Wa hã Īmama nhimiroti si, wa tô te 're 'madâ'â pese. Taha wa, Īmama te te 're ĭzawi pese mono zém na wa tô ĩsina te 're waihu'u u'âsi. Tane duré a norĩ wa'wa hã ĩnhimiroti si 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono wamhã, te 're ĩ'asawi pese za'ra wa'aba mono zém na, te za asina 're ĩwaihu'u u'âsi za'ra wa'aba mo.

¹¹ — Āne wa tô aima roti za'ra wa'wa, ĩsine robzei u'âsi 're anomro aba mono da, duré ĩsine aipẽ'ẽ 're, 're atoi uptabi za'ra wa'aba mono da. ¹² Wa hã te 're ĩ'asawi pese uptabi za'ra wa'aba mono ne, te za 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. Āne wa aima roti za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. ¹³ Ni'wam norĩ hã te te 're dazawi pese za'ra mono wamhã, te za te te 're danho'reptu za'ra. 'Re dadâ'â za'ra mono da nherẽ, te za te te 're danho'reptu za'ra, dawĩ 're sisawi za'ra mono āna. ¹⁴ ĩnhimiroti si 're 'madâ'â pese uptabi za'ra wa'aba mono wamhã, ĭzawi pese 'wa, te za 're anomro aba mo. ¹⁵ Danhib'apito norĩ hã uburé tinhimiroti hã te te tãma 're waihu'u za'ra mono õ di, tãma ĩromhuri'wa norĩ ma hã, tãma ĩromhuri'wa norĩ si 're hâimana za'ra mono wa. Tanei õ di, wa hã. Uburé, wa tô Īmama nhimiroti hã te aima 're wasu'u za'ra wa'wa. Taha wa, ĩma romhuri'wa na

si te 're asisi za'ra wa'aba mono õ di za oto. Te 're ã'sawi pese za'ra wa'aba mono na zama, wa za oto te 're asisi za'ra wa'wa. ¹⁶ A norĩ wa'wa hã asima ãwẽ na'rata za'ra wa'aba õ di, ãsiré 're anomro aba mono da. Wa hã wa tô ãsima aiwẽ na'rata za'ra wa'wa, ãsiré 're anomro aba mono da. Wa tô duré aipisutu za'ra wa'wa, datẽme 're anomro aba mono da, daãma asimiromhuri 'wa hã ãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da. Tawamhã asimiromhuri za'ra wa'aba na hã robaba õ di za. Æne wamhã, ãmama te za te te 're aiwapari u'âsi za'ra wa'wa. Tawamhã uburé marĩ hã te te aima 're ãwẽ za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, tiwi 're rowaptẽrẽ za'ra wa'aba mono wamhã, te za te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa. ¹⁷ Æne wa za duré aima roti za'ra wa'wa. Ma'ãpé, 're asisawi pese za'ra wa'aba mono za.

Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ, da te 're ãruiwapari za'ra mono zé wasu'u

¹⁸— ãzazei'õ'wa norĩ hã te te siwi 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhã, asõwa wa'aba, da te dasiwi 're ãruiwapari 'rata mono na, te za ãma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo. ¹⁹ ãzazei'õ'wa norĩ niwĩ 're anomro u'âsi aba mono 'wa'ãhã, te aré da te dasiwi 're asawi pese za'ra wa'wa. Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã ãzazei'õ'wa norĩ niwĩ 're anomro aba mono õ di oto. Wa hã wa tô aipisutu za'ra wa'wa, ãniwĩp si 're anomro aba mono da. Taha wa, te za tô ãzazei'õ'wa norĩ hã te te siwi 're ai'ruiwapari u'âsi za'ra wa'wa, ãsiniwĩ 're anomro u'âsi aba mono õ wa. ²⁰ Asina ãwapari pese za'ra wa'aba, ãma 're rosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mono da, ãmreme na. Danhib'apito norĩ ma, da te 're ãmanharĩ za'ra mono zéb zarina, te za duré

tãma ãromhuri'wa norĩ ma, da te 're 'manharĩ za'ra. Wa hã Asib'apito za'ra wa'wa hã da te ãma 're ãrob'manharĩ wasété za'ra mono ne, te za duré aima wa'aba da te 're rob'manharĩ wasété za'ra. Duré ãnhimiroti hã da te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhã, asimiroti za'ra wa'aba zama te za da te 're 'madâ'â pese za'ra. ²¹ We ãzatõrĩ'wa na da te 're waihu'u za'ra mono õ di, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã. Taha wa, te za da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'wa, ãzazei'wa 're anomro aba mono wab zama. ²² Tawamhã wa hã we datême ãmorĩ wa, te za oto te te siwi 're da'awê'õ 'Re ãhãimana u'âsi mono hã, da te 're ãzaze za'ra mono õ wa. Tawamhã ari'wi te za 're dasi'ubumro, da te 're ãzaze za'ra mono õ na, da te dasiwi 're udã waihu'u za'ra mono õ wa za. ²³ Wa hã da te dasiwi 're ãruiwapari mono wamhã, ã'u'ãbã te za ãmama hã da te dasiwi 're 'ruiwapari. ²⁴ Wa hã marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã wa tô te dama 're ab'manharĩ wê aré, danho'a, da te dasiwi 're ãzaze za'ra mono da, 'Re ãhãimana u'âsi mono we te te ãzatõrĩ na. Ni'wa ãsine hã te te 're da'apawapto mono õ di aré. Tane nherê, da te dasiwi 're ãzaze za'ra mono õ di, we te te ãzatõrĩ na. Marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã, te dama 're ab'manharĩ mono õ 'wa'ãhã, te te aré 're da'awê'õ mono õ di, da te 're ãzaze za'ra mono õ zém na hã. Tane nherê, danho'a te dama 're ab'manharĩ wê mono nherê, ma tô ãmama me da te dasiwi 're wa'ruiwapari. ²⁵ “Marĩ hã te dama 're ab'manharĩ wasété mono õ nherê, ma tô taré da te dasiwi 're ãruiwapari.” ãne duréihã ma tô wahi'rada hã ã'ãma rob'ui'ére siro, romhã ré. ãzazei'õ'wa norĩ hã ma tô oto sina uwaimrami za'ra, te te siwi 're ãruiwapari mono

zém na hã.

²⁶ — Zahadu wapsi wa za we atême satõrĩ za'ra wa'wa, Ĩmama pẽ'ẽzani hã, aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hã. Tô sena uptabi ĩsimirowasu'u hã. Ĩmama hawi te za we atême timorĩ za'ra wa'wa, ĩnhimiroti na te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da. ²⁷ A norĩ wa'wa hã ma tô ĩsiré 're anomro aba mo, Ĩmama nhimiroti na te dama âma ĩsãna'ratazém hawi. Taha wa, te za a norĩ wa'aba zama ĩnhimiroti na 're ĩdapawaptob u'âsi za'ra wa'aba mo. — ãne ma tô Zezusi hã sina wama roti za'ra.

16

¹ ãne te duré wama nharĩ za'ra, Zezusi hã:

— ĩnhimiroti hã 're rême za'ra wa'aba mono tõe da, wa tô ãne aima roti za'ra wa'wa. ² Dama ĩpire norĩ hã te za aiwi te te 're rosawi za'ra wa'wa, rowahutuzéb u dame 're asisisi aba mono tõe da. Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tãma pisutu za'ra newa, te za ai'uprosi aba ni. ³ 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã da te dasiwi 're waihu'u mono õ di, Ĩmama na. Ĩzama we te te ĩzatõrĩ na, da te dasiwi 're ĩzaze za'ra mono õ di. Taha wa, ĩzadawa wasu'u'wã 're anomro aba mono nherẽ, te za da te 're ai'ruiwapari u'âsi za'ra wa'wa. ⁴ ãne, wa aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa, da te dasiwi 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wapsi, ĩmreme na 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono da, marĩ zô asipibu ma, 're asõpré wa'aba mono tõe da. — ãne ma tô wama waihu'u sirõmo za'ra, Zezusi hã.

*Zezusi hã, Timama pê'êzani na te te dama
ĩropisutuzé wasu'u, dapawapto'wa da*

Tawamhã ãne ma tô duré wama waihu'u za'ra:

— ãne na te aima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono ô di aré, zahadu ai'rata 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono wa. ⁵⁻⁶ Apâ wa za oto aiwi ĩmorĩ za'ra wa'wa, we ĩzatõrĩ'wai u. Taha wa, ãhãna si wa tô uburé aima rowasu'u za'ra wa'wa, asina waihu'u sirõmo za'ra wa'aba da. ãne aima ĩsiwasu'u za'ra wa'aba wa, aipê'êzé ahâ za'ra wa'aba di, we ĩzatõrĩ'wai u za oto aiwi ĩmorĩ za'ra wa'aba wa. “E momo te za aimo,” ãne asiwi ĩzadanhari na sahu za'ra wa'aba ô di za, te aima waihu'u pese za'ra wa'aba da. ⁷ Tô sena, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Wa za oto aiwi ĩmorĩ za'ra wa'wa, aipawapto'wa za'ra wa'aba 'wa da hã we te atême satõrĩ za'ra wa'aba hã, rowē u'âsi 're anomro aba mono da. Aiwi ĩmorĩ za'ra wa'aba ô wamhã, we atême morĩ za'ra wa'aba ô di za, aipawapto'wa za'ra wa'aba 'wa da hã. ĩmorĩ wapsi, ĩsiwa'rãmi wa za we atême satõrĩ za'ra wa'wa. ⁸⁻¹¹ We atême wisi za'ra wa'aba wapsi, te za marĩ hã te te dama 're awaihu'u, da te dasina 're waihu'u za'ra mono da. ĩmreme na da te 're ĩzaze za'ra mono ô wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, dawē ô na te za te te dama 're awaihu'u. 'Re ĩmorĩ wē u'âsi na zama te za duré te te dama 're ĩwasu'u, da te 're ĩwaihu'u za'ra mono da. 'Re ĩmorĩ wē u'âsi wa, wa za apâ mo, ĩmama u. Apâ ĩmorĩ wamhã, asiwi 're ĩzabui waihu'u za'ra wa'aba mono ô di za. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô sima ãma roti siro, ti'ai ãma dawada'uri wasété 'wa te te azâri da, Wa'uburé hã. ãne na te za duré te te dama 're awaihu'u, aipawapto'wa za'ra wa'aba 'wa da hã.

12 — Uburé marĩ hã ĩnhimirowasu'u na te aima wasu'u ze za'ra wa'aba nherẽ, te aima rowasu'u za'ra wa'aba õ di za a'â. E marĩ wa. Zahadu aima pibu pese za'ra wa'aba õ wa. ¹³ Zahadu wapsi aipawaptob za'ra wa'aba 'wa da hã, te za we atẽme timorĩ za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani hã. Tô sena uptabi, ĩsimiroti hã. We atẽme wisi za'ra wa'aba wapsi, te za uburé roti tô sena uptabi hã te te aima 're waihu'u pese za'ra wa'wa. Si'uihã na te te aima 're waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za. ĩnhimirowasu'u zarina si te za te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa. Romhã ré te za duré za romhâimanazé hã te te aima 're waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. ¹⁴ ĩnhimiroti si te za te te aima 're waihu'u u'âsi za'ra wa'wa. ĩnhimiroti te te aima 're waihu'u u'âsi za'ra wa'aba mono wamhã, ĩnhisi za'êtẽ di za, ĩzazei'wa norĩ ma. ¹⁵ Aiwa wanhimiroti hã, ĩmama me. Taha wa, te za ĩnhimiroti si te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa, ĩmama pẽ'ẽzani hã.

Zezusihi siré norĩ hã za tiwi ĩrobzei'õ za'ra zé wasu'u, duré apâ za tãma ĩrowẽ za'ra zé wasu'u me

16 — Syry na, wa oto ai'rata ĩnhamra 'wa. Āhã parip si, ĩzabu za'ra wa'aba õ di za a'â. Taha parip si te za duré ĩzabu za'ra wa'wa. — Āne Zezusi te wama siwasu'u za'ra.

17-18 Tawamhã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã wa wasima rowasu'u za'ra ni, ti'a wi:

— Wa'rata te za nhamra. Syry na wa'rata sãmra parip si, wa te sabu za'ra õ di za a'â, Timama u za apâ morĩ wa za oto. Taha parip si, wa za duré sabu za'ra ni. E niha, syry na ĩmreme hã. Āne wamhã,

wama pibu prā za'ra di. — Āne aihĩni ō nherē, wa wasima rowasu'u za'ra ni.

¹⁹ Zezusihi mreme hã wa te wasiwi waihu'u ō wa, wa te wasiwi sadanharĩ ze ti oto. Āne ma tō sina wawaihu'u za'ra, Zezusi hã. Taha wa, te wama nharĩ za'ra, āne:

— Wa tō aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, āne: “Syr̃y na wa oto ai'rata ĩnhamra 'wa. Āhã parip si, ĩzabu za'ra wa'aba ō di za a'â. Taha parip si te za duré ĩzabu za'ra wa'wa.” Āne wa tō aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. E ĩmreme hã aima pibu prā za'ra wa'aba di. E aima pibu prā za'ra wa'aba wa, te āne asima ĩrowasu'u za'ra wa'wa. ²⁰ Asina ĩwapari pese za'ra wa'aba za. A norĩ wa'wa hã aiwawa ahã za'ra wa'aba di za. ĩzazei'ō'wa norĩ si te za 're to za'ra. Aipē'ēzé ahã za'ra wa'aba nherē, aipē'ēzé u'âsi 're anomro aba mono ō di za. Zahadu wapsi, aima 're rowē uptabi za'ra wa'aba mono di za. ²¹ Pi'ōi āma te za ĩwasã hã 're sépu'u za'ra, tãma 're ĩrere'e mono zéb u hã, romhuture wa oto. Tãma 're rere'e mono parip si, tãma 're rowē za'ra mono di za oto, ĩna ma. Taha wa, tihâzé na hã te te 're rosa'rata u'âsi za'ra mono ō di za oto. ²² Tane duré a norĩ wa'wa hã, te za aipē'ēzé hã a'â ĩsépata za'ra wa'wa. Apâ atēme ĩwisi aba wapsi, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di za. Robzei u'âsi te za 're anomro aba mo.

²³ — Niwapsi, ĩmama hã te za we Tipē'ēzani hã atēme satōrĩ za'ra wa'wa. Tawapsi asiwi 're ĩzadanharĩ za'ra wa'aba mono ō di za, marĩ hã 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. Tō sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Marĩ hã te aima 're ĩwē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba si, te za ĩmama wi 're ĩwaptērē za'ra wa'aba mo,

ĩmreme zarina. Tawamhã te za te te aima ãma 're a'uwa'imrami 'wa. ²⁴ Zahadu marĩ hã te aima 're ĩwẽ za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, ĩmama wi 're waptẽrẽ za'ra wa'aba mono õ di. Te za oto tiwi 're ĩrowaptẽrẽ za'ra wa'aba mo, te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono da, robzei u'âsi 're anomro aba mono da.

Zezusi hã sisa'u za te te ĩdarẽme na, duré Timama u za ĩmorĩzém na ĩsiwasu'uzé wasu'u

²⁵ — Āhãna sô'awi, ĩmama hã te aima wasu'u za'ra wa'aba õ di. Romnhimiré'é na si wa tô te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Niwapsi, wa za sô'awi te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, romnhimiré'é ãna. ²⁶⁻²⁷ Tawapsi te za marĩ hã te aima 're ĩwẽ za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, ĩmama wi 're ĩwaptẽrẽ za'ra wa'aba mo, ĩmreme zarina. Wa hã ĩmama wi, marĩ hã te aima 're waptẽrẽ za'ra wa'aba mono õ di za. Asi'uihã na te za tiwi 're ĩwaptẽrẽ za'ra wa'aba mo. Tawamhã ĩmama si te za si'uihã na te te aima 're sômri za'ra wa'wa, ta hã te te duré 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa. E marĩ wa, ma tô ĩmama hã te te 're asawi pese za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã ma tô 're ĩzawi pese za'ra wa'aba mo. ĩmama hawi we ĩmorĩ na ma tô duré 're ĩzaze za'ra wa'aba mo. Taha wa, ma tô te te 're asawi pese za'ra wa'wa, ĩmama hã. ²⁸ ĩmama hawi wa we datẽme mo. Apã wa za duré dahawi ĩtẽme mo, ĩmama u. — Āne te wama siwasu'u za'ra, Zezusi hã.

²⁹⁻³⁰ Taha wa, wa tô tãma nharĩ za'ra ni:

— Sô'awi ma tô oto wama asiwasu'u za'ra, romnhimiré'é ãna. Wanhimirosa'rata za'ra hã ma tô

asina ãwaihu'u siro. Taha wa, wa te wasiwi asadan-harĩ da, asina wazô asimipari ô di. Æne wama waihu'u pese za'ra di oto. Taha wa, wa tô asaze za'ra ni, tô sena 'Re ãhâimana u'âsi mono hawi we aimorĩ na. — Æne wa tô tãma nharĩ za'ra ni.

³¹⁻³² Taha wa, ma tô Zezusi hã asa wama nharĩ za'ra:

— E tô sena ma tô oto ãzaze za'ra wa'wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono hawi we ãmorĩ na hã. Até tô sena ãzaze za'ra wa'aba ô di. Romhuture di oto bâdã hã, ãhawi ãropéi wa'aba mono zéb u hã, asôrôwa wa'aba u. Tane nherẽ, asiwi ãrẽme za'ra wa'aba nherẽ, ãsiwaprosi ãhâimana ô di za. ãmama, te ãsiré 're hâimana u'âsi. ³³ Æne na wa tô aima rowasu'u za'ra wa'wa, ããma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, rowẽ na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Tane nherẽ, ãzazei'ô'wa norĩ hã te za tô te te 're ai'ruiwapari u'âsi za'ra wa'wa. Taha wa, te za 're ãrobzépata za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, te za asiptete sina ããma 're anomro aba mo. Wa hã ãzazei'ô'wa norĩ ma, ãnhiptete uptabi wa, wa tô ãma ai'uté za'ra. — Æne te Zezusi hã wama siwasu'u za'ra.

17

Zezusi hã Timama ma ãmremezé wasu'u

¹ Tawamhã wama siwasu'u za'ra pari, Timama ma mreme da, te hãimo rob'madã, Zezusi hã. Æne te Timama ma tinha:

— ãmama, bâdã ãma ãpisutuzé hã ma tô ãwa waptãrã. Ma'ãpé, we ãpawapto na, ããma ãrotizé hã te dama ãsina uwaimrami da, ai'ãma 're dawata u'âsi za'ra mono da. ² A hã ma tô ãma 're ãda'apisutu mo, ãzazei'wa 're danomro mono da. Wa hã ma tô

duré ĩpisu, uburé dama ĩpire uptabi da. E marĩ da. Ĩzazei'wa norĩ ma, te 're apisutu mono da, robzei u'âsi ĩ'âma 're nomro u'âsi mono da, duré 're dâ'â za'ra mono âna, ai'rata 're hâimana u'âsi za'ra mono da, hâiwa âma. ³ A hã misire Danhib'apito uptabi. Wa hã Zezu Cristu Danho'reptui'wa da, ĩpisudu, we datême ĩzatõrĩ. ãne na, da te 're wawaihu'u za'ra mono wa, da te 're wazazei pese za'ra mono wamhã, robzei u'âsi te za ĩ'âma 're danomro. 'Re dadâ'â za'ra mono âna, te za duré 're dasi'ubumroi u'âsi, hâiwa âma. ⁴ Romhuri hã ĩma ĩpisudu hã wa tô oto ĩsina uwaimra. Te ĩsina uwaimrami wa, te za oto ai'âma 're dawata u'âsi za'ra. ⁵ Ti'a õ ré hã, wa tô aiwa wawaihu'u pese na wasiré 're wasimasisi u'âsi, marĩ õ uptabi ré hã. Taha wa, rowẽ uptabi di, wama. Ma'ãpé, we ĩma nharĩ, aiwa wasiré 're wasimasisi u'âsi mono da duré apâ.

⁶ — ã norĩ hã te asib'a'uwẽ 're nomro. Asib'a'uwẽ si 're nomro mono wa, ma tô oto ĩma ĩpisutu za'ra, ĩnhib'a'uwẽ 're nomro mono da. Wa tô te tãma 're aiwasu'u u'âsi za'ra, 're aihâimana mono zém na. Asimiroti hã ma tô te te 're 'madâ'â pese za'ra. ⁷⁻⁸ Marĩ hã ĩma 're ĩ'awaihu'u mono zém na si, wa tô te tãma 're waihu'u za'ra. ãne na ma tô ã norĩ hã te te 're ĩzaze za'ra. ã norĩ ma, asimiroti hã wẽ za'ra di. Tô sena aihawi we ĩmorĩ na ma tô ĩzaze za'ra. A hã we ĩzatõrĩ'wa na ma tô duré ĩzaze za'ra.

⁹ — ãhãna wa aima âma wasu'u za'ra, 're pawap-tob u'âsi za'ra mono da. Ĩzazei'õ'wa norĩ hã te aima âma wasu'u za'ra õ di. We ĩma ĩpisutu za'ra norĩ si, wa âma aima wasu'u za'ra, asib'a'uwẽ 're nomro mono wa, duré 're pawaptob u'âsi za'ra mono

da. ¹⁰ Īnhib'a'uwē norī hā uburé asib'a'uwē te 're nomro. Asib'a'uwē norī hā uburé ĭnhib'a'uwē te duré 're nomro. Tawamhā ĭ'āma 're ĭnomro wē mono zéb zarina, te za ĭ'āma 're dawata u'āsi za'ra.

¹¹ Āhāna āme 're ĭnhamra u'āsi mono ō di za oto. Atēme wa za oto āma mo. Ā norī si te za ĭza'u 're si'ubumro, ĭzazei'ō'wa norī 'rata. ĭmama, a hā aiwē uptabi na te 're asāmra mo. Ma'āpé, we ĭma ĭpisutu za'ra hā we 're apawaptob u'āsi mono, aiwaihu'u pese na, wasine 're sisawi pese za'ra mono wa, tĩhimirosa'rata na 're sisazei pese u'āsi za'ra mono da. ¹² ĭ'rata 're ĭnhamra za'ra mono ré, wa tô uburé te 're 'madâ'â pese za'ra, aiwaihu'u pese zarina, ĭwi 're si'utōrī za'ra mono tō da, duré ĭnhib'a'uwē u'āsi 're nomro mono da. Misire ma tô simini. Īnhib'a'uwē uptabi hā 're morī ō wa, ma tô asimiroti hā tirē. Duréhā poto ō ré, ma tô ōhō āma ĭbaihā na rob'ui'ére siro, wahi'rada hā. Āhāna ma tô oto sina uwaimra, ō hā. ¹³ Āhāna bâdâ hā romhuture di oto, āma atēme ĭmorīzé hā. Āme ĭnhamra ré, wa āne aima mre, te te ĭwapari za'ra wa, ĭsine robzei u'āsi 're nomro mono da. ¹⁴ ĭsiré 're nomro mono ré, wa tô te tāma 're asadawa wasu'u za'ra, uburé. Wa hā ĭzazei'ō'wa norī niwī 're ĭmorī ō di. Tane ā norī hā ĭzazei'ō'wa norī niwī, 're nomro mono ō di duré. Taha wa, ma tô ĭzazei'ō'wa norī hā ĭsiré te te 're 'ruiwapari za'ra. ¹⁵ Āne te āma aima wasu'u za'ra ō di, ĭzazei'ō'wa norī wi, āma asitēme waibu da. Wa'uburé wi, ĭwasété uptabi wi, āma 're asisaprī u'āsi za'ra mono da, wa āne āma aima wasu'u za'ra. ¹⁶ Wa hā ĭzazei'ō'wa norī niwī, 're ĭmorī ō di. Tane ā norī hā ĭzazei'ō'wa norī niwī 're nomro mono ō di duré.

17 Asimiroti hã tô sena uptabi. Tawamhã te za asimiroti na 're ĩpawaptob u'âsi za'ra mo, ai'ãma si 're nomro wẽ uptabi mono da. 18 A hã we datẽme ĩzatõrĩ ne, wa za oto datẽme satõrĩ za'ra, te te dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra mono da. 19 Wa hã wa tô ĩsina asaze, ĩ'ãma ĩrotizé hã te ĩsina uwaimrami da. E marĩ da. ã norĩ zama ãma 're ĩroti za'ra mono zé hã te te sina 're asazei pese za'ra mono da, taha zarina, te te ãma 're uwaimrami za'ra mono da.

20-21 — ĩmama, 're wasisawi pese mono wa, wa tô wanhimirosa'rata na 're wasisazei pese u'âsi. Ma'ãpé, uburé ĩzazei'wa norĩ hã 're apawaptob u'âsi mono, wasine 're sisawi pese za'ra mono wa, tinhimirosa'rata na 're sisazei pese za'ra mono da. ã norĩ si 're pawaptob za'ra mono õ di za. ã norĩ nhimirowasu'u zarina, za te te 're ĩzaze za'ra mono norĩ zama te za 're ĩ'apawaptob u'âsi mo. Tawamhã wasine 're sisawi pese za'ra mono wa, te za duré tinhimirosa'rata na 're sisazei pese za'ra. ãne wamhã, tô sena datẽme we ĩzatõrĩ na, te za da te 're ĩzaze za'ra. 22 A hã 're ĩzawi u'âsi mono wa, ĩma 're rowẽ u'âsi mono dĩ. A hã 're ĩzawi pese mono ne, wa za ĩzazei'wa norĩ hã õne u'â te 're azawi pese. E marĩ da. Wasine 're sisawi u'âsi za'ra mono wa, tinhimirosa'rata na zama 're sisazei pese u'âsi za'ra mono da, ta norĩ ma zama 're rowẽ u'âsi za'ra mono da. 23 ĩsiré 're aimorĩ ne, wa za duré wa hã ĩsiré 're ĩmorĩ u'âsi za'ra. Tawamhã wasine 're sisawi u'âsi za'ra mono wa, tinhimirosa'rata na zama te za 're sisazei pese u'âsi za'ra. ãne wamhã, te za da te 're ĩzaze za'ra, tô sena datẽme we ĩzatõrĩ na. Duré 're ĩzawi pese mono ne, ĩzazei'wa norĩ hã 're ĩ'azawi pese mono

na, te za da te 're aiwaihu'u za'ra.

²⁴ — Ti'ai õ ré te 're ĭzawi pese mo, marĩ õ uptabi ré. 'Re ĭzawi pese mono wa, ma tô ĭma ĭpisu, ĭãma 're dawata u'âsi za'ra mono da, duré ĭhâiba na rowa'a za'etê ré, 're ĭhâimana u'âsi mono da. ĭmama, âne na hã te te 're ĭmadâ'â za'ra mono da hã, wa tô ĭsima wê za'ra, za 're ĭhâimana mono zéb âma, ĭrata 're si'ubumroi u'âsi mono da, ĭma ĭpisutu za'ra norĩ hã. ²⁵ ĭmama, a hã aiwê uptabi na te 're asãmra mo. A hã we datême ĭzatõrĩ na te te 're asaze za'ra mono õ di, ĭzazei'õ'wa norĩ hã. Tazahã, ĭma aiwaihu'u pese di, we ĭzatõrĩ'wa na. Âne na hã ĭzazei'wa norĩ ma zama, tãma aiwaihu'u pese za'ra di. ²⁶ Taha wa, wa tô te tãma 're aiwasu'u u'âsi za'ra, 're ĭda'azawi pese mono zém na, te te siwi 're aiwaihu'u u'âsi za'ra mono da. Õne u'âsi, wa za duré te tãma 're aiwasu'u za'ra, 're ĭzawi pese mono zarina, duré 're sisawi pese za'ra mono da. — Âne te Timama ma rowasu'u, Zezusi hã.

18

Zezusi hã da te dasiwi ĭârizé wasu'u

Mateusi 26.47-56; Marcusi 14.43-50; Rucasi 22.47-54

¹ Tawamhã Timama ma mreme pari, wa tô rob u wawairébé ni oto, ĭsiré âi ba wasi'aba'ré da. Séderõ pa zara u, wa saprĩ za'ra ni, wede 're ĭsimasa mono zéb u. ² Tamomo wa tô nasi wasi'rã'õtõ ni Zezusihi me, wede 're ĭsimasa mono zéb âma. Nasi ĭwasi'rã'õtõzé hã Zudasihhi ma, waihu'u pese di. ³ Tawamhã te te oto sô danhimro, tamomo. Da'wapéi'wa norĩ hã te sô te te simro, ahâ na. Zeruzarê âma 'ri za'etê 'madâ'â'wa norĩ zama te sô te te simro, sasedoti ĭpire norĩ zadawa para, duré

parisezu norĩ zadawa para. Tawamhã 'rãsitõ ré, te sô ai'aba're ni, uzi ré zama. Danhiwãi ré zama te sô ai'aba're ni, sib'ézé 'wapa ré zama. ⁴ We oto sô dasihutu wamhã, Zudasihĩ zama ma we dame wi. Romhã ré ma tô uburé sina waihu'u siro, Zezusi hã da te tãma ĩ'manharĩ za'ra zém na. We sô dasihutu wamhã, ma datême watobro. Âne te dama tinha:

— E 'wa sô, te asôpré wa'wa.

⁵ Tawamhã asa te âne tãma nharĩ za'ra:

— Zezusihi zô, wa wanhopré ni, Nazaré hawi we ĩmorĩ zô.

Tawamhã Zezusi te dama siwasu'u oto:

— Wa hã Zezusi. Âhãta wa za.

⁶ Tawamhã ĩmreme ma, ma tô ai'marôpãrĩ za'ra ni. ⁷ Tawamhã Zezusi te duré dama tinha:

— E 'wa sô, te asôpré wa'wa.

Tawamhã asa te duré tãma nharĩ za'ra, âne:

— Zezusihi zô, wa wanhopré ni, Nazaré hawi we ĩmorĩ zô.

⁸ Taha wa, te duré Zezusi hã asa dama siwasu'u:

— Wa hã Zezusi. Wa tô aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa. ĩzô si asôpré wa'aba wamhã, ma'âpé ã norĩ hã satõrĩ za'ra wa'aba, si'aba're da. — Âne te tãma nharĩ za'ra, timreme, Timama ma, te te wa'ãma ãma uwaimrami za'ra da.

⁹ Âne Zezusi hã ma tô Timama ma siwasu'u, aré: “ĩma ĩpisutu za'ra norĩ hã wa tô te 're 'madâ'â pese za'ra, ĩwi si'utõrĩ tō da.” Âne ma tô tãma siwasu'u aré. Tawamhã da'wapéi'wa norĩ, te te siwi wawaibui õ wamhã, timreme, Timama ma, ma tô wa'ãma ãma uwaimra.

¹⁰ Tawamhã Sima Pedru ma tô sib'ézé 'wapa hã waze. Te te wazere wi, ma romhuri'wa hã ãma po're nhizâ, ĩpo're nhimire niwĩ. Sasedoti ĩpire

uptabi ma romhuri'wa, ta hã. Romhuri'wa nhisi hã, Macu na ĩsisi hã. ¹¹ Tawamhã Zezusi hã te Pedruhu ma tinha:

— Sib'ézé 'wapa hã apâ sêrê. E wa za dawī ĩsisawi, ĩmama te te ĩ'ãma ĩrotizé hã te ĩsina uwaimrami tō ãa. Mare di. Te robzépata da nherê, wa za oto ĩsina uwaimra. — Āne te Pedruhu ma tinha, Zezusi hã.

Anasihi u, Zezusi da te dasiwi ĩsaprõnizé wasu'u

¹² Tawamhã Zezusi hã da'wapéi'wa norĩ hã ma tō siwi ti'â, tinhib'apito me. 'Ri za'êtê 'madâ'â'wa norĩ me zama ma tō siwi ti'â. Ma tō dasiwi pawasisi ni oto. ¹³ Tawamhã Anasihi u te oto siwi saprõni za'ra. Ta hã Anasi hã, Caipasihi maprewa. Sasedoti ĩpire uptabi, Caipasi hã. ¹⁴ Ta hã ma tō āne tisiré norĩ ma roti za'ra aré, dama ĩpire norĩ ma: “Misire, wa te wasiwi wĩrĩ wamhã, wama rowê za'ra di. Wama pire za'ra õ di.” Āne ma tō tãma roti za'ra aré.

Pedru hã Zezusi te te dawī ĩ'udâzé wasu'u

Mateusi 26.69-70; Marcusi 14.66-68; Rucasi 22.54-57

¹⁵⁻¹⁷ Tawamhã Zezusi hã da te dasiwi saprõni wamhã, Pedru hã te Zezusihi zarina mo. ĩzama wa duré ĩsarina mo, sasedoti ĩpire uptabi nhorõwa u. ĩwétési, wa ĩsarina āzé 'ri 'wawī wa'ra u, tãma ĩwaihu'u pese wa, 'ri tede'wai ma. Pedru hã te rowi za, 'ridawa 'rata. 'Ri 'wawī wa'ra āma 'ridawa te pi'õ hã 'madâ. Tawamhã wa hã wa mo, 'ridawa u. Pi'õi ma, wa tinha, Pedruhu wi te te rosawi tō ãa. Taha wa, te te tãma wê wa, wa tō 'mazé Pedru hã, 'ri 'wawī wa'ra u. Taha wa, te pi'õ hã Pedru sadanha:

— E a hã, Zezusihi siré te 're aimo.

Tawamhã Pedru asa te tãma tinha:

— Mare di. Wa hã ĩsiré 're ĩmorĩ õ di. — Āne te tãma tinha.

¹⁸ Tame romhuri'wa norĩ hã te sima ro'o za'ra, hã te, hãiro za'ra da. 'Ri za'ětê 'madâ'â'wa norĩ me, te sima ro'o za'ra. Pedruhu zama te dame tihãiro.

Sasedoti ĩpire uptabi hã, Zezusi te te ĩsadanharĩzé wasu'u

Mateusi 26.57-68; Marcusi 14.53-65; Rucasi 22.54, 66-71

¹⁹ Tawamhã sasedoti ĩpire uptabi hã te Zezusi sadanha, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ na. ĩsimiroti na zama te sadanha. ²⁰⁻²¹ Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha:

— Sõ'awi wa tô te dama 're rowahutu u'âsi, rowahutuzé mono bâ. Āme dasi'rã'õtõzéb âma zama, wa tô nasi dama rowahutu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're ĩdawata za'ra mono zéb âma hã. Pi'uriwi te dama 're rowahutu mono õ di. E marĩ da, te ĩzadanha. ĩwapari'wa norĩ hã te za ĩsadanharĩ za'ra wa'wa, te te aima ĩzadawa wasu'u za'ra da. Ta norĩ ma, waihu'u pese za'ra di, ĩnhimirowasu'u hã. — Āne Zezusi te tãma tinha.

²² Tawamhã Zezusihi 'rata aibâ ĩsa, ma tinhib'rata na 'rãime. Te tãma tinha:

— E niha te âne tãma ĩnha, sasedoti dama ĩpire uptabi ma nherê.

²³⁻²⁴ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— ĩmreme na te âma upai wamhã, ma'ápé we ĩma waihu'u. E marĩ da, ma ĩrãime, ĩmreme wê nherê. — Āne Zezusi te aibâ ma tinha. Tawamhã Anasi hã ma tô Zezusi hã dama ti'ru, Caipasihi u da te dasiwi saprõni da.

Tawamhã pawasisi ré, ma tô ãtẽme dasiwi saprõni ni, sasedoti ãpire uptabi u.

Pedru hã Zezusi te te duré dawi ã'udâ na ãsahuzé wasu'u

Mateusi 26.71-75; Marcusi 14.69-72; Rucasi 22.58-62

²⁵ Tawamhã Sima Pedru te zahadu za, unhama ãma hã'ro da. Taha wa, te ãne sadanharĩ za'ra:

— E a hã te Zezusihi siré 're aimo.

Tawamhã Pedru hã ma tô dawi ai'udâ. Te tãma nharĩ za'ra:

— Mare di. Wa hã ãsiré 're ãmorĩ õ di.

²⁶ Tawamhã aibâ te duré sadanha Pedru hã, sasedoti ãpire uptabi ma, romhuri'wa hã. Taha sisãnawã, ma tô Pedru po're nhizã. ãne te Pedru sadanha:

— E a hã, wede, 're ãsimasa mono zéb ãma, wa tô ai'madã.

²⁷ Taha wa, ma tô duré Pedru hã tiwi ai'udâ.

Tiwi si'udâ parip si, ma tô si'a hã awa'awi hã.

Zezusi hã Piratuhu u da te ãsaprõnizé wasu'u

Mateusi 27.1-2, 11-14; Marcusi 15.1-5; Rucasi 23.1-5

²⁸ Tawamhã Caipasihi nhorõwa hawi ma tô Zezusi hã siwi saprõni za'ra, wasiré zudezu norĩ hã, romanu nhorõwa u robza'rã ré. Roti'wa dama ãpire uptabi romanu hã, Piratu na ãsisi hã. Te te ãtẽme siwi ãwisi wamhã, 'ri para u te te siwi 'mazébré õ di, Piratuhu u. Rowi te ãré aimasa. E marĩ wa. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti waihu'u'õ'wai wa, Piratu hã. Tawamhã Pascowa na dato nhisi bâta na, dasi'rã'õtõ ré, sisisi õ di za, siwasété za'ra tõ da. Siwasété za'ra 'wa'ãhã, aré dame saihuri waihu'u õ di. ²⁹ Tawamhã Piratu hã ma tô datẽme watobro. ãne te dama tinha:

— E marĩ wa, te we bété asiwi ãsaprõni 'wa. E marĩ, ma 'manha.

³⁰ Tawamhã te asa tãma rowasu'u za'ra:

— Tiwasédé te te 're 'manharĩ u'âsi mono õ 'wa'âhã, aré wa te aima hãiba nhomri za'ra õ di.

³¹ Tawamhã Piratu te asa tãma nharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã te za asiwi ãsaprõni za'ra wa'wa, asi'uihã na aihirata norĩ nhimi'manharĩzéb zarina, marĩ hã tãma 'manharĩ za'ra wa'aba da, tiwasédé hã asõ'a za'ra wa'aba, te te 're 'manharĩ u'âsi mono wamhã.

Taha wa, ma tô asa tãma nharĩ za'ra, Piratuhu ma:

— Mare di, wa te wasiwi saprõni õ di za. Asib'apito, ma tô wawi sawi za'ra, ni'wa hã tiwasédé te te 'manharĩ wamhã, wa te wasiwi wĩrĩ tã da. — ãne te Piratuhu ma nharĩ za'ra.

³² Romhã ré ma tô Zezusi hã siwasu'u tidâ'âzém na, wedepo'o nhonhi'rãmi na da te dasiwi ãsasõmrizém na. Tawamhã Piratu te te dama 'rui wapsi, te za 're ãsiwasu'u mono zéb zarina, dasiwi sasõmri ni.

³³ Tawamhã Piratu, ma tô 'ri para u apâ ãzé. 'Ri para u sébré parip si, te Zezusihi zô hã, 'ri para u ãtême sébré da, te te sadanharĩ da, Piratu hã. Tawamhã ãne te sadanha:

— E a hã, zudezu norĩ nhib'apito.

³⁴ Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha:

— E apito na da te aima ãwasu'u za'ra wa, te ãzadanhã. E asi'uihã na te ãzadanhã, wa hã apito zô.

³⁵ Tawamhã Piratu hã te duré asa tãma tinha:

— E wa hã zudezu na 're ãhãimana mono bâ, ãsi'uihã na te asadanharĩ da hã. Asiré zudezu norĩ

hã ma tô siwi ãma aihâiba nho, sasedoti ãpire norĩ me. E marĩ, ma bété ã'manha.

³⁶ Tawamhã ma tô Zezusi hã asa tãma siwasu'u:

— Wa hã ti'ai ãma danhib'apito na 're ãhâimana mono õ di. Danhib'apito na 're ãhâimana mono 'wa'âhã, wa aré ãnhib'a'uwê norĩ hã wada'uri za'ra, te te da'wapé za'ra da, da te dasiwi ãhâiba nhomri tõ da, dama ãpire norĩ u. Wa hã ti'ai ãma danhib'apito na 're ãhâimana mono õ di. — ãne ma tô Zezusi hã tãma siwasu'u.

³⁷ Taha wa, ma tô Piratu hã asa duré sadanha:

— E a hã danhib'apito.

Zezusi te duré tãma tinha:

— Tahata ma tô tane hã ã'ãma ãwaihu. Taha da, wa tô ti'ai ãma podo. Taha da, wa tô we ti'ai u datême mo, roti tô sena uptabi hã te dama 're wasu'u mono da. Ni'wam norĩ hã roti tô sena uptabi hã te te sima 're wê za'ra mono wamhã, ta norĩ si te za te te 're ãwapari ze za'ra. — ãne Zezusi te tãma tinha.

³⁸ Piratu te duré asa tãma tinha:

— E ma hã, roti tô sena uptabi hã.

Piratu hã Zezusi da te dasiwi wĩrĩ da, te te dama ãhâiba nhomrizé wasu'u

Mateusi 27.15-31; Marcusi 15.6-20; Rucasi 23.13-25

Tawamhã Piratu hã apã ma datême watobro, rob u. ãne te dama tinha:

— Wa tô sadanha. Ma tô ãma siwasu'u. Marĩ hã te te 're ab'manharĩ wasété mono õ di. ³⁹ ãme ma tô asi'rã'õtõ 'wa, Pascowa na datozé nhibâtã na. Ma tô asima 're ãwê za'ra wa'aba mo, 're asi'rã'õtõ aba mono ré, misi si dazazém hawi te dama 're arob'rui mono da, apã 're dawairébé mono da.

Zudezu norĩ, e tawamhã wa za asib'apito za'ra wa'aba ma rob'ru, apâ morĩ da. — ãne te Piratu hã dama tinha.

⁴⁰ Tawamhã hârâ 'râihâ na te 'mahârâ za'ra:

— Mare di. Taha ma, rob'ru ô di za, morĩ da. Barabasihi ma si te za ĩrob'ru, apâ morĩ da. Taha si. — ãne te Piratuhu ma nharĩ za'ra. Rowasété 'manharĩ'wa, Barabasi hã.

19

¹ Tawamhã Piratu ma tô da'wapéi'wa norĩ ma 'ru za'ra, powawê hâi waré na te te siwi 're pré'é mono da, Zezusi hã. ² Te te siwi 're pré'é mono pari, ma tô 'wabzéré na siwi âma sôpre za'ra. Tisi'ubuzém na ma duré siwi âma hâiba ubu, ĩhâ pré na. ³ Siwa'râmi te nasi ĩtême ai'rê za'ra, tô sena te te nasi sawi za'ra da newa. ãne te tâma nharĩ za'ra:

— Zudezu norĩ nhib'apito, rowê na aihâimana.

— ãne te tâma nharĩ za'ra, âma wa'ê za'ra sina.

Tawamhã te te nasi sawi za'ra pari, te nasi siwi 'râi wabzu, sisa'u. ⁴⁻⁵ Tawamhã Piratu, ma apâ datême watobro. ãne te dama tinha:

— ãhâta wa we atême saprõni za'ra wa'wa. Wa tô sadanha. Ma tô ĩma siwasu'u. Marĩ hã te te 're ab'manharĩ wasété mono ô di. ãne hã waihu'u za'ra wa'aba da, wa tô we atême saprõni za'ra wa'wa. — ãne te dama tinha.

Tawamhã Zezusi ma ĩtême watobro, 'wabzéré na sôpre ré. Zazahâ pré na ubu ré zama ma ĩtême watobro.

Taha wa, te Piratu hã dama 'mahâ, ãne:

— Ôhõta aibâ hã. 'Madâ'â za'ra wa'aba.

⁶ Tawamhã te 'madâ'â za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ãpire norĩ hã, sase-doti ãpire norĩ hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zé 'madâ'â'wa norĩ zama te 'madâ'â za'ra. Te te 'madâ'â za'ra wamhã, hãrã 'rãihã na te nasi 'mahãrã za'ra, ãne:

— Wedepo'o nhonhi'rãmi na da te dasiwi sasõmri, dã'ã da.

Tawamhã te Piratu asa tãma nharĩ za'ra:

— Asi'uihã na te za asiwi ãsaprõni za'ra wa'wa, asiwi sasõmri za'ra wa'aba da. Wa hã wa tô sadanha. Ma tô ãma siwasu'u. Marĩ hã te te 're ab'manharĩ wasété mono õ di.

⁷ Taha wa, te asa tãma nharĩ za'ra, dama ãpire norĩ hã:

— Ti'ai ãma poto nherẽ, ma tô dama 're siwasu'u, 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ra na. Mreme wẽ'õre di. Wahi'rata norĩ hã ma tô dama roti za'ra, ãne ni'wa, 're siwasu'u mono wamhã, wa te wasiwi wĩrĩ da.

— ãne te tãma nharĩ za'ra.

⁸⁻⁹ Tawamhã Zezusi dama 're ãsiwasu'u mono zém na ma tô Piratu hã damreme wapa. Taha wa, ma tô pê'ẽwara. Tawamhã 'ri para u ma duré ãzé. Zezusi hã ãsarina ma duré ãzé. Taha wa, te duré Zezusi sadanha, Piratu hã:

— E ma hawi te we aimo bété. — ãne te sadanha. Tane nherẽ, tizadawa na te te wa'rãmi õ di, Zezusi hã. Ari'iwĩ te za.

¹⁰ Tawamhã Piratu te tãma tinha:

— E marĩ da, ãma siwasu'u õ di. E aima ãpire na asina ãwaihu'u õ di. Wa hã te dama ai'rui wamhã, te aré aipawasisizé hã aima wasihu ni apã, dawi aimorĩ da. Wa hã te dama ai'rui wamhã, te aré dasiwi asasõmri ni, atã'ã da. E ãne aima

ĩmreme pire na asina ĩwaihu'u õ di. — Āne Piratu te Zezusihi ma tinha.

¹¹ Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô aipisutu, ĩma aipire da. ĩma aipire da, te te aipisutu õ 'wa'âhã, aré ĩma aipire õ di. Tawamhã ĩma aipire da, te te aipisutu nherẽ, ĩ'ãma asimiroti wasété wamhã, tãma aiwẽ õ di za, aiwasédé hã ĩ'ãma 'manharĩ wa. Tane nherẽ, aibã hã si'uihã na te te aima ĩhâiba nhomri hã aiwasété nhipai u wasété uptabĩ di, õ hã. — Āne Zezusi te Piratuhu ma siwasu'u.

¹² Tawamhã Zezusihi mreme te te sina waihu'u wa, ma tô sima wẽ, Zezusi te te satõrĩ da, apã dawĩ morĩ da. Tane nherẽ, hârâ 'rãihã na te nasi ĩsadowa wa'rãmi 'mahârâ za'ra, dama ĩpire norĩ hã, āne:

— Õ hã danhib'apito na ma tô 're siwasu'u. Nĩ'wa hã danhib'apito na 're siwasu'u mono wamhã, apito Séza hã danhib'apito na te te da'ãma waihu'u õ di za. Apã morĩ da, tãma rob'rui wamhã, apito Séza hã aima toi õ di za. — Āne te nasi tãma nharĩ za'ra, sa'êtẽ.

¹³⁻¹⁴ Tawamhã damreme te te sina wapari wa, ma tô Zezusihi zô āzé, te te tãma nharĩ da, rob u ĩsarina watobro da. Taha wa, ma tô ĩsarina watobro, rob u. Tawamhã êtẽ 'manharĩ nhisiwi, te wedeza na nhamra 'ridawa, Piratu hã. Wasimremezém na êtẽ 'manharĩ nhisi hã, Dabata na. Tame danhib'apito, te 're simasisi u'âsi, dawasété na te te 're da'awaihu'u mono da, dawẽ na zama te te duré 're da'awaihu'u mono da. Tame sãmra ré, ma tô abzumazéb u za bâdâ hã, sabadu õ ré hã, duré Pascowa na dato nhisi õ ré hã. Tawamhã Zezusi hã rob u ĩsarina watobro wamhã, Piratu te tinha, wasiré zudezu norĩ ma:

— Õhõta asib'apito za'ra wa'wa.

¹⁵ Tawamhã dahârâ 'râihâ na te nasi 'mahârâ za'ra ni asa:

— Wedepo'o nhonhi'râmi na da te dasiwi sasõmri, dâ'â da.

Tawamhã Piratu asa te tãma nharĩ za'ra:

— E asib'apito za'ra wa'wa, wa za dama ti'ru, wedepo'o nhonhi'râmi na da te dasiwi sasõmri da, dâ'â da.

Tawamhã sasedoti ãpire norĩ hã te asa tãma nharĩ za'ra, Piratuhu ma:

— Õhõ si wanhib'apito hã, Roma ãma apito Sézaha si. — ãne te tãma nharĩ za'ra, sasedoti ãpire norĩ hã.

¹⁶ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ ma, te oto ti'ru Piratu hã, wedepo'o nhonhi'râmi na te te siwi sasõmri da, dâ'â da, Zezusi hã.

Zezusi hã wedepo'o nhonhi'râmi na da te dasiwi ãsasõmrizé wasu'u

Mateusi 27.32-44; Marcusi 15.21-32; Rucasi 23.26-43

¹⁷⁻¹⁸ Tawamhã 'ri nhiti te oto siwi saprõ, Zezusi hã. Wedepo'o nhonhi'râmi hã te sisada ti'â, Da'râihi na romnhisi u. Wasimremezém na Dodota na romnhisi hã.

Tamomo te te siwi ãwisi za'ra wamhã, wedepo'o nhonhi'râmi na ma tô oto siwi sasõ, da'wapéi'wa norĩ hã. Aibã norĩ wa'wa, ma tô siwi sasõ. Aibã maparane te ãma aiwa'aba zahuré, da te dasiwi ãsasõmri zahuré hã. ¹⁹ Tawamhã Piratu, ma tô ãne ãma rob'ui'ére: “Ã hã Zezusi, Nazaré hawi we ãmorĩ, zudezu norĩ nhib'apito.” ãne ma tô ãma rob'ui'ére. Tawamhã te te ãma rob'ui'ére pari, te dama ti'ru, ã'râi uwaibaba te te siwi 'mzasõmri

da, rob'ui'ééré hã. Si'ubdatõ damreme na rob'ui'ééré hã. Wasiré zudezu norĩ mremezém na, duré romanu norĩ mremezém na, duré deredu norĩ mremezém na. ²⁰ Ĩsa'ozém hawimhã 'ri nho'õmo u hã, romhuture di. Taha wa, wasiré zudezu norĩ hã te ahã na te te 're sôré za'ra, âma rob'ui'ééré hã. ²¹⁻²² Tawamhã Piratuhu ma, te nharĩ za'ra, sasedoti ĩpire norĩ hã:

— Rob'ui'ééré na âma saprĩ na. “Ã hã zudezu norĩ nhib'apito,” âne tõ da. Āne âma saprĩ na. “Āne te ã hã 're siwasu'u: Wa hã zudezu norĩ nhib'apito.” Āne âma saprĩ na. — Āne te Piratuhu ma nharĩ za'ra.

Tawamhã Piratu asa te tãma nharĩ za'ra:

— Mare di. Te âma saprĩ õ di za. Ōhõ u'âsi za. — Āne te tãma nharĩ za'ra.

²³ Tawamhã te te siwi sasõmri pari, ma ĩ'uzazém na sima âma aipé, misi si da'wapéi'wa norĩ hã. Maparane si'uiwa na ĩhâiba hã. Misire ĩhâpa hã, te tihâiba, ĩhâ're'õ hã. Ōne haré ĩ'manharĩ hã. ²⁴ Taha wa, te âne sima nharĩ za'ra:

— Wasima âma wasipé na, wa te wasima hânhihâri mono tõ da. Êtêre hã misi, wanhisi ui'ééré ré hã wa te wasiwi mei wa'aba, ĩtede'wa hã wa te wasiwi âma waihu'u za'ra da. — Āne te sima nharĩ za'ra.

Tawamhã ma tô sima me za'ra. Duréihã wahi'rada, ma tô âne âma rob'ui'ééré siro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã:

“Ĭ'uzazé hã ma tô sima âma aipé. Êtêre, ma duré siwa'wa sima me za'ra, ĩtede'wa hã te te siwi âma waihu'u za'ra da.”

Ãne ma tô ãma rob'ui'ééré siro, ãbaihã na hã. Tawamhã rob'ui'ééré zarina, ma tô 'manharĩ za'ra, da'wapéi'wa norĩ hã.

²⁵ Tame te pi'õ norĩ hã aimasa, Zezusihi za'ozéb 'rata ãna hã duré ãna wapté hã, duré Mariza hã Coropasihi mro hã, duré Mariza Madarena hã. ²⁶⁻²⁷ Tawamhã Zezusi te tina hã 'madâ. Wa hã te te 're ãzawi pese mono zama te duré ã'madâ, ãpapara ãza wa.

Tawamhã ãne te tina ma tinha:

— ãhãta ai'ra. Te za oto ãma 're ai'ra mo.

Tawamhã ãma zama te duré tinha:

— ãhãta ana. Te za oto ãma 're ana mo.

Tawamhã te te ãma ãrotizéb zarina, wa za ãnhorõwa u saprõ, ã'rata 're sãmra u'âsi mono da.

Zezusihi dâ'âzé wasu'u

Mateusi 27.45-56; Marcusi 15.33-41; Rucasi 23.44-49

²⁸ Tawamhã Zezusi hã sa'o ré, ma tô sina uwaimra, ãmama te te ãma ãrotizé hã. ãne na ma tô sina waihu'u, Zezusi hã. Tawamhã ãma ãrob'ui'ééré 'rata zéb zarina, te tinha:

— Wa hã 'rubu di. — ãne te tinha, Zezusi hã.

²⁹ Piza'a 're nho'a hã te ãpapara za, uwa 'rãĩ wa'u ãsé ré hã. Tawamhã ma tô marĩ hã wedehu na siwi ãma 'rã'ubu da'wapéi'wa norĩ hã, uwa 'rãĩ wa'u ãsé na te te ãma siwi di'i da, ãwa'ãbã syry na, Zezusihi ma, te te siwi wê da, ãsada wa u. Taha wa, te oto upsõ Zezusi hã, tizadawa na. ³⁰ Te te upsõmri parip si, te tinha:

— Tãibã oto. Wa tô oto ãsina uwaimra.

Taha pari, ma tô oto 'rãĩ waptãrã. Tawamhã si'uihã na ma pẽ'ẽ hai'utõ.

Da'wapéi'wa hã Zezusi ĩ'a're wi te te ĩwa'rézé wasu'u

³¹ Tawamhã dama ĩpire norĩ hã te Piratuhu u ai'aba'ré, ĩsõrõwa u. Ītẽme sihutu wamhã, te ãma sadanharĩ za'ra, wedepo'o nhonhi'rãmi na ĩsimnhana hã te te dama 'ru za'ra da, da te dasiwi hi'ẽ za'ra da. E marĩ da. Dâ'â su'u za'ra da, wedepo'o nhonhi'rãmi hawi da te dasiwi wamirĩ hã. ãne te ãma sadanharĩ za'ra. E marĩ wa. Romhuri zahârizém na simnhatã u'âsi wamhã, dama wẽ prã ti. Hãiwahã pesere si te za bâdâ hã ĩwa waptãrã, romhuri zahârizé hã. Tawamhã romhuri zahârizéb u simnhatã ré, ãma hãiwahã pese tõ za'ra da, te ãne ãma sadanharĩ za'ra, bâdâ hã dama pire uptabi wa, romhuri zahârizé hã. ³² Tawamhã Piratu hã te tãma 'ru za'ra, da'wapéi'wa norĩ ma, te te siwi hi'ẽ za'ra da. Te te tãma 'ru za'ra wa, ma tô aibã norĩ hã siwi hi'ẽ zahuré, Zezusihi siré ĩsa'o zahuré hã. ³³ Taha pari, ma tô Zezusihi zô ai'ré za'ra. Īwana dâ'â zahuré wamhã, te te siwi hi'ẽi õ di. ³⁴ Īwana dâ'â zahuré nherẽ, ma tô ĩ'a're wi wa'ré da'wapéi'wa hã, si'uwazi 'rã'wa pa na. Te te wa'réi wi, ma ĩwapru hã puru. Â zama ma ĩsu asa'wa.

³⁵ Wa hã 'rãwi ĩ'madâ'â'wa, wa aima wasu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da, 're saze za'ra wa'aba mono da. Tô sena, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. ³⁶ Duréihã ma tô 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ãma rob'ui'ééré siro, da te dasiwi ĩhi'ẽi õ na hã. Tawamhã ãma ĩrob'ui'ééré zarina, te te siwi hi'ẽi õ di, da'wapéi'wa norĩ hã. ³⁷ Ma tô duré ãne ãma rob'ui'ééré siro, ĩsadawa wasu'u'wa hã, ãne: “Da te ĩwa'rézé hã te za 'madâ'â za'ra ni.” Tawamhã ãma ĩrob'ui'ééré zarina, ĩwa'rézé hã ma tô 'madâ'â za'ra ni.

Zezusi dà'â pari, da te dasiwi ìsêrêzé wasu'u
Mateusi 27.57-61; Marcusi 15.42-47; Rucasi
23.50-56

³⁸⁻³⁹ Tawamhã Zuzé hã ma tô Piratuhu u mo, Zezusihi hâiba na te te tãma rowairébé zô, te te âri da, ab're 're, te te sêrê da. Arimateza na romnhisi hawimhã, Zuzé hã. Zezusihi zazei'wa, 're morĩ nherê, ìsazei'wa na siwasu'u ô di, dama ìpire norĩ mreme pipa te. Tawamhã Zezusihi hâiba na ma tô âma saze, Piratu hã. Tawamhã te oto sô mo, Zuzé hã. Nicodemosihi me, ma tô âri zahuré, te te hâiba u'rê zahuré da. Marĩ zu wazari, ma tô Nicodemosi hã we sada âwisi ìsadaze hã ahâ na, 35 na ìpire pibuzé hã. Wede nhinihã hã zum ne hã, 'rém nhana'rê ne hã, ìwazarimhã. Nicodemosi hã ta hã Zezusihi u barana ìmorĩ, ìsimiroti te te wapari da. ⁴⁰ Tawamhã zazahã ìhã pa na ma tô hâiba ubu zahuré. Zazahã hã te nasi âma hâzub zahuré, ìsadaze na te te âma hâiba ubu zahuré ré. Òne u'â wasiré zudezu norĩ hã 're dadâ'â za'ra mono wamhã, te te dama 're 'manharĩ za'ra, da te danherê ô ré.

⁴¹ Zezusihi za'ozéb âma te wede hã 're simasa, rob'rere wede hã. Tame sa'a zahâpâ, te ab're hã 're sa'wari, ab're siro hã, ì'ubuni hã, ni'wa ìwa da te ìsêrê ô hã. ⁴² Tawamhã romhuri zahârizéb u oto romhuture wa, duré ab're siro hã ìsa'ozéb 'rata hâimana wa, ma tô ìwa siwi tisê, Zuzé norĩ hã.

20

Zezusi hã ab're hawi apâ ìhâiwa'utuzé wasu'u
Mateusi 28.1-8; Marcusi 16.1-8; Rucasi 24.1-12

¹ Tawamhã pi'ô hã robza'rã ré te ab're u mo, Mariza Madarena hã, dumidu na. Ab're u morĩ wamhã, ab're nhitobzé hã êne hã, baba di. Ni'wa

ma tô ĩwana ĩsiti sa'ré. ² Taha wa, te apâ wara, Sima Pedruhu u. Ĩtēmeb zama ma duré wi, Zezusi te te ĩzawi pese u hã. Āne te wama rowasu'u:

— Wanhīb'apito hã ma tô dasiwi wazere ni, ab're hawi. Da te dasiwi ĩhirizé hã wa te wasiwi waihu'u za'ra ô di. — Āne te wama rowasu'u.

³ Tawamhã te te wama rowasu'u pari, wa tô awa'awi wanem ni, ab're u, Pedruhu me. ⁴ Wa oto asamro ni. Te rēme wamhã, ĩwana wa wi, ab're u. ⁵ Ĩwisi wi, wa ab're u sô aiwē'ē, te sô rob'madâ'â da. Ĩzébré ô di. Ĩ'ubuzéb si wa tô 'madâ'â za'ra, ĩhâirã hã. Ĩ'ubuzéb si te daba'wara. ⁶ Sima Pedru hã ma tô we ĩzarina wi. Wisi wi, ma taha si ab're u āzé. Sébré wamhã, ma duré ĩ'ubuzéb si 'madâ'â za'ra. ⁷ Romhã na te ĩ'ubuzém nhiti ĩrã ubuzé hã nomro. Hã nhinhai haré te nomro. ⁸ Tawamhã ab're u ĩwisi 'rada hã wa tô duré ĩsarina āzé. Ĩ'ubuzé hã wa tô duré 'madâ'â za'ra. ĩrã ubuzé hã ĩsiti ĩnomro hã wa duré 'madâ, hã nhinhai haré. Te 'madâ'â wamhã, wa tô saze Zezusi hã, ĩhâiwa'utuzém na. ⁹ Duréihã ma tô ĩhâiwa'utuzém na rob'ui'ére sirōmo za'ra ĩbaihã na hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Tane nherē, ĩhâiwa'utuzém na rob'ui'ére hã zahadu wama waihu'u pese ô di. ¹⁰ Tawamhã ab're, wa te sabui pari, wa oto apâ wanem ni, wanhorōwa u.

Zezusi hã Mariza Madarenahã u ĩsihâi'rézé wasu'u

Mateusi 28.9-10; Marcusi 16.9-11

¹¹ Tawamhã Mariza Madarenahã si te waza'u za ab're 'rata, wawa sina. Wawa sina ma ab're u aiwē'ē, te te duré sô rob'madâ'â da. ¹² Siwē'ēi wa, ma tô aibã hã sãmri zahuré, 'Re ĩhâimana u'âsi

mono ma romhuri'wa norĩ hã, hãiwa hawi we ãne hã. Zazahã ãhãirã ré te aimasisi zahuré, siwanhizari. Zezusihi 'rã nomrozéb ãma te ãhãiba amo hã nhamra. ãhãiba amo hã ãte nomrozéb ãma te duré nhamra. ¹³ Tawamhã hãiwa hawi romhuri'wa norĩ hã te Mariza Madarena sadanharĩ zahuré, ãne:

— Pi'õ. E marĩ wa, te aiwawa.

— Wanhib'apito, da te dasiwi wazere wa, da te dasiwi ãhirizé hã te waihu'u õ wa, wa ãwawa. — ãne te tãma siwasu'u zahuré.

¹⁴ Tawamhã tãma siwasu'u zahuré pari, ma aipi'ra. Sipi'rai wi, ma tõ aibã hã tisã, Mariza Madarena hã. Tane nherẽ, Zezusi te te waihu'u õ di, ni'wa newa. ¹⁵ Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— Pi'õ, e marĩ wa, te aiwawa. E 'wa sô, te ãrob'madã.

Tawamhã Mariza te asa tãma tinha:

— A hã wazere wamhã, ãma wasu'u na ãhirizé hã te waihu'u da, nimomo sô ãmorĩ da, apã te we ãri da. — ãne te tãma tinha. Rob'rere wede 'madã'ã'wa newa, te te waihu'u õ di, Zezusi hã.

¹⁶ Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— Mariza.

Tawamhã tinhisi te te wapari wamhã, ma ãtẽme aipi'ra, Mariza hã. Tawamhã wasimremezém na ebreusi mreme na te tãma tinha, ãne:

— Raboni. (Ã hã damreme hã ãma ãsaprĩ na hã “Rowahutu'wa.”)

¹⁷ Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— ãtété õ di za. Zahadu apã ãmorĩ õ di, ãmama u hã. Mo oto aimorĩ, ãsisãnewã norĩ u tãma ãzadawa wasu'u za'ra da. ãmama u, wa za oto mo apã hãiwa u, Aimama aba u. ãnhib'apito u, wa za oto mo,

Asib'apito za'ra wa'aba u. — Āne tãma ĭzadawa wasu'u za'ra na za.

¹⁸ Tawamhã Mariza Madarena te oto watẽme mo, Zezusihi siré 're ĭwanomro mono norĩ u, te te wama sadawa wasu'u za'ra da. Watẽme wisi wamhã, te wama rowasu'u za'ra, ãne:

— Wanhíb'apito, wa tô sabu. Timama u te za, u, oto mo, hãwa u Wamama u. Tinhíb'apito u te za, u, oto mo, Wanhíb'apito u. — Āne te wama sadawa wasu'u za'ra, Mariza Madarena hã.

Zezusi hã tisiré norĩ u ĭsihãiréze wasu'u

Mateusi 28.16-20; Marcusi 16.14-18; Rucasi 24.36-49

¹⁹ Tawamhã tô taha bâtã na dumidu na bâdã sébré wĩ, wa tô wasi'rã'õtõ nĩ, Zezusihi siré 're ĭwanomro mono norĩ si. Dama ĭpire norĩ pipa te, wa tô wasiré 'rinhitop tete za'ra nĩ. Tame wasi'rã'õtõ ré, ma tô Zezusi hã wama sihãiré za'ra wawa'wa. Wawa'wa te tizab za'ra. Tawamhã te ãne wama nharĩ za'ra:

— Rowẽ na 're aihãimana za'ra wa'aba mono.

²⁰ Tawamhã tinhíb'rada, ma tô wama wẽ za'ra, wa te 'madã'ã za'ra da. Ti'a're ãma ti'wa're hã ma duré wama urĩrĩ za'ra. Tawamhã Wanhíb'apito, wa te sabu za'ra wamhã, wa 're wato za'ra.

²¹ Tawamhã Zezusi te duré wama nharĩ za'ra:

— Rowẽ na 're aihãimana za'ra wa'aba mono. ĭmama we te te datẽme ĭzatõrĩ ne, wa za duré datẽme asatõrĩ za'ra wa'wa.

²² Tawamhã tizadawa wa'u'u na ma tô waza'uri za'ra. Āne te wama nharĩ za'ra:

— Wa za oto ĭpẽ'ẽzani hã aima sômri za'ra wa'wa. Wẽ uptabi di, ta hã. ²³ Taha zarina te za ĭzadawa para dama 're ĭwaihu'u za'ra wa'aba mo, 'Re ĭhãimana u'ãsi mono hã dawasédé hã te te

da'ãma 're ã'ab'madâ'â mono õ zém na hã. Tawamhã dama 're ãwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za te te dama 're apari, dawasédé hã. ãne na dama 're waihu'u za'ra wa'aba mono õ wamhã, dawasédé hã te te dama 're apari mono õ di za, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. — ãne ma tô wama waihu'u za'ra.

Tome hã Zezusi te te ãwawãzé wasu'u

²⁴⁻²⁵ Tawamhã wasi'rã'õtõ wamhã, Tome hã wame sãmra õ di, ãsi'ubza na da te 're ãsisi za'ra mono hã. Taha wa, wa tô tãma rowasu'u za'ra ni:

— Wanhib'apito, wa tô sabu za'ra ni.

Tawamhã Tome te wama nharĩ za'ra, ãne:

— Wa hã ãsib'rata zapu'uzé, te 'madâ'â õ wamhã, duré ãsib'rata zapu'uzéb 're, ãnhipto te sêrê õ wamhã, duré ã'a're wa'rê 're, ãnhib'rada te sêrê õ wamhã, ãhâiwa'utuzém na te sazei õ di za, wa hã. — ãne te Tome hã wama nharĩ za'ra.

²⁶ Tawamhã romhuri hã misi wa'ãma si'utõrĩ pari, wa duré wasi'rã'õtõ ni, dumidu na. Tome hã te oto wame tinhamra za'ra. Tawamhã 'ri nhitop tete nherê, ma tô duré wei watême tizébré za'ra, Zezusi hã. Wawa'wa te duré tizab za'ra. ãne te wazawi za'ra:

— Rowê na 're aihâimana za'ra wa'aba mono.

²⁷ Tawamhã Zezusi te Tomehê ma tinha:

— We ãtême aimorĩ, ãnhib'rada 'madâ'â da. ãnhib'rata zapu'uzéb 're, asipto hã sêrê. Duré ã'a're 'wa're 're, asib'rada hã sêrê. ãhâiwa'utuzém na ãwasu'u na, ãwawã tô. Te za oto ãzaze, ãhâiwa'utuzém na hã. — ãne te tãma tinha.

²⁸ Tawamhã Tome te asa tãma tinha:

— A hã, ãnhib'apito uptabi. A hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono. Ai'ãma si, wa za 're ãwata u'âsi.

²⁹ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Ìzabui wapsi, ma tô oto ìzaze, ìhâiwa'utuzém na. Ni'wam norĩ hã te te 're ìzabu za'ra mono õ nherẽ, te te 're ìzaze za'ra mono wamhã, tãma 're rowẽ za'ra mono di za. — ãne ma Tomehẽ ma waihu'u, Zezusi hã.

Rowasu'u 'rãsutuzém na rowasu'u

³⁰ Zezusi hã dâ'â õ ré, ma tô tiwaihu'u pese na marĩ dama ì'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ wẽ u'âsi, wanho'a. Ìsimipawaptobzé hã ahâ di. Wa hã wa tô âma rob'ui'ééré, uburé te âma rob'ui'ééré õ nherẽ, ìsimipawaptobzém na hã. ³¹ E marĩ da, wa tô âma rob'ui'ééré. Danho'reptui'wa da, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisutu na, Zezusihi si 're saze za'ra wa'aba mono da, duré 'Re ìhâimana u'âsi mono 'ra na 're saze za'ra wa'aba mono da. E marĩ da, te za Zezusihi si asina 're ì'umnhasi za'ra wa'aba mo. Rowẽ u'âsi âma 're anomro aba mono da, duré 're atâ'â za'ra wa'aba mono ãna 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, 'Re ìhâimana u'âsi mono 'rata, hâiwa âma. Taha da, te za Zezusihi si asina 're ì'umnhasi za'ra wa'aba mo.

21

Zezusi hã tisiré norĩ 7 na ìhâiba za'ra norĩ u, ìshâi'rézé wasu'u

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô duré wama sihâi'ré za'ra, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ u. Ìsõ'u zaihá u ma tô watême sihâi'ré za'ra. Tiberizadi na 'ri nho'õmo nhisi 'rata, ìsõ'u hã. ãne duré watême ìshâi'ré za'ra zé wasu'u hã.

² Wa norĩ hã wa tô wasiré asimro ni, Sima Pedruhu me, duré Tomehẽ me ìsi'ubza na da te 're ìsisi za'ra mono me hã, duré Natãna'éhé me, duré aibâ maparane ìsiré 're ìwanomro mono norĩ

me hã. Cana na 'ri nhisi ãma 're ãhâimana mono, Natãna'é hã. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Cana hã. Wa norĩ hã Zebedehe 'ra, Ti'aduhu me. ³Tawamhã Sima Pedru te wama nharĩ za'ra:

— Tepe zô, wa za mo, wa hã.

Tawamhã wa tô tãma nharĩ za'ra ni:

— Asiré, wa za amo ai'aba're ní, tepe zô.

Tawamhã wa tô oto wawairébé ni rob u, tepe zô wasi'aba're da. Tawamhã âi ba wasihutu wamhã, uba're wa, wa tô asisi ni, abazipara hã wa te nasi wasiwi wabzuri da, tepe zô. Tane nherẽ, wa te wasiwi 'mai'âri õ di, ã barana hã. ⁴Tawamhã awẽ u hãwa pré wi te aibã hã za, ãsõ'u zaihá na. Wa te wasiwi sãmri wamhã, wa te wasiwi waihu'u za'ra õ di, Zezusi hã. ⁵Tawamhã ma tô wa'mahârã za'ra, ãne:

— ãsisãnawã norĩ, e ma tô ã'mai'âri za'ra wa'wa, tebe hã.

Tawamhã asa wa tô tãma nharĩ za'ra ni:

— Mare di. Wa te 'mai'âri za'ra õ di. Á baba di.

⁶Tawamhã te wama 'ru za'ra:

— Ma'ãpé, abazipara hã asimire niwĩ asiwi mei wa'aba, tebe hã 'mai'âri za'ra wa'aba da.

Taha wa, wa tô oto abazipara hã wanhimire niwĩ wasiwi me ni, âi ba. Wa te wasiwi mei wamhã, â hawi wa te wasiwi wazere waihu'u õ di, uba're u hã, tebe hã ahã uptabi wa, ãremhã. ⁷Taha wa, wa Pedruhu ma tinha:

— Ô hã, Wanhíb'apito. — ãne wa tô tãma tinha, Zezusihi siré 're ãmorĩ hã te te 're ãzawi pese mono hã.

Tawamhã ãmreme te te wapari wi, awa'awi ma tô si'uza, Sima Pedru hã. Te te romhuri da, ma tô aré ti'uza hã sani. Tawamhã si'uza pari, ma tô uba're hawi tobro, âi ba, Zezusihi u morĩ da. ⁸Wa

norĩ hã wa uba're na abazipara hã wasiwi sari ni. Romhuture di oto, â zada're u hã. ⁹ Â zada're u, wa te wasiwi âma ropto wamhã, wa tô oto wawairébê ni, rob u. Tawamhã uzâ, wa tô wasiwi sãmri ni. Pré'a nhisiwi, te tebe hã daba'wara. Ĩ'u'ětê wapu zama te ĩsu daba'wara. ¹⁰ Tawamhã âne te wama nharĩ za'ra:

— Tebe hã asiwi ĩ'mai'âri za'ra wa'wa hã we 'mai'âri aba.

¹¹ Tawamhã Sima Pedru uba're wa, ma tô âzé abazipara zô, â zada're u te te sari da, tepe ré hã. Tebe hã 'masisi uptabi di. 153 na ĩhâiba hã, ĩsa'ětê si. Tebe hã ahâ uptabi nherê, abazipara hã te te sina tari ô di. ¹² Tawamhã Zezusi te wazô tihârâ za'ra:

— We ai'aba'rêi wa'aba, asaihuri aba da.

Tawamhã âne wa te wasiwi sadanharĩ za'ra ô di: “E 'wa hã a hã.” Wanhîb'apito, wa te waihu'u za'ra wa, wa te wasiwi sadanharĩ za'ra ô di. ¹³ Tawamhã Zezusi hã ma tô ĩ'u'ětê wapu hã wama sômri za'ra. Tepe zama, ma duré wama sômri za'ra, wa te ĩhuri da hã.

¹⁴ Ab're hawi hâiwa'utu pari, te nasi watême sihâi'rê za'ra, Zezusi hã. Âhãna watême wisi wamhã, si'ubdatô oto watême ĩsihâi'rê za'ra zé hã, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ u hã.

Zezusi hã Pedru te te sina ĩsadanharĩzé wasu'u

¹⁵ Tawamhã wasaihuri pari, Zezusi hã te Sima Pedruhu ma tinha:

— Sima, Zuwãhã 'ra, ma'ãpé, ĩma waihu'u. Â norĩ ma, ĩzawi pese za'ra di. A hã bété, e ta norĩ nhipai u aima ĩzawi pese di.

Tawamhã Pedru te asa tãma tinha:

— Īhe. Ma tô asina ĭwaihu'u siro, te 're ĭ'asawi pese mono zém na.

Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— Pone'ërebâ 'madâ'â'wa, tinhimizama te te 're ĭ'madâ'â pese za'ra mono ne, ma'ãpé ĭzazei'wa norĩ hã 're ab'madâ'â pese mono za.

¹⁶ Tawamhã te duré sadanha:

— Sima, Zuwãhã 'ra, e aima ĭzawi pese uptabi di.

Pedru te duré asa tãma tinha:

— Īhe. Ma tô asina ĭwaihu'u siro, te 're asawi pese mono zém na.

Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— Ma'ãpé ĭzazei'wa norĩ hã 're ab'madâ'â pese mono za, pone'ërebâ 'madâ'â wẽ 'wa ne hã.

¹⁷ Te duré sadanha:

— Sima, Zuwãhã 'ra, e aima ĭzawi pese uptabi di. — ãne te Pedru sadanha. Si'ubdatō oto te te ĭsadanharĩzẽ hã.

Tawamhã si'ubdatō te te sadanharĩ wa, pẽ'ëzé di oto, Pedru hã. Tawamhã Zezusihi ma, te duré tinha, ãne:

— Uburé marĩ hã aima waihu'u pese di. A hã ma tô asina ĭwaihu'u siro, te 're ĭ'asawi pese mono zém na.

Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— Ma'ãpé, ĭzazei'wa norĩ hã 're ab'madâ'â pese mono za, pone'ërebâ 'madâ'â wẽ 'wa ne hã.

¹⁸ Te duré tãma tinha:

— Tô sena wa aima rowasu'u: Aipréduptéb ré, ma tô 're asi'uza mo, nimomo 're ane mono da, asima 're ĭrowẽ mono zéb uwaibaba. Niwapsi, ãnei ã di za. Asi'ĩhi wapsi, te za aipano hã ĭwẽ zahuré, da te ai'awasisi da, nimomo asima rowẽ ã nherẽ, da te asaprõni da.

¹⁹ ãne sô'awib ò nherê, ma tô tâma rowaihu'u siro, ïdâ'ázém na hã, za tâma ïromhâïmanazém na hã. Sihâiba zawi âna, za dâ'â wa, te za 'Re ïhâïmana u'âsi mono âma 're dawata za'ra.

Tawamhã Zezusi te duré Pedruhu ma tinha:

— 'Re ïmorîzém na te za 're aimo, ïzarina. — ãne te tâma roti.

Zezusi hã Pedruhu ma, te te ïrotizé wasu'u, Zuwãhã âma

²⁰⁻²¹ Tawamhã nimomo simisutu wasi'aba'rêi ré, ma tô Pedru hã aipî'ra. Sipî'rai wamhã, ma tô ï'madã, Zezusihi siré 're ïmorî hã te te 're ïzawi pese mono hã. Barana wasi'ubumroi ré wasaihuri da, wa tô ïsô're âma nhamra aré. Wa hã wa tô sadanha aré: “Wanhib'apito, e 'wa hã te za asô te te danhimro, te te dama aihâiba nhomri da.” ãne wa tô sadanha aré. Tawamhã Pedru te te ï'madã'â wamhã, te Zezusi sadanha, ï'âma:

— Wanhib'apito. ã hã bété, e niha za tâma ïromhâïmanazé hã.

²² Tawamhã Zezusi asa te tâma tinha:

— Apâ we ïmorî ò ré, ïdâ'â'ôzé te tâma pisutu wamhã, taha si âma 're 'madã'â mono ò di za, 're aimorî da, ïzarina. Asi'âma si te za 're ïrosa'rata mo, 're ïmorîzém na si 're aimorî da. — ãne te Pedruhu ma roti.

²³ Tawamhã ïdâ'â âna 're ïhâïmana u'âsi mono na rowasu'u hã ma tô te te ropé, Zezusihi zazei'wa norî u. Zezusi hã te te ïma pisutu ò di, ïdâ'â'ôzé hã. Taré ma tô Pedruhu ma waihu'u aré: “Apâ we ïmorî ò ré, ïdâ'â'ôzé te tâma pisutu wamhã, taha si âma 're 'madã'â mono ò di za.” ãne si ma tô tâma tinha aré.

²⁴ Ta hã Zezusihi wasu'u na aima rowasu'u za'ra wa'aba 'wa hã, Zezusihi siré 're ïmorî. Ta hã duré

ãma rob'ui'ééré'wa. Zezusihi wasu'u na ĩsimirowasu'u
hã sena uptabi na wa tô wasina waihu'u za'ra ni.

Zuwã te te ĩrob'ui'ééré 'rãsutu zé

Zuwã 20.30-31

²⁵ Zezusi hã te te dama 're ĩ'arob'manharĩ wẽ
mono zé hã ahâ uptabi di, da te ãma ĩrob'ui'ééré za'ra
õ hã. Da te ãma rob'ui'ééré za'ra 'wa'âhã, aré tãma
rob're syryre di ĩbaihã ma hã, ti'ai ãma hã. Nimame
're ĩsimi'wara mono zéb da hã mare di.

'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u
New Testament in Xavánte (BR:xav:Xavánte)

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Xavánte

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Xavánte [xav], Brazil

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 1882536746

The New Testament

in Xavánte

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

744f0b3a-210f-53c7-b3a1-39b62617ba0c